

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Revitalizace zámeckého parku Stekník

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Ivana Janichová

Obor studia: Zahradní a krajinařská architektura

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Jan Vaněk, CSc.

© 2020 ČZU v Praze

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci „Revitalizace zámeckého parku Stekník“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.04.2021 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. arch. Janu Vaňkovi, CSc., za odborné vedení, cenné rady a konzultace při psaní diplomové práce a kastelánce zámku Stekník, paní Mgr. Janě Zajíčkové. Velké poděkování patří i mé rodině a přátelům za psychickou podporu při mých studiích.

Revitalizace zámeckého parku Stekník

Souhrn

Tématem diplomové práce je revitalizace zámeckého parku Stekník. Řešené území se nachází ve stejnojmenné vesnici, v areálu zámku, který byl postaven na ostrohu nad řekou Ohří, asi 6 kilometrů od města Žatec.

V části literární rešerše jsou shromážděny informace, týkající se historického vývoje lokality, zámku a zámeckého parku, a to od jejich založení po současnost. Nejvýznamnější úpravy proběhly v době baroka a rokoka, a proto je v práci dále rozebrán samotný sloh a jeho nejvýznamnější památky zahradního umění. Práce se také zaměřuje na samotnou ochranu a revitalizaci památek zahradního umění.

V následující části práce došlo k zhodnocení současného stavu, analýze lokality z historických map, snímků a fotografií, inventarizaci, posouzení stavu areálu a kompoziční analýze. Na základě těchto poznatků byl vypracován projekt revitalizace zámeckého parku.

Samotný návrh zohledňuje požadavky vyplývající z provedených analýz a průzkumů. V potaz byl brán i historický charakter barokní podoby parku. Snahou autorky bylo dílčí obnovení původního půdorysu zámku s přihlédnutím na využití zahrady v současné době a o vytvoření reprezentativního prostoru napříč celým zámeckým areálem. Terasám je pak částečně navrácen jejich užitkový charakter díky výsadbám ovocných dřevin. Zachování barokní podoby se zakládá v uchování hlavní výhledové osy z vrchní terasy zámku do krajiny a vytvoření dalších kompozičních pohledových os.

Práce může posloužit jako podklad pro další zásahy v parku v souvislosti s plánovanou obnovou jižního křídla zámecké budovy.

Klíčová slova: Zámecký park

Revitalizace

Stekník

Rokoko

Zahrada

Terasy

The revitalisation of the Castle park Stekník

Summary

The theme of this diploma thesis is the revitalization of the castle park Stekník. The area of focus is located in the village of the same name in the castle grounds, which was built on a promontory above the river Ohře, about 6 kilometers from the town of Žatec.

The literature research collects informations describing the historical development of the area, castle and its park from their conception to the present. The most significant modifications took place in the Baroque and Rococo period, and therefore the work itself discusses the style itself and its most important garden heritage sites. The work also focuses on the protection and revitalization of these sites.

In the next part of the work there was an evaluation of the current state, analysis of the site from historical maps, images, and photographs, dendrological inventory of plants, assessment of the condition of the area and compositional analysis. Based on these findings, a project to revitalize the castle park was developed.

The design itself considers the requirements arising from the analyzes and surveys and the historical character of the Baroque appearance of the castle grounds. There was an effort to partially restore the original floor plan of the castle, considering the current use of the garden and to create a representative space across the entire castle park area. The terraces are then partly restored to their useful character thanks to the planting of fruit trees. The conservation of the Baroque appearance is based on keeping the main perspective axis from the upper terrace of the chateau to the landscape and the creation of other compositional visual axes.

The work can serve as a basis for further interventions in the park in connection with the planned renovation of the south wing of the castle building.

Keywords: Castle park

Revitalization

Stekník

Rococo

Garden

Terrace

Obsah

1.	Úvod	6
2.	Cíle práce	6
3.	Literární rešerše	7
3.1.	Historie vesnice a zámku	7
3.2.	Historie budovy zámku	8
3.3.	Historie zámeckých zahrad	9
3.4.	Baroko a rokoko	10
3.4.1.	Obecné znaky zahradní architektury baroka a rokoka.....	10
3.4.2.	Významné barokní a rokokové zahrady Evropy a Čech.....	12
3.4.2.1.	Villa del Pigneto Sachetti.....	12
3.4.2.2.	Vaux-le-Vicomte.....	13
3.4.2.3.	Versailles.....	13
3.4.2.4.	Sansoucci.....	14
3.4.2.5.	Nové Hrady.....	14
3.4.2.6.	Zákupy.....	15
3.4.2.7.	Vrtbovská zahrada.....	15
3.4.2.8.	Palácové zahrady pod Pražským hradem.....	16
3.5.	Kulturní památky – definice, péče, ochrana	17
3.5.1.	Ochrana a obnova zahradních památek.....	18
3.5.2.	ICOMOS.....	18
3.5.3.	Florentská úmluva.....	18
3.5.4.	Ochrana a obnova památek zahradního umění v ČR.....	19
4.	Zhodnocení podkladů	21
4.1.	Současný stav vesnice	21
4.1.1.	Občanské vybavenost.....	21
4.1.2.	Širší vztahy.....	21
4.1.3.	Využití parcel v okolí vesnice.....	21
4.1.4.	Turistika a okolí.....	21
4.1.5.	Územní plán.....	22
4.1.6.	Přírodní podmínky.....	23
4.1.6.1.	Geomorfologie.....	23
4.1.6.2.	Geologie.....	23
4.1.6.3.	Pedologie.....	23
4.1.6.4.	Hydrologie.....	23
4.1.6.5.	Klimatické podmínky.....	23
4.1.6.6.	Biogeografie.....	23
4.2.	Současný stav	24
4.2.1.	Současný stav zámku.....	24
4.2.2.	Současný stav parku.....	24
4.2.2.1.	Budoucnost zámku Stekník.....	25
4.2.3.	Sochařská výzdoba a ostatní památky patřící k zámku.....	26
4.2.3.1.	Sochařská výzdoba.....	26
4.2.3.2.	Barokní kašna na nádvoří.....	26
4.2.3.3.	Kašna s Neptunem.....	26
4.2.3.4.	Zámecké brány.....	27
4.2.3.5.	Barokní sýpka.....	27
4.2.3.6.	Kaple s pramenem.....	27
4.2.3.7.	Bunkr.....	27
4.3.	Zhodnocení údajů z historických materiálů	28
4.3.1.	Historické mapování.....	28
4.3.1.1.	Müllerovo mapování 1720.....	28
4.3.1.2.	I. vojenské mapování 1764-1768.....	28
4.3.1.3.	II. vojenské mapování 1836-1852.....	29
4.3.1.4.	Indikační skici stabilního katastru 1837–1843.....	29
4.3.1.5.	III. vojenské mapování 1877-1880.....	30
4.3.2.	Letecké snímky.....	30
4.3.2.1.	1938.....	30
4.3.2.2.	1953.....	31
4.3.2.3.	1959.....	31
4.3.2.4.	1962.....	32
4.3.2.5.	2005.....	32
4.3.2.6.	2013.....	32
4.3.2.7.	2020.....	32

4.3.3	Dobové pohlednice a fotografie.....	33	5.2.1.10.	Parter – vizualizace.....	64
4.3.3.1	1901.....	33	5.2.1.11.	Parter – technický detail kašny – půdorys, řez E-E'.....	65
4.3.3.2	1901.....	33	5.2.1.12.	Svah – půdorys, vizualizace.....	66
4.3.3.3	1906.....	33	5.2.1.13.	Jižní terasy – půdorys, osazovací plán.....	67
4.3.3.4	1906.....	33	5.2.1.14.	Jižní terasy – vizualizace.....	68
4.3.3.5	1912.....	34	5.2.1.15.	Jižní terasy – řezopohled F-F'.....	69
4.3.3.6	1912.....	34	5.2.2.	Nadhledové zobrazení parteru.....	70
4.3.3.7	1915.....	34	5.2.3.	Mobiliář.....	71
4.3.3.8	1920.....	34	5.2.4.	Výkaz výměr cest a povrchů.....	72
4.3.3.9	1975.....	34	5.2.5.	Výkaz výměr vegetačních prvků.....	73
4.3.3.10	Další nedatované fotografie.....	35	5.2.6.	Oceněný výkaz výměr.....	74
4.4	Inventarizace.....	36	6.	Diskuze.....	75
4.4.1	Vstupní hodnotící parametry.....	36	7.	Závěr.....	75
4.4.2	Zhodnocení inventarizace.....	41	8.	Seznam použité literatury.....	76
4.4.3	Inventarizační tabulky.....	42	9.	Seznam obrázků.....	78
4.4.4	Inventarizační mapa.....	49	10.	Seznam mapových podkladů.....	79
4.5	Mapa současného stavu.....	50	11.	Seznam tabulek.....	79
4.6	Kompoziční analýza.....	51	12.	Seznam grafů.....	79
4.7	Zhodnocení výchozích údajů.....	52			
4.8	SWOT analýza.....	52			
5.	Vlastní návrh.....	53			
5.1.	Požadavky.....	53			
5.2.	Studie zámeckého parku.....	54			
5.2.1.	Návrh jednotlivých částí parku.....	55			
5.2.1.1.	Nádvoří – půdorys, řez A-A'.....	55			
5.2.1.2.	Nádvoří – vizualizace.....	56			
5.2.1.3.	Zahrada baronesy – půdorys, řez cestou B-B'.....	57			
5.2.1.4.	Zahrada baronesy – vizualizace.....	58			
5.2.1.5.	Terasy – půdorys.....	59			
5.2.1.6.	Terasy – osazovací plán trvalkových záhonů.....	60			
5.2.1.7.	Terasy – vizualizace.....	61			
5.2.1.8.	Terasy – řezopohled C-C'.....	62			
5.2.1.9.	Parter – půdorys, řez D-D'.....	63			

1 Úvod

V minulosti byla snaha bohatších vrstev utvářet okolí svých obytných budov i hospodářských staveních tak, aby bylo na první pohled zřejmé jejich postavení. Soukromé parky u zámků sloužily dříve jako jeden z hlavních prvků reprezentace majitele panství. Styl jejich života se promítl do zahrad a ty se s postupem času a se změnou jejich životního stylu proměnily z užitkových na okrasné. Zeleň, vázaná na sídla, sloužila jako místo k radovánkám, odpočinku a setkávání a současně se do ní promítalo bohatství držitelů sídla.

Leckdy se stávalo, že vlastník sídla se snažil překonat podobně postavené a bohaté majitele okolních panství. To se projevilo nejen ve velikosti a v luxusním a drahém vybavení zámku, ale i v zeleni, obklopující sídla. V rozsáhlých parcích a zahradách byly vysazovány rostliny z dalekých krajů a byly budovány vodní díla, altány, skleníky a cesty. Stříhané keře, ornamentální záhony a tvarované ovocné stromy byly doplněny o sochy a kompoziční prvky. Z tohoto období se nám do dnešní doby zachovaly unikátní architektonické, umělecké a sadovnické památky, které nám vypovídají o velkomyslných úmyslech zakladatelů.

Do současné doby se mnoho z těchto cenných historických a přírodních památek nezachovalo nebo nám díky zanedbanosti místa zůstala jen mlhavá připomínka kdysi velkolepého díla. Památky zahradního umění, které byly dlouhodobě opomíjené nebo opuštěné ztratily svůj reprezentativní vzhled.

I toto je jeden z důvodů, proč jsem si za diplomovou práci vybrala studii revitalizace zámeckého parku Stekník. Tento úchvatný zámek s unikátním parkem na území České republiky si se zvyšujícím růstem turistického ruchu dozajista zaslouží, aby mu byl reprezentativní vzhled navrácen a zahrada tak znovu nabyla svůj důstojný vzhled.

2 Cíl práce

Cílem diplomové práce bylo vytvořit návrh revitalizace zámeckého parku Stekník. Úkolem bylo navrhnout řešení obnovy zeleně zámeckého areálu a vytvořit studii, která by vhodně doplňovala charakter zahrad a navracela jednotlivým částem zahrady jejich reprezentativní úlohu.

3 Literární řešerše

Následující kapitoly popisují historii a vývoj vesnice Stekník, rokokového zámku a barokních zahrad, a to od doby jejich založení až po současnost. Kapitola se dále zabývá samotným stylem baroka a rokoka. Jsou zde uvedeny příklady nejvýznamnějších barokních zahrad Evropy a Čech. Dále se práce zabývá rozlišením, co je zahradní památka a jak je potřeba o ni pečovat a ochraňovat ji, a to jak na úrovni tuzemské, tak mezinárodní.

3.1 Historie vesnice a zámku

Vesnice Stekník leží na hraně terasy, ční nad chmelnicemi u řeky Ohře. Terasa byla patrně vytvořena vymíláním řek Ohří a Blšanky. Půdorys vesnice je prokazatelně středověkého založení, o čemž svědčí nejen historické prameny, ale i dochovaná půdorysová struktura. Stav půdorysu vesnice je prakticky neměnný od roku 1843, kdy byl zaznamenán mapou stabilního katastru. Historická zástavba hospodářských stavení byla soustředěna kolem podlouhlé, mírně svažité obdélníkové návsi, s podélnou osou ve směru ze severozápadu na jihovýchod. Na jižní straně Stekníku je situován stejnojmenný zámek s terasovými zahradami (Koreček & Mašková 1989).

První zmínka o vesnici Stekník pochází z roku 1389 (Růžková & Škrabal 2006). Tehdy byla známa pod jménem Vzteklinec nebo Vzteklník. Jméno vesnice se během let vyvíjelo a v 16. století bylo možné najít vesnici se jménem Steklník. Pozdější německý tvar tohoto toponyma byl Stecknitz, popřípadě Stöcknitz. V českém překladu se pak název vesnice ustálil na jménu Stekník (Profous & Svoboda 1957).

Stekník, který leží 6 kilometrů od Žatce, se objevuje dále v záznamech z roků 1544 a 1548. Vesnice byla tehdy rozdělena mezi Buryana Sekerku ze Sedlčic a Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic. Vzhledem k tomu, že hlavní sídla obou pánů se nacházela jinde, lze předpokládat, že vesnice a tvrz, nacházející se na místě dnešního zámku, měla nevelkou rozlohu a byla takřka bezvýznamná. Roku 1595 byl Stekník prodán z rukou císařské komory Rudolfa II. rytíři Jiřímu Kaplířovi ze Sulevic, který v blízkosti vlastnil statek Lipno (Stav & Líbal 1969).

V držbě rytířské rodiny Kaplířů zůstal Stekník až do začátku 30.leté války. Roku 1628 musel Alexadr Kaplíř ze Sulevic opustit zemi, jelikož odmítl přestoupit k náboženskému vyznání, tak, jak to požadovalo ustanovení Obnoveného zřízení zemského z roku 1627. Po odmítnutí mu byl z náboženských důvodů majetek zkonfiskován. Rytíř ze Sulevic se ale majetku nehodlal vzdát a v roce 1631 se aktivně podílel na saském vpádu do Čech, kdy se zmocnil statků, které mu před zkonfiskováním patřili.

Když byli 25. ledna 1634 Sasové vytlačeni, byl Alexander Kaplíř odsouzen ke ztrátě veškerého majetku a Stekník byl předán rodině Aldringenů. Ti ho roku 1658, již jako samostatný statek, prodali Oldřichovi Bisingenu, který ho následně prodal dál Lochnarovi Paličovi. Po tvrzi, která zde stála, se dochovaly jen vyhořelé zbytky. V roce 1681 byl Stekník zakoupen bohatým žateckým měšťanem Janem Jiřím Kulhánkem. Ten byl synem Martina Kulhánka a Ludmily Hošťálkové, pokračovatelky rodu jednoho z 27 popravených "českých pánů" z roku 1621. Na místě bývalé tvrze byl vybudován nový zámek ve stylu vrcholného baroka. Když byl v roce 1689 Jan Jiří Kulhánek povýšen do rytířského stavu, začal používat přídomek z Klaudensteina. Po jeho smrti zdědil Stekník jeho syn Karel Adolf, který zastával funkci hejtmána Litomeřického kraje. Jeho sestra, dcera Jana Jiřího Kulhánka Marie Klara z Klaudesteina, se provdala v roce 1699 za rytíře Františka Karla z Podpusche. Bohužel v roce 1704 ovdověla a následně jí zemřel i jediný syn. Veškerý majetek, včetně přídomku z Podpusche, byl po její smrti na základě testamentu převeden bratrovi Karlu Adolfovi. Po smrti Karla Adolfa byl majetek převeden na jeho syna Jana Františka Kulhánka z Klaudensteinu a Podpusche, který držel Stekník od roku 1760 do roku 1796. Ten byl v manželském svazku s Marií Franciskou z Hohenembs, dcerou císařského polního maršála a generála Rudolf z Hohenembs. Díky tomuto svazku byl rod povýšen do hraběcího stavu. Z manželského svazku byli narozeni tři děti – Jan, Rudolf a Karolína. Rod pak vymřel po meči, jelikož oba synové zemřeli bezdětní. Právě za jeho života byly provedeny nejvýznamnější úpravy zámku (Smetana & Podroužek 2000).

V letech 1760-1783 byl zámek přestavěn a dostal dnešní rokokovou podobu. Během přestavby byla připojena i zámecká kaple Navštívení Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého. Dále byly vystavěny dva velké sály. Vznikl tak zámek do tvaru písmene L, s fasádou rozdělenou pilastry a mansardovou střechou. Přibyl i rizalit se sala terrenou, která vede na západní terasy, odkud je výhled na přilehlé Poohří, v dále uzavřené až hřebenem Krušných hor (Větvička 2019).

V roce 1784 byla vesnice zasažena požárem, který zničil mnoho domů. Došlo tak k barokní přestavbě vesnice a zhotovení velké barokní sýpky na konci vesnice.

Obrázek 1 – Jan František Kulháněk z Klaudensteinu a Podpusche (Archiv zámku Stekník)

V roce 1796 prodal Jan Fratišek Kulhánek Stekník rytíři Antonínu Josefu Korbovi z Weidenheimu. Tento rod byl odměněn za zásluhy v sedmileté válce říšským šlechtickým titulem. V roce 1814 byl Antonín, spolu s bratrem Gotfriedem, povýšen do šlechtického stavu za dodávky zboží a materiálů rakouské armádě během napoleonských válek. Gotfried vlastnil nedaleký zámek Valeč. Po smrti Antonína přešel Stekník na jeho syna Františka Josefa, který ale zemřel bezdětný, a proto zámek i s vesnicí přešel na jeho mladšího bratra Karla Fridricha. Po něm byl zámek poděděn jeho dcerou Emilií, v jejímž držení byl Stekník až do roku 1892. Po její smrti byl na základě závěti odkázán její dceři Franzisce, provdané do rodu Hennetů. Panství Hennetů, které mělo výměru 200 hektarů, bylo proslavené pěstováním chmele. Za jeho kvalitu získal rod několik světových ocenění. V roce 1907 prodal Leopold, svobodný pán z Henneru, pozdější rakouský ministr a diplomat, Stekník Hansi Fridrichu Gimbelovi, řediteli největšího přádelního průmyslového podniku v Krásné Lípě (Stav & Líbal 1969).

Do této rodiny se přiženil Gerold Déteindre, který byl posledním soukromým majitelem objektu. Ten sloužil v letech 1912–1927 jako švýcarský konzul v Praze. Na zámku s rodinnou trvale sídlil, a proto byly některé jeho prostory upraveny k jejich stálému obývání. Západní křídlo bylo zrenovováno romantizujícími úpravami do stylu neogotiky a neorenesance. Vzhledem k jeho postavení, na Stekníku byly často přijímány oficiální návštěvy. Upravil proto zámecký hlavní sál a zahradu tak, aby vyhovovala reprezentativním účelům. Po první pozemkové reformě v ČSR došlo k odebrání části pozemků. Ale i poté mu zůstalo 179 hektarů. V roce 1926 mu bylo ze zabrané půdy navraceno 326 hektarů. Gerold Déteindre zemřel v roce 1927 a po jeho smrti přešel velkostatek Stekník na jeho manželku Hanu a syny Egona a Reného. Ti vlastnili Stekník až do roku 1946, kdy od nich byl, na základě Náhradové smlouvy mezi Švýcarskou konfederací a Československem, Stekník odkoupen a byla jim vyplacena adekvátní částka. Po roce 1949 byl Stekník majetkem Československých státních statků. V roce 1952 přešel do vlastnictví Výzkumného ústavu chmelařské v Žatci. Po roce 1967 byl prodán pražské Národní galerii, která jeho prostory využívala jako depozitář obrazů 19. a 20. století. Poslední změnu majitele Stekník prodělal v roce 1996. Zámek získal Památkový ústav v Ústí nad Labem. Od roku 2012, kdy byl zámek zpřístupněn turistům, je ve správě Národního památkového ústavu, územní památkové správy Praha (Smetana & Podroužek 2000).

V roce 1995 byl také udělen vesnici statut Vesnické památkové zóny, jediné v okrese Louny (Národní památkový ústav 2021a).

3.2 Vývoj budovy zámku

Přes veškerou pozornost, která byla v průběhu dějin Stekníku věnována, je stavební historie zámku velmi chudá. S velkou snahou byly nalezeny alespoň základní opěrné body pro představu o vývoji objektu (Vlček 1997).

Detailnější průzkum architektonického vývoje šlechtického sídla nebylo možné uskutečnit, jelikož k dispozici nebyly prameny primární povahy. Je pravděpodobné, že archiválie byly v minulosti uloženy na místním velkostatku. Ten byl ale po druhé světové válce zničen a téměř nic se z něj nedochovalo. Jedinými nalezenými materiály byly účetní knihy za roky 1895–1917 a poté písemnosti z let 1916–1940, které se týkaly ekonomických, privátních a veřejných aktivit tehdejších majitelů (Smetana & Podroužek 2000).

Jádrem zámku byla část severního křídla, umístěná mezi rondelem a zámeckou kaplí, pravděpodobně identická s pozůstatky rytířského sídla, které zde bylo od konce 16. století. K stavebním úpravám na barokní zámek došlo na konci 17. století, kdy nechal Jan Jiří Kulhánek strhnout pozůstatky tvrze a vystavěl zde zámek ve stylu vrcholného baroka (Anděl 1984).

Kulhánkové prodloužili původní tvrz směrem na jih, a tím daly vzniknout jednopatrové obdélníkové budově s dvěma trakty. Na jižní straně nádvoří byla vystavěna budova, která sloužila patrně jako hospodářské stavení. Tento stavební vývoj byl dokumentován existencí staršího, raně barokního členění fasád hlavní budovy, patrného v roce 1969 pod spadanou omítkou a rozdílů zdiva v sálech hlavní budovy a jižního křídla. Barokní přestavba, která vznikla po roce 1681, je základem dnešní podoby zámku. (Tutte 1907; Stav & Líbal 1969).

Současná podoba sídla byla tedy vytvořena přestavbou v druhé polovině 18. století, kdy zámek získal rokokovou podobu. První materiály, které popisují přestavbu do rokokové podoby jsou z 13. března 1760. Jednalo se o žádost od tehdejšího faráře Johanna Müllera o povolení novostavby veřejné kaple na Steknickém zámku. Žádost byla poslána žateckému děkanovi a arcibiskupovi Johannu Kasparu Johnovi, který jí postoupil s kladným doporučením arcibiskupské konsistoři v Praze. Žádost o výstavbu kaple, která měla být zasvěcena In honorem Beatissimae Virginis Mariae Visitationis et Joannis Nepomuceni, tedy Navštívení Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého, byla kladně vyřízena. V přílohách, které byly dochovány díky uložení žádosti v Arcibiskupských archivech, byly nákresy kaple a přiléhající budovy od architekta Johanna Paula Loschra. Během stavby kaple proběhla také celková přestavba zámku. Do středové části hlavní budovy byl vložen rondel s balkonem do zahrady. Ve spodní části se pak nacházela sala terrena. Hospodářské stavení z jižní strany nádvoří bylo spojeno s hlavní budovou přístavbou. Stavebnímu období odpovídá jak pozdě barokní členění fasády s rustikalizovanými rokokovými a raně klasicistními prvky na

přístavku na konci jižního křídla, tak štuková výzdoba a malby v interiérech (Stav & Líbal 1969).

Období přestavby zámku odpovídají i čtyři zachovalé sochy v pozdě barokním stylu. Tyto plastiky byly dříve umístěny podél cesty, lemující trasu mezi zámek a hospodářským dvorem. Dnes se sochy nachází na nádvoří zámku a lemují cestu od současné hlavní, dříve vedlejší, brány ke vstupu do samotného zámku (Roedl et al. 1999).

V polovině 18. století byla na nádvoří vybudována kašna, kterou je možné stále vidět na původním místě. Rokoková přestavba zámku byla dokončena v roce 1783. Těsně po přestavbě sídla byla na terasách vybudována zámecká zahrada. Ve stejném časovém období byla také vystavěna kaple studánky asi 200 m od zámku pod jižním svahem a dvoupatrová sýpka s barokními štíty na jižním okraji obce (Stav & Líbal 1969; Smetana & Podroužek 2000).

Během 19. století neproběhly žádné významné úpravy nebo změny. Na začátku 20. století byla provedena oprava věžičky zámku. Doklad z roku 1913 uvádí, že bylo zakoupeno 259,5 metrů trubek pro zavedení zámeckého vodovodu. Významné úpravy exteriéru zámku nebyly dále prováděny, jediné úpravy byly uskutečněny v obytných prostorách interiéru zámku. Další úpravy zámku byly provedeny v letech 1972-1976, kdy byla uskutečněna generální oprava zámku a zahrad na svazích. Bohužel se tato oprava prokázala jako značně necitlivá, a to zejména k fasádě zámku (Anděl 1984).

Obrázek 2 - Návrh kaple Navštívení Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého (Smetana & Podroužek 2000)

Obrázek 3 - Sala terrena s balkonem (Foto autorky, 2021)

3.3 Historie zámeckých zahrad

Zámecké zahrady leží na terasovém ostrohu nad mělkým údolím žatecké pánve. Ze zahrady je pohled do otevřené krajiny utvářené povodím řeky Ohře. Zámek a zahrada je obklopena mořem chmelnic, které zde byly již za doby stavby zámku, jelikož tradice pěstování chmele v této oblasti patří k nejstarším. Zahradní terasy byly vystavěny bezprostředně po přestavbě zámku v 70. letech

Obrázek 4 - Zámek Stekník a terasovité zahrady (Foto Zámek Stekník)

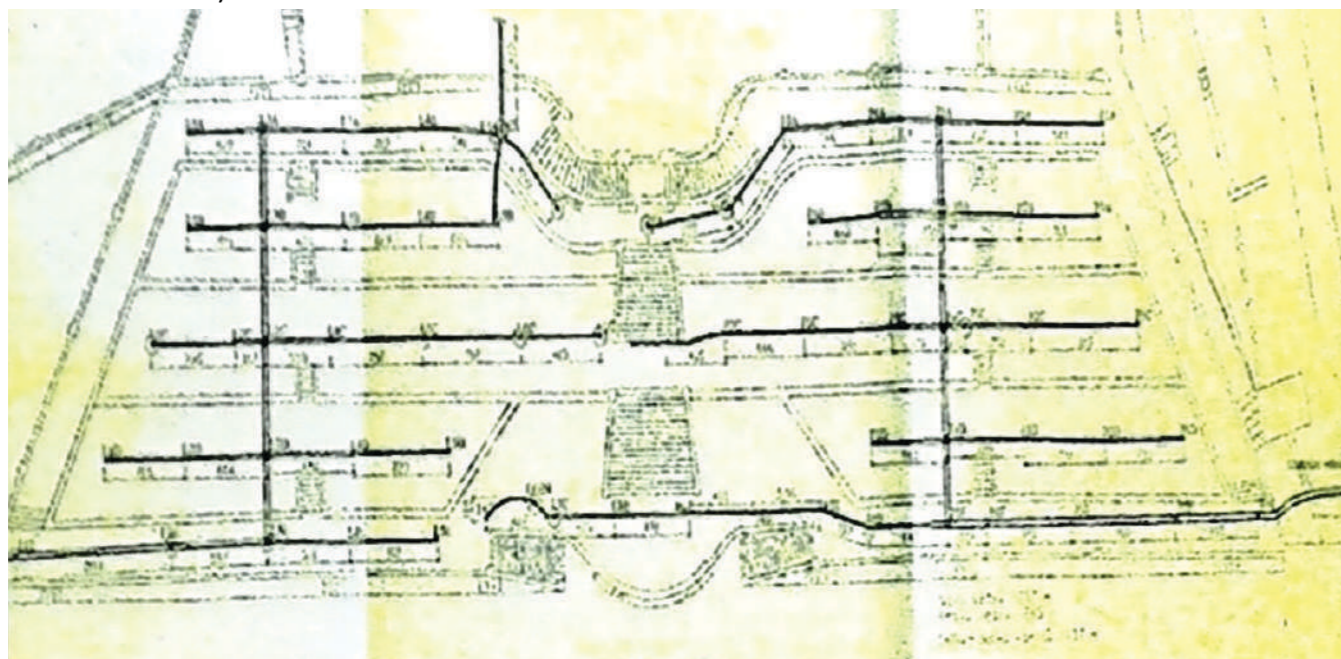
18. století. Byly vytvořeny na svazích západní a jižní strany zámku. Zdi a terasy byly zdobeny vázami a drobnými plastikami (Anděl 1984).

Italská zahrada byla zakládána na nevelké ploše a jejím úkolem bylo rozšířit obytnou plochu zámku. Často ji doplňovaly kratochvilné stavby, například terasy s uměleckou výzdobou, gloriety nebo sala terrena. Živé rostliny neměly v italské zahradě příliš významné postavení, i když byly nezbytné. Cenné byly pro svoji přirozenou podobu při použití v dálkových průhledech. Základem je ústřední osa, jejíž hlavní linka vedla pohled od sala terreny na střed zahradního průčelí ve spodní části parteru zahrady. Rizalit sala terreny byl zakončen plastikou, jejímž námětem je kompozice s motivem kontrastu symbolu věrné, obětavé lásky, znázorněné sousoším Eróta a Anteróta a lásky spojené zradou a zmarem, která je představena sousoším Samsona a Dalily. Postavení obětavé lásky na vrcholu atiky průčelí symbolizuje vítězství nad zmarem a nenávistí spojené s příběhem Dalily a Samsona. Na západní straně byla zahrada vytvořena jako soustava pěti osově souměrných vyrovnávacích teras, které byly zpevněné zídками se schodišti. Na terasách byly tvarované boskety. Spodní parter byl přístupný symetricky řešenými branami, které byly včleněné do ohradní zdi a na jejich vrcholcích byly rokokové vázy. Na spodním parteru byla ve fontáně umístěna socha Neptuna, která je v dnešní době pro špatný stav umístěna v interiérech zámku. Spodní část zahrady byla rozdělena cestami do menších záhonů v pravidelném geometrickém uspořádání. Prostřední záhony, broderie, byly ohraničeny lemy z květin nebo stříhaného zimostrázu (*Buxus sempervirens*). Střed záhonů byl kombinací květin a sypaných barevných písků. Postranní záhony byly pak jednodušší kombinací travnaté plochy, lemované květinovým lemem. Boční partery byly zdobeny stříhanými stále-

zelenými keři, trelážemi s popínavými keři nebo rostlinami. V zahradě byla vytvořena různá zákoutí, jako třeba intimní místo v loubí pod hlavními schody, která pravděpodobně přineslo jemné období rokoka.

Jižní terasy, vytvořené 5 stupni nad sebou, byly využívány pro pěstování vinné révy a nižších ovocných stromů. Treláže, tedy dřevěné podpory, umístěné na zdech, byly po celé jižní straně zámeckých teras. Réva byla společně s dalším ovocem zpracovávána v zámecké moštárně a palírně. Tyto terasy nejsou osově souměrné, jsou vyšší a užší. Zahrada byla také přístupná jen z první a poslední terasy západní zahrady sítí schodišť a branek. Na východní straně spodní části jižních teras byl také vytápěný skleníků, ve kterém bylo pěstováno velké množství cizokrajných keřů a rostlin. Ten nebyl do dnešní doby, kromě kamenných základů, dochován (Zámek Stekník 2020).

Zajímavostí zahrad je dochovaný systém odvodňování a odvětrávání opukových teras, který byl době dešťů využit k přirozené závlaze. Kanály systému byly horizontálně i vertikálně propojené a odváděly nadbytek vody spádem od hlavního schodiště do větších sběrných kanálů, umístěných na úrovni spodní terasy, odkud se pak voda dostávala samospádem do dvou rybníčků nacházejících se jižně pod zámeckou zahradou a vpravo pod zámek. Systém byl ale po II. světové válce narušen a časem ho poškodila i vegetace. Zpevnění teras proběhlo až na přelomu tisíciletí a zároveň byla provedena revize odvodňovacích kanálů. Na terasách byly na začátku 20. století vysazeny ovocné stromy, měnící zahradu z okrasné na užitkovou. Poté, co zahrada přešla ze soukromého majetku do státních fondů a pod Národní galerii, zahrada chátrala a zarůstala. Ze spodního parteru postupně vymizela reprezentační zahrada a byly zde chovány ovce. V roce 1997 byl převeden Stekník pod Národní památkový ústav a obnovu zahrad zahájila současná kastelánka zámku paní Jana Zajíčková (Zámek Stekník 2020, Stav & Líbal 1969; Smetana & Podroužek 2000).

Obrázek 5 - Systém odvodňování západních teras zámecké zahrady (Zámek Stekník)

3.4 Baroko a rokoko

Pro souvislý přehled historického vývoje místa je potřeba sumarizovat obecné informace k zahradnímu umění baroka rokoka. Dále budou v kapitole uvedeny příklady podobných památek zahradního umění na území České republiky a významné barokní zahrady Evropy.

3.4.1 Obecné znaky zahradní architektury baroka a rokoka

Barokní styl se vyvinul v Itálii a trval po dobu 17. a 18. století. Vývoj stylu se projevil v umění, literatuře, hudbě, divadle a architektuře. Samotné baroko se před polovinou 17. století přeměňuje do stylu tzv. pozdního baroka neboli rokoka (Laird 1992; Turner 2011).

Barokní zahrady se vyvinuly z renesančních zahrad na začátku 17. století a byly projektovány po celé Evropě až do konce 18. století. Styl se velmi rychle rozšířil do Francie, kde pod názvem jardin à la française představoval francouzskou formální zahradu. I přesto, že baroko se vyvinulo v Itálii, italským barokním zahradám je věnováno relativně málo pozornosti. Je možné, že důvodem bylo jen malé množství známých italských barokních zahradních architektů, jako byl Bernini, Borromini nebo Pietro da Cortona, jelikož v Itálii stále převládaly mezi významnými osobami a šlechtici sympatie stavět zahrady v renesančním stylu (Thacker 1985; Joyce 1989; Conan 1999).

Barokní zahrady postupně pronikly i do dalších částí Evropy. Byly oblíbené mezi vrchností v Německu, Rakousku, Španělsku, Rusku nebo Holandsku (Turner 2004).

Podstatou barokní zahradní architektury bylo směřování k představě neomezeného a nekonečného prostoru. Oproti renesanci, která kladla důraz na trojrozměrnost architektury a byla složená z jednotlivých souměrných částí, spojovala barokní zahrada veškeré části v dynamický celek. Využívala výrazný kontrast v detailních prvních a zvětšovala svá měřítka na úkor noblesnosti detailu (Michel 2005; Neuman 2012).

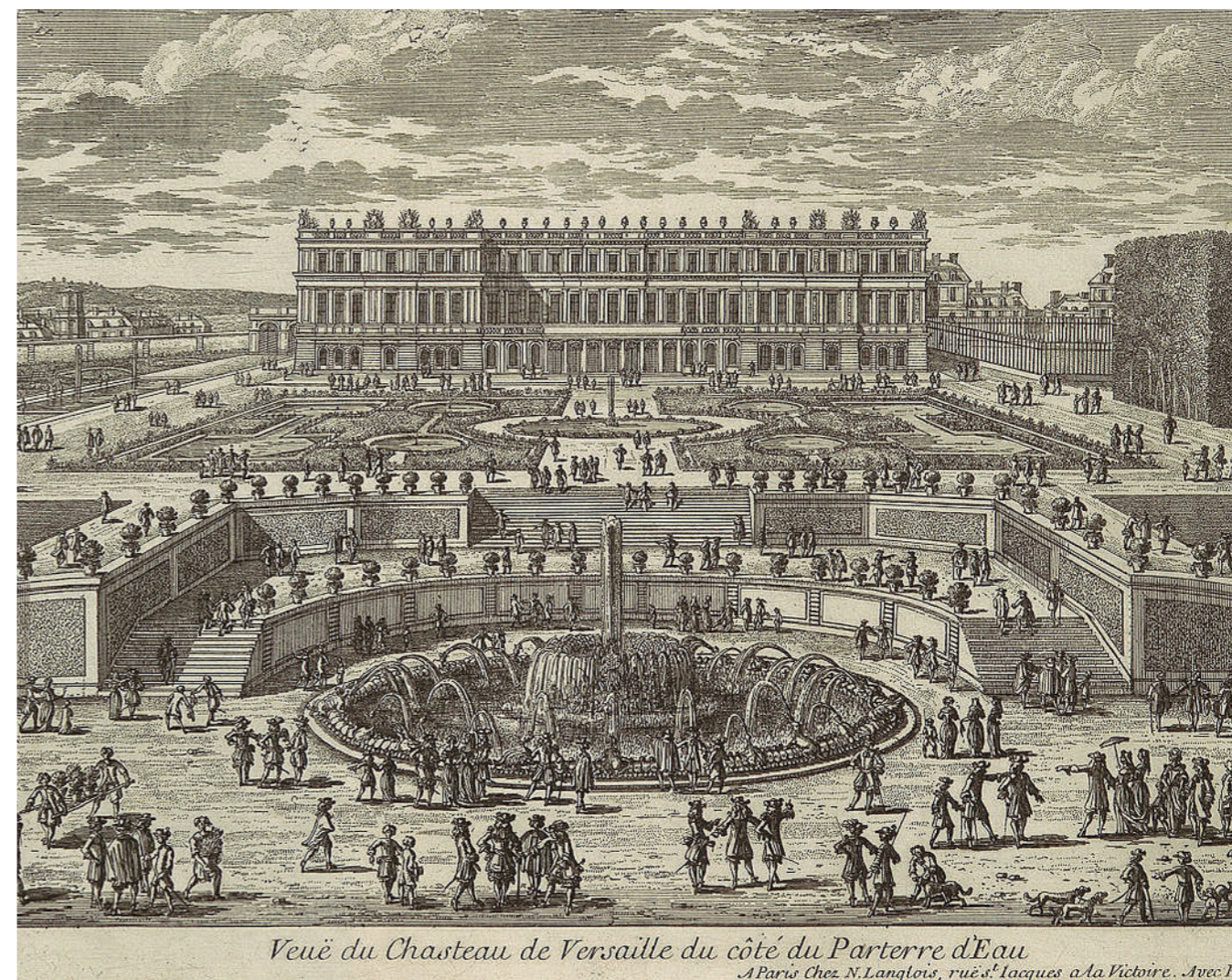
Samotné zahrady představovaly zkrocení a upravení přírodních míst silou a pílí člověka. Zahrady byly vytvářeny jako demonstrace moci, bohatství a okázalosti. Byly navrhovány tak, aby byl jejich půdorys viditelný svrchu, a to při postavení i jen na mírném vyvýšení. Nad samotnými zahradami byly často vytvářeny terasy, navazující přímo na zámecký salón nebo sala terrena. Terasy pak kaskádovitě sestupovaly, často přes několik stupňů propojenými schodišti, do samotné zahrady, která měla obdobné symetrické rozložení jako místnosti v domě. Geometrické šterkové uličky mezi záhony byly vedeny v přímkách a v bodech setkání byly obvykle kašny, fontány nebo sochy. Květinové záhony byly navrženy, aby připomínaly tapisérie. Jejich vzory byly tvořeny pruhy ze střídání květin a zastřižovaných keřů (Impelluso 2007; Kluckert 2000).

Druhy rostlin, které byly vysazovány se odvíjely od finančních poměrů majitele zahrady. Oblíbené byly časně kvetoucí exotické květiny s dovozem Holandska jako tulipány (*Tulipa*), narcisy (*Narcissus*), hyacinty (*Hyacinthus*), řebčíky (*Fritillaria*) nebo pryskyřníky (*Ranunculus*). Vybíraly se druhy dřevin, které byly dobře tvarovatelné nebo zajímavé. Mezi nejdražší sortiment barokních zahrad patřily dřeviny jako mučoul trojlaločný (*Asimina triloba*), moruše (*Morus pensylvanica*), akácie sivozelená (*Acacia dealbata*) a šácholan tříplátečný (*Magnolia tripetala*). Z běžnějších druhů to pak byly javor tatarský (*Acer tataricum*), javor jasanolistý (*Acer negundo*), dřín japonský (*Cornus kousa*) nebo katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*) (Clarke 2005; Dobrilovič 2010).

Kromě květin a keřů byly pro vytvoření barevných vzorů v broderiích parterů používány kupříkladu cihly pro červenou barvu, bílé odlomky křídý pro bílou barvu, barevný písek pro žlutou barvu, pro černou byl používán uhelný prach a je známé i použití rezavých pilin pro hnědé zbarvení. Cesty byly lemovány pravidelně zastřiženými keři nebo tvarovanými stromy. Pohledový efekt byl podpořen arkádami, střídáním ploch různých velikostí, zastiňováním boskety a variacemi stříhaných špalírů po stranách prostředního parterů. Vrcholnou kombinací bylo pak použití průhledů, průseků a půdorysných hvězdic (Mosser & Teyssot 1991; Whalley 2007).

Díky pokroku v hydraulice bylo možné vybavení a zprovoznění vodních složek zahrad. Oblíbené byly drobné vodní prvky, umělé vodopády, kašny nebo dlouhé vodní kaskády. Opakujícím se prvkem byly velké klidné vodní plochy. Ty měly největší uplatnění v plochem terénu, kde vytvářely efekt zrcadlení a rozšíření prostoru. Zároveň tyto prvky sloužily jako points-de-vue, tedy místa, která měla přitahovat pohled z dálky. Proto byly tyto prvky umísťovány po směru výhledových os zahrad. V zahradách se často uplatňovaly grotty, což jsou dekorativní uměle vytvořené jeskyně nebo pavilony různého stylu, které poskytovaly návštěvníkům zahrad intimní prostředí (Hughes 1866; Pacáková-Hošťálková 2004; Lyons 2018).

Rozdíl mezi barokní a rokokovou zahradou není na první pohled příliš významný. Vzhledem k tomu, že rokoko navazuje na baroko velmi plynule, je ve střední Evropě používán název pozdní baroko. Změnou je rozložení zahrad. Ty se začaly najednou izolovat od krajiny a obracely se dovnitř, získávaly meditativnější a uklidňující atmosféru. Dále bylo upřednostňované asymetrické rozložení. Vnitřní struktura zahrad byla čím dál fragmentovanější a jednotlivé části zahrad získaly samostatnost a zjev autonomních míst, sjednocených pouze systémem cest a pravidelným uspořádáním. Byla zde touha vytvářet místa k hrám a intimnější prostory. Zatímco barokní zahrady byly koncipovány do velkolepého stylu dvorského života, rokoková zahrada se nažila navodit příjemnou iluzi šťastného venkovského života. Typické pro toto období byla témata idyly, slavností, galaktických nálad, koketnosti a rozmarů. Dekorativní prvky zahrad opouštěly od barokních hrdinských a oslavných témat a náměty byly živější a lehkomyšlnější.

Obrázek 6 - Rytina zobrazující upravený parter před francouzským Versailles (Adam Perelle 1680)

Některé rokokové zahrady začaly mít eklektickou strukturu, která byla inspirována nejrůznějšími styly. Nejoblíbenějším se stala chinoiserie. Pagody, čínské pavilony nebo budovy ve stylu Orientu přinášely do zahrad nádech exotiky. Jedním z nejkrásnějších příkladů rokokového pavilonu ve stylu chinoiserie je pavilon v komplexu Sanssouci v německé Postupimi (viz Obrázek 7) (Impelluso 2007; Symes 2011).

Barokní krajina byla v českých zemích formována v 17. a 18. století. Člověk výrazně ovlivňoval ráz krajiny a zásahy tedy byly organizované, ekonomicky účelné a i estetické. Cílem bylo vytvoření harmonického propojení člověka a přírody. Byly vytvářeny velké komponované celky, díky nimž vznikl osobitý typ kulturní krajiny. Záměrné úpravy byly prováděny za účelem kompozičně-estetického uspořádání, jehož cílem bylo předvést postavení majitele pozemků ve společnosti, reprezentovat jeho majetek a duchovní nebo filozofický postoj (Borský 2010).

Byl zde úmysl panství systematicky a krásně uspořádat a snaha usměrnit okolní divokou přírodu. V krajině byly vysazovány nové plodiny, také byly vysoušeny rybníky za účelem získat zemědělskou půdu

Obrázek 7 - Čínský pavilon v komplexu zahrad Sanssouci
(Foto autorky 2018)

půdu a na řadě míst, zejména v horských oblastech, byla krajina odlesňována ve spojitosti s rozvojem sklářství, hutnictví a hornictví. Scénérie byla tvořena liniemi selských statků, hospodářských stavení, kostelů a dalších budov. Terén barokní krajiny byl tvořen mozaikou menších polí. Cesty byly lemovány alejemi, sochařskou výzdobou nebo vodními prvky. Památné stromy, aleje a další vysazená zeleň tvořila zajímavé průhledy, které buď pohledy vedly anebo uzavíraly před nechtěným výhledem (Heřmanová 2009; Lehmann & Rohde 2006).

Byly to právě aleje, které tvořily nejvýznamnější prvek barokní krajiny. Ze začátku byly vysazovány za účelem rozčlenění krajiny nebo zvýraznění významných pohledových os u zámků nebo šlechtických sídel. Brzy ale začaly být používány i jako orientační body, prozrazující rozmístění cest v terénu a zároveň se u nich cenila estetická funkce. Nezřídka se podél alejí vyskytovaly křížky, kapličky nebo jiná drobná sakrální architektura. Sortiment tvořily i ovocné stromy (Sváček 2017).

Linie ovocných alejí jsou v Evropě málokdy obnovované, a tak z naší krajiny částečně zmizely, i přesto, že jejich estetická hodnota je vysoká pro jejich krásu a proměnlivost zejména v době květu (Fortuna-Antoszkiewicz et al. 2019). Významné architektonické prvky byly často zdůrazněny solitérními stromy, skupinami dřevin nebo liniemi alejí, které k nim vedly. V kraji tak byly zformována jedinečná místa, díky kterým docházelo k propojení místních obyvatel s okolní přírodou. Obyvatelstvo si tak vytvářelo silný pocit sounáležitosti ke krajině domoviny (Heřmanová 2009).

Obrázek 8 - Pohled do nejstarší dochované barokní aleje u Jičína (itras.cz)

3.4.2 Významné barokní a rokokové zahrady Evropy a Čech

3.4.2.1 Villa del Pigneto Sachetti

Villa del Pigneto Sachetti, taktéž známá pod názvem Casino al Pigneto del Marchese Sacchetti nebo jen Villa Pigneto, byla jedna z prvních významných barokních vil postavená ve stylu italského baroka.

Nacházela se severozápadně od Vatikánu, v údolí mezi Monte Mario a Quartiere Primavalle. Její projekt naplánoval barokní malíř a architekt Pietro da Cortona, jako jeden ze svých projektů. Název vily se odvíjel od jejího umístění v údolí, obklopeném piniovými borovicemi (*Pinus pinea*) – odtud název Pignetto. Vila byla zakázkou pro rod Sacchetti. Marcello Sacchetti byl zároveň mentorem Pietra de Cortony a zemřel roku 1629, ještě před dokončením stavby (Connor 1998; Benes & Harris 2001).

Název casino vypovídal o účelu domu a zahrad. Sloužil k potěšení a odpočinku vysoce postavených římských občanů, kteří se sem uchýlovali za radostmi z přeplněného města (Varriano 1986).

Samotný dům byl postavený na vysokém soklu v prudkém kopci. Fasáda domu byla značně zdobená. Sochy, který byly umístěny za zdech, dotvářely výhled na horizont. Z vrchní terasy zahrad byl výhled mířící přes borovicový les k centru Říma a kupoli baziliky sv. Petra. Do zahrad se sestupovalo po schodišti, které bylo tříúrovňové. Symetrické schody tvořily dramatický vstup do zahrad a byly lemovány kaskádovitými vodopády. U paty schodiště pak byla vybudována vodní nádrž s okrasnými lekníny (nymfeum). Na konci 17. století, upadl rod Sacchetti u římské honorace v nemilost a dům a zahrady zchátraly. Zbyly jen ruiny, nacházející se na místě dodnes. Vila byla hojně kritizována, například barokní architekt Bernini ji přirovnal k vánočním jesličkám, kvůli značnému zdobení. Na svoji dobu byla vila odvážnou stavbou a ovlivnila vývoj následujících barokních výtvorů. Dnes se na místě nachází park Pineto a impozantní vzhled vily zůstal tak zachycený jen na obrazech, malbách a otiscích (Merz & Blunt 2008).

Obrázek 9 - Vila del Pigneto Sachetti (flickr.com)

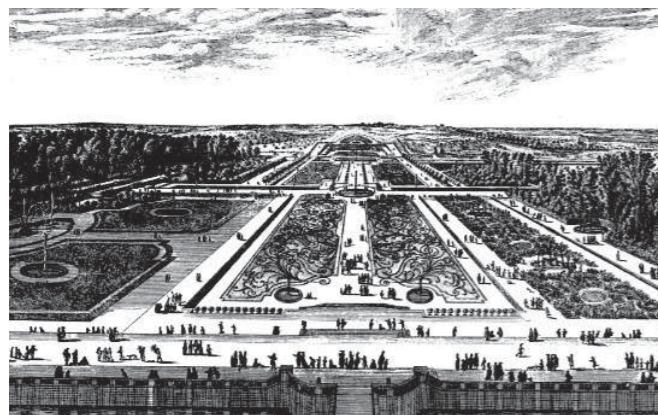
3.4.2.2 Vaux-le-Vicomte

Château de Vaux-le-Vicomte je francouzský zámek, postavený ve stylu ranného francouzského baroka. Nicholas Fouquet, který sloužil jako ministr financí u Ludvíka XIV., měl téměř neomezené zdroje a si nechal vystavět zámek a zahrady na mokřadech poblíž města Melun ve střední Francii.

Aby bylo možné vybudovat zámek a zahrady a přirozeně je napojit na okolní krajinu, skoupil Fouquet 3 vesnice a nechal je strhnout dolů. Architektem zámku byl Louis Le Vau, zahrady byly navrženy André Le Nôtrem. Stavba probíhala velmi rychle, v jednu chvíli na projektu pracovalo až 18 000 dělníků. Zámek a zahrady, jejichž stavba byla započata v roce 1656 a byla dokončena o 5 let později, zahájila věk francouzských barokních zahrad. Le Nôtre pracoval s perspektivou a využíval přírodní vlnění terénu k vytvoření zahradní scény, která byla možná vidět ze zámku (Foley 2017).

Budova zámku byla postavena na vyvýšené plošině uprostřed listnatého lesa, který obklopoval zahrady. Kolem hlavní budovy zámku Vaux-le-Vicomte byl vybudován čtvercový vodní příkop. Ten byl napájen dvěma malými řekami, které se setkávaly v parku. Odtud vedly právě do hlavního kanálu, obtékajícího zámek. Před budovou bylo čestné nádvoří, tzv. Cour d'honneur, zakončené půlkruhovou balustrádou, k níž byly vedené vozové cesty parku. Z balustrády zámku byl výhled na přímou osu zahrady, jenž je téměř 3 kilometry dlouhá. Obě strany osy byly lemovány symetrickými parteru a navazovaly na soustavu cest a dalších záhonů doplněných kašnami, fontánami a jezírky. Tzv. turecké koberce, tedy broderie, byly vytvořeny za pomoc stříhaných keřů a barevných materiálů jako je písek, kameny anebo kůra. Osa je zakončena otevřeným trávníkem, na kterém je socha Hercula. Ta byla přidána až v 19. století. Křoviny a stromy pak ohraničují zahradu a tvoří tak její rám (Kalusok 2004; Gothein & Wright 2014).

Po dokončení stavby byl v roce 1661 Fouquetem pozván Ludvík XIV. K slavnostnímu otevření zahrad. Král Slunce, který se cítil ponížěn krásou sídla a zahrad svého poddaného, nechal Fouqueta uvrhnout do vězení. Architekta zahrad André Le Nôtra pak jmenoval ředitelem královských zahrad a parků a pověřil ho postavením nejokázalejších zahrad ve Versailles. Zahrady je možné navštívit a prohlédnout si je v jejich zachované v původní podobě (Fleurent 1996; Brix 2004).

Obrázek 10 - Historický výhled z terasy zámku na zahrady Vaux-le-Vicomte (gardensvisit.com)

Obrázek 11 - Stejný výhled do zahrady v současnosti (quintessenceblog.com)

3.4.2.3 Versailles

Zahrada ve Versailles byla navržena a vytvořena pro Ludvíka XIV. architektem André Le Nôtrem jako monumentální dílo, které znázorňovalo jeho moc a bohatství. Versailles je dodnes považována za nejkrásnější zahradu na světě a její návštěva je rozhodně dechberoucí zážitek.

Samotná zahrada zahrnovala parteru, kašny, oranžerie, boskety se sochami, křížový kanál v délce 1,8 kilometru a další prvky. Zahrady byly navrženy ve smyslu ideálního architektonického plánu podle zákonů geometrie. Sofistikovaný systém osových průseků, cest a kanálů byl znásoben tím, že zámek se nacházel na vyvýšeném středu plochy a tvořil tak ústřední bod zahrad.

Terén poblíž samotného zámku byl modelován jemnými terasami, ale ve francouzské barokní zahradě bylo upřednostňováno vytváření zahrad na rovné ploše, aby vynikla jejich velkolepost. Zároveň z vyvýšených teras zámku byl rozhled na celý areál parku. Parteru u zámku byly zdobeny broderiemi s kašnami. Na ně navazovaly boskety, jenž byly spojeny systémem geometrických cest. Boskety byly využívány k intimním setkáním, koketování, odposlouchání a dalším hráčkám, které by na otevřeném parteru před zámeckými prostory nebyly přijímané, vzhledem k přísným panovnickým ceremonálům. Boskety rozvinuly rozmanitost forem a bohatství nápadů barokní zahrady z hlediska sochařské výzdoby, grott s kaskádami, vodními hříčkami, fontánami, labyrinty, pavilony a loubími. V těchto místech působila zahrada na všechny smysly jakožto komplexní umělecké místo. Královská alej byla vedena od nádrží fontány Latony přes trávníkový koberec k fontáně se sochou boha slunce Apollóna, který měl symbolizovat krále Ludvíka XIV., jenž byl nazýván králem Slunce (Mukerji 1997; Thompson 2006).

Nejdominantnějším prvkem byla osa s Grand kanálem, který se táhl téměř do nekonečna a byl symbolem absolutní nadvlády Ludvíka XIV. Od něj byly vedeny paprskovitě diagonální průseky, které mířily do zalesněné oblasti nazývané Grand parc. Za vlády následníků Ludvíka XIV. byly do zahrady doplňovány další budovy, jako je například malý a velký Trianon. Pro Marii Antoinettu zde byla vystavěna umělá vesnice Hameau de la Riene. Místní zahrady přetvářeli podle trendů příslušné doby. Návštěva zahrad i v dnešní době vyvolá v člověku ohromení nad velikostí a zpracováním (Kalusok 2004; Mason 2012).

Obrázek 12 - Pohled z vrchu na parter zahrady ve Versailles (en.chateauversailles.fr)

3.4.2.4 Sanssouci

Barokní styl zahrad se brzy z italských a francouzských krajů roznesl i do ostatních zemí Evropy. Krásným příkladem je pozdně barokní zámek Sanssouci, který byl považován za německého konkurenta Versailles. Park Sanssouci je situován v německé Postupimi, která leží kousek od Berlína. Celý komplex budov a parků vznikl na 290 hektarech. Kromě letního sídla s terasovými zahradami se v parku nachází Obrazárna, Obelisk, Nové komnaty, Neptunova jeskyně, Čínský pavilon, Chrám přátelství a Antický chrám. Za vlády dalších panovníků do parku přibýly Římské lázně, kostel, větrný mlýn, soubor ruin, belveder, Oranžerie a palác Charlottenhof.

Sanssouci znamená v překladu bez starostí a vypovídá o svém účelu, a to tedy, že zámek sloužil k relaxaci a odpočinku od povinností pruského krále Fridricha II. Velikého. Samotný zámek byl postavený na pahorku ve stejnojmenném komplexu paláců a parků. Na místech teras a zámku bývala neúrodná půda po bažinách, kterou jeho otec Fridrich Wilhelm I. přeměnil na jednoduchou zahradu (Scherf 2015).

Fridrich II. stavbou pověřil architekta Georga von Knobelsdorfa, aby vytvořil projekt paláce a zahrady. Ten se řídil skicami od samotného krále. Vznikl tak zámek, který byl tvořen jednopatrovou rokokovou budovou stojící na vrcholku kopce a napojenou přímo na terasy. Král si přál přímé zapojení přírody do kultury bydlení. Podél hrany teras byly tvarované tisy. Svah byl rozčleněn do 6 stupňů, jejichž umístění bylo navrženo tak, aby bylo nejlépe využito dopadajících slunečních paprsků. Zdivo teras bylo přerušováno 168 zasklenými nikami, v nichž rostly smokvoně. Podél opěrných zdí byly umístěny treláže s vinnou révou dovezenou z Francie, Portugalska, Itálie a německého Neuruppinu (Kalusok 2004).

Středová osa pak vede pohled ze sálu zámku přes hlavní schody situované uprostřed teras. Spodní část pod terasami tvořil květinový parter s centrální nádrží a vodotryskem. Parter, lemovaný zákrsy ovocných stromů, byl doplněn o sochy římských božstev, které byly darem od francouzského krále Ludvíka XV. Zámek i park Sanssouci spadají pod UNESCO (Wesch 2003; Schinkel & Schönman 2004).

Obrázek 13 - Zámek Sanssouci s terasami (Foto autorky 2018)

3.4.2.5 Nové Hrady

Jedním z nejvýznamnějších zámků, postavených v rokokovém stylu v České republice, je zámek Nové Hrady. Šlechtické sídlo, kterému se přezdívá malý Schönbrunn, leží v Pardubickém kraji poblíž měst Vysoké Mýto a Litomyšl. K zámku, vybudovaném jako sídlo Jana Antonína Harbuvala Chamaré v letech 1774–1778 po vzoru francouzských zámečků, patří rozsáhlý zahradní areál. Vstupní strana zámku byla vytvořena jako soubor 4 souměrných parterů. Dva partery, vzdálenější od zámku byly doplněny fontánami a byly lemované zastřiženými keři nebo květinami. Partery těsně u zámku byly ve stylu broderie. Samotný zámek byl postavený v rokokovém stylu ve tvaru písmene U, s mansardovou střechou a bohatě zdobenou fasádou. Hlavním portálem, umístěným ve středním rizalitu, bylo možné vstoupit do zahrad. Nad rizalitem byl balkon na toskánských sloupech, z kterého byl rozhled na zahradu. Ta začínala zeleninovou zahradou s rozdělenými záhony, terasami, balustrádou a mnoha sochami, které se datují do 80. let 18. století. Z okolí zámku park přecházel do širšího okolí, kde se nacházel rybník, amfiteátr a průhledy ve tvaru hvězdice. Zde se dochovaly některé z nejvýznamnějších stromů v parku. Z jehličnanů se jedná o skupinu smrků Pančičových (*Picea omorica*), převislý jedlovec kanadský (*Pseudotsuga canadensis* 'Pendula') nebo jalovec chvojku (*Juniperus sabina* 'Variegata'). Z listnatých stromů pak mezi nejvýznamnější patří sloupitý dub letní (*Quercus robur* 'Fastigata'), převislý a červenolistý buk (*Fagus sylvatica* 'Pendula', 'Atropunicea'), javor okrouhlolistý (*Acer circinatum*) nebo škumpa orobincová (*Rhus typhina* 'Dissecta'). Na přelomu 18. a 19. století zde byla vytvořena klasicistní zahrada, doplněná o sochy Létu a Podzim a pavilon se znakem rodiny Harbuval Chamaré. Zámecká zahrada byla zrevitalizována v roce 1966.

Park je i nadále upravován, byla zde vytvořena anglické květinová zahrada a založeno arboretum. Nachází se zde i další typy zahrad jako je rozárium, italská zahrada s kaskádami, bylinková zahrada nebo zelený labyrint (Pacáková-Hošťálková 2004; Hieke 1984).

Obrázek 14 - Pohled na zámek Nové Hrady (Obec Nové Hrady)

3.4.2.6 Zákupy

Zámek Zákupy se nachází se u České Lípy. Zámecká zahrada zde byla vytvořena u renesančního zámku, který byl později, za sasko-lauenburského vévody Julia Františka, přestavěn na barokní zámek v roce 1672. Zahrady nechala upravit Anna Marie Františka, která zámek podědila. Jejím manželem byl toskánský vévoda z rodu Medici a i díky tomuto spojení zde byla vytvořena italská barokní zahrada.

Architektem návrhu byl Octavio Borggio a navrhnul zde terasovou zahradu. Ta byla tvořena dvěma podélnými terasami na společné ose, které byly propojené dvoudílným schodištěm. Do opěrných stěn byly vlomeny niky se sochařsky ztvárněnými kaskádami. Na spodní parter pod terasami byl velkolepý vodní teatron s nymfeem. Dále byla na spodním parteru kruhová fontána, která určovala příčnou osu, na níž navazoval krajinářský park. Těžištěm zahradní úpravy bylo vytvoření impozantních sochařských karyatid, které nesly balustrády nad nikami a po jejich bocích. Na severu od zámku byly ovocné sady, bažantnice a rozlehlá obora. Horní terasa byla uzavřena proti předzámčí stříhanými lipami. Jeho páteří byla jírovcová alej, která vedla k rybníčku v parku a ke gloriету na vyhlídce.

Za cenné stromy parku jsou považováni jedinci pyramidálních olší (*Alnus glutinosa* 'Pyramidalis'), zerav (*Thuja occidentalis* 'Wareana'), některé duby (*Quercus macranthera*, *Quercus robur* 'Heterophylla', *Quercus rubra*) a jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior* 'Aurea'). V 70. letech 20. století byla provedena obnova parku pod vedením Otakara Kuči a Olgy Bašeové s cílem obnovit barokní rys parteru jednoduchou formální úpravou (Hieke 1984; Pacáková-Hošťálková 2004).

Obrázek 15 – Barokní zahrada s terasami v Zákupích (botany.cz)

3.4.2.7 Vrtbovská zahrada

Obrázek 16 - Druhá terasa Vrtbovské zahrady (Foto autorky 2020)

s Vrtbovským znakem a sochou Atlanta, doprovázenými alegoriemi Hojnosti a Bohatství.

Zahrada byla postavena na třech výškových úrovních. Na spodní terase bylo nové giardinetto se sala terrenou a záhony s broderiemi. Fresky, které byly namalovány na stěny Václavem Vavřincem Reinerem v roce 1721, zobrazují Venuši, Adonise a alegorii umění. Zahrada byla komponována na dvou osách. První osa, poměrně krátká, byla vedena od sala terreny na protilehlou stranu, kde se nacházela voliéra. Uprostřed této osy se nacházel bazén se sochou a zde začínala druhá, jihozápadně směřovaná osa, vedená vzhůru na terasy, kde byla na nejvyšším místě zakončena architektonicky pročleněnou stěnou s grottou a vyhlídkou na vrcholu. Střední terasa byla zdobena ornamentálními záhony a na její okraje byly vsazeny zastřižené boskety. Pro překonání velkého výškového rozdílu mezi druhou a třetí

Vrtbovská zahrada je jedna z nejpůvabnějších a nejslavnějších zahrad baroka v Praze. Byla vybudována ve svahu za Vrtbovským palácem, který leží na rohu Karmelitské ulice a Tržiště. Přestavba domu a zahrady byla provedena v letech 1715–1720, kdy ji nechal majitel Jan Josef z Vrby, tehdejší nejvyšší purkrabí Pražského hradu, předělat z vinic na terasovou zahradu. Architektem zahrad byl František Maxmilián Kaňka, který spolupracoval s Matyášem Bernardem Braunem. Spolupráce dala za vznik působivé terasové zahradě za palácovým nádvořím, uzavřeným branou

Obrázek 17 - Pohled z vyhlídky Vrtbovské zahrady (Foto autorky 2020)

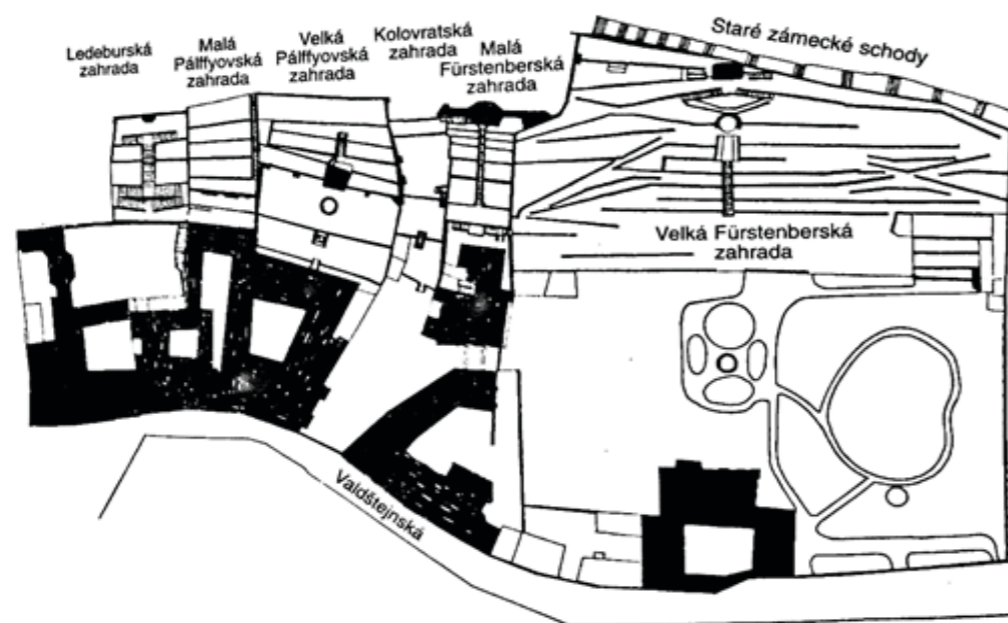
terasou byly využity vysoké, segmentově vypouklé opěrné zdi s kuželkovou balustrádou a dvoukřídlým schodištěm. To bylo zároveň využito k prezentování soch antických božstev a váz zdobených reliéfy z dílny Matyáše Bernarda Brauna. V závěrečné části zahrady byl zopakován motiv ornamentálních záhonů a střižených bosketů, který se do dnešní doby nedochoval. Před koncem tisíciletí byly v zahradě provedeny opravné práce, ale původní rostlinná složka zahrady nebyla obnovena jak tvarově, tak ani z hlediska barev (Baševová-Korčáková 1991; Pacáková-Hošťálková 2004).

3.4.2.8 Palácové zahrady pod Pražským hradem

Zahrady, tvořené 5 terasami na jižním svahu hradčanského vrchu, spojují Pražský Hrad a Malou stranu. Komplex je složen z 6 zahrad. Ve směru od Valdštejnského náměstí ke Klárovu je to Ledeburská zahrada, Malá a Velká Pálffyovská zahrada, Kolovratská zahrady a Malá a Velká Fürstenberská zahrada.

Zahrady, které byly budovány za šlechtickými sídly, postavenými u Valdštejnské ulice, byly oddělené. Dnes se jedná o propojený celek, ale vlastní charakter jednotlivých zahrad zůstal zachován. Barokní podoba zahrad pochází z 18. století. Ledeburská, Malá a Velká Fürstenberská zahrada a Velká Pálffyovská zahrada byly uspořádány s architektonicko-symetrickou koncepcí se středovou osou, schodištěm, vodotrysky a sochařskou výzdobou. Na terasy byly umístěny pavilony, galerie, plastiky, skleníky s choulostivými rostlinami a sala terreny. Z vyšších teras je výhled na panorama města a Malou stranu. Malá Pálffyovská a Kolovratská zahrada měly užitkový ráz, tvořený sadem a jednoduchými opěrnými zdmi.

Těsně před koncem století byla provedena rekonstrukce téměř všech zahrad s citlivými rehabilitačními úpravami zeleně.

Obrázek 18 - Umístění zahrad pod jižním svahem Pražského hradu (Pacáková-Hošťálková 2004)

Ledeburská zahrada se nachází nejzápadněji ze souboru zahrad pod Pražským hradem. Název jí byl dán po majiteli Adolfovi z Ledeburu, který získal palác v roce 1852. Zahrady byly ale vybudovány již v roce 1693, kdy Marie Anna se svým manželem Leopoldem Antonínem z Trauttmanshofu, nechala upravit svah na terasovou zahradu se sala terrenou v parteru západní zahrady. Tvůrcem zahrady byl pravděpodobně Jan Blažej Santini, později pak Giovanni Battista Alliprandi. Sala terrena vyobrazuje vykopávky z Pompejí a jejím autorem byl František Maxmilián Kaňka. Po prodeji paláce v roce 1727 se dostal do rukou Josefa Krakovského z Kolowrat, který nechal zahradu upravit dle principu osové symetrie.

Terasy byly spojeny schodišti s plnými zděnými a kuželkovými parapety. Na terasy byly doplněny pozdně barokní prvky jako je nika se sochou zápasícího Herkula s Kerberem nebo malá fontána ve spodní části zahrady.

Malá Pálffyovská zahrada byla vytvořena jako zahrada užitkového rázu. Terasy byly založeny v 1. polovině 18. století, kdy byly přeměněny z vinic na travnaté plochy s ovocnými kulturami. Na vrchní terase byl průchod, který ji spojoval s Velkou Pálffyovskou zahradou.

Velká Pálffyovská zahrada byla poprvé předělána na terasové zahrady v polovině 18. století. Dnešní úprava ale pochází z 20. let 19. století, kdy byla upravena podle návrhu Klementa Zobela. Vstup byl vytvořený z prvního patra Pálffyovského paláce. Na první terasu bylo možné vyjít po několika schodech na drobnější parter, na kterém byl umístěn kamenný bazén se sochou Tritóna. Po celé délce pateru se táhla zeď s portálem a se slunečními hodinami s letopočtem 1751. Od portálu do kopce začínalo kryté schodiště, které tvořilo kompoziční osu zahrady. Z něj bylo možné vyjít na terasy. Osa byla zakončena na vrcholu schodiště hlubokou nikou.

Obrázek 19 - Velká Pálffyovská zahrada (Antonie Podhradská 2020)

Kolovratská zahrada, navržena na starém základu vinice, byla vytvořena v polovině 18. století. Byl jí ponechán strohý charakter užitkové zahrady se střídmou terasovou úpravou. Na terasách byly vysazeny obvyklé druhy ovocných stromů.

Malá Fürstenberská zahrada je jednou z menších zahrad komplexu. I přesto, že je malá, je považována za jednu z nejkrásnějších zahrad Prahy. Jejím architektem byl Ignác Jan Palliardini, který ji vytvořil v 70. letech 18. století. Přístup do zahrad byl z paláce přes schodiště s nikou a kamennou kašnou s chrličem. Zde byl i glorieta s freskou na klenbě, u které začínala kompoziční osa zahrady. Ta byla vedena přes strmě stoupající schodiště se sochami, z kterého byl přístup na terasy s tvarovanými tisy, růžemi, pivoňkami, granátovými jablky a citrusy. Konec osy byl zakončen trojlodní otevřenou sala terrenou, nacházející se na vrchní terase.

Velká Fürstenberská zahrada, pojmenována podle svého pozdějšího majitele Karla Egona Fürstenberka (1822), vznikla v letech 1743–1760, kdy byla přestavěna podle plánů neznámého architekta pro rodinu Netolických. Rozsáhlý rovinný spodní parter zahrady byl rozdělen na tři části s dvěma kruhovými bazény. Další úpravy proběhly v roce 1860 pod vedením architekta Liebla. Byla vytvořena zahrada, jejíž páteř barokního rozvrhu byla na severojižní ose, kterou zachycoval střední bazének se sochou Neptuna. Od bazénku vedla do svahu druhá osa, zakončena na nejvyšší terase nad strmým schodištěm dvoupatrovým zahradním pavilonem. U pavilonu bylo vytvořeno široké dvouramenné schodiště, které představuje prvek italské barokní zahrady. Zahrady byly revitalizovány a otevřeny v roce 2008 (Bašeová-Korčáková 1991; Pacálková-Hošťálková 2004).

Obrázek 20 - Vinice na terasách Malé Fürstenberské zahrady (Helena Špůrová, mapy.cz)

Obrázek 21 - Revitalizovaná Velká Fürstenberská zahrada (zpravy.aktualne.cz)

3.5 Kulturní památky – definice, péče a ochrana

Kulturní památky jsou důležitou součástí lidského života a kultury, vytváří naši identitu a podílí se na tvorbě společností uznávaných a respektovaných hodnot. Jedná se o movité nebo nemovité věci nebo jejich soubory, které dokládají významný historický vývoj společnosti, mají trvalou hodnotu a panuje o nich všeobecná shoda, že je nutné zachovat je a chránit je pro další generace jako svědectví o významných historických událostech nebo tvůrčí schopnosti lidstva. Záměrem ochrany kulturních památek je jejich účast na vývoji v odvětví kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících. Za nemovité věci jsou považovány pozemky a stavby, které jsou spojeny se zemí pevným základem. Ostatní věci jsou považovány za movité. Kulturní památky vyhláší Ministerstvo kultury na základě zákona 20/1987 Sb.

Kulturní památky jsou součástí kulturního dědictví. Díky němu je zprostředkován přenos materiálních i duchovních hodnot, vytvořených za celou existenci lidstva. Rozvíjí kultivovanost občanů, přenáší vědomosti a napomáhá vytváření jejich sounáležitosti s obcemi, státem a regiony a účastní se propagace příznivého obrazu České republiky v zahraničí. Spolu s přírodním a krajinným rázem představuje základní podmínku turistického ruchu, který se pak významně podílí na podpoře ekonomiky České republiky. Kulturní památky jsou předmětem památkové péče (Ministerstvo kultury ČR 2003).

Za památkovou péčí je možné označit soustavu činností a procesů, které vedou k zachování kulturních památek a jejich účelnému začlenění do soudobého života. Památková péče zajišťuje řadu nezbytných odborných a legislativních opatření, přímou péčí o kulturní památky a jejich zachování a rozvoj jejich sociálních funkcí. Přímou péčí se myslí obnova, ochrana a konzervace památek. Činnost památkové péče pak chrání památky před poškozováním a ničením, před nežádoucími změnami a zásahy, zanedbáváním, nevhodným užíváním a zacházením a před účinky dalších vlivů, které by je mohly poškodit. Tato činnost by měla probíhat jako preventivní opatření, ale v často k ní dochází až po ohrožení nebo narušení památky. Vedle uměleckých památek jsou předmětem památkové péče i stavby nebo urbanistické celky (Vinter 1983).

Památkovou péčí zabezpečuje stát, na základě zmocnění podle zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů. V oblasti ochrany jsou pak specifikovány závazky subjektů v podobě zákonů a dalších předpisů vnitrostátního práva. Památková péče spadá do okruhu správního práva, protože opatrování kulturních památek a jejich ochrana je realizovaná ve veřejném zájmu. Zároveň se spoléhá na vztah a náklonnost občanů k předmětům, čímž vzniká zájem o ochranu památek, který je čistě dobrovolný (Solař 2004). Základ právní úpravy památkové péče je dán Ústavou. Preambule Ústavy vystihuje odhodlání občanů chránit a pěstovat zděděné kulturní, přírodní, hmotné a duchovní bohatství. Zároveň je zaručeno právo k přístupu ke kulturnímu bohatství za dodržení podmínek stanovených zákonem (Damohorský 2003).

Památkový zákon je také doplněn prováděcí vyhláškou Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Dále jsou uplatňována rozličná nařízení a vyhlášky Ministerstva kultury České republiky, které prohlašují a ruší prohlášení některých památek za kulturní památky. Významným je také zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a jeho §12 o ochraně krajinného rázu. Pro památkovou péči je významným i Stavební zákon č. 183/2006 Sb., který se vztahuje na nemovité památky, které často splňují znaky stavby, dle stavebního zákona. Procesní problematiku řeší správní řád, tedy zákon č. 500/2004 Sb., jelikož památková péče spadá pod oblast veřejné správy (Skulová et al. 2005).

3.5.1 Ochrana a obnova zahradních památek

Obnova památek zahradního umění, kterou se zabývá Památkové péče svými metodickými zásadami a principy, má v České republice dlouholetou tradici. Tyto zásady a principy vznikly v souladu a spoluprací se specialisty ze zahraničí, ale především ze zemí Evropy. Na jejím rozvoji se pak podepsal vznik mezinárodních smluv na ochranu kulturního dědictví. Nejzávažnějšími smlouvami pro ochranu a obnovu kulturních památek je Úmluva o ochraně světového a kulturního dědictví, Evropská úmluva o

krajině, Úmluva o ochraně archeologického a architektonického dědictví Evropy. Dále se pomocí organizace ICOMOS – Mezinárodní rada památek a sídel – zajišťuje, za přispění památkové péče, metodická funkce pro dodržování zásad ochrany a obnovy kulturního dědictví (Kupka et al. 2011; Otruba 2002).

3.5.2 ICOMOS

ICOMOS (International Council on Monuments and Sites), tedy Mezinárodní rada památek a sídel, je hlavním poradcem UNESCO v záležitostech ochrany kulturního dědictví. Primárním posláním rady je rozvoj teorie a metodologie památkové péče. Od roku 1956 bylo pro tento účel radou vytvořeno 24 mezinárodních vědeckých výborů které každoročně pořádají na úrovni mezinárodní a regionální semináře a konference k výzkumu i teorii a metodám účelné péče o památky, sídla a krajinu. Tímto způsobem propojují a předávají dále zkušenosti a výsledky vědeckého bádání a zlepšení po technické stránce. Současně se díky těmto akcím dostává do podvědomí veřejnosti a tím dochází k zvýšení zájmu veřejnosti o kulturní památky a jejich zachování. Mezinárodní rada památek a sídel se podílela na vytvoření mezinárodních úmluv, chart, memorand a doporučení (Národní památkový ústav 2021).

3.5.3 Florentská úmluva

21. května 1981 bylo rozhodnuto na zasedání mezinárodního výboru ICOMOS – IFLA pro historické zahrady, že by bylo vhodné, aby došlo k vypracování a vydání charty, která by se týkala samotné ochrany historických zahrad. Dne 15. prosince 1982 byla v italské Florencii uvedena v platnost nová charta na ochranu historických zahrad. Právě podle města uvedení, dostala charta název Florentská (Národní památkový ústav 2007).

Florentská charta byla navázaná na tzv. Benátskou chartu z roku 1964, která se týká obecného zachování a restaurování památek a sídel. Obsahuje 5 článků, které stanovují definice a cíle ochrany historických zahrad.

Historická zahrada je definována v článku 1 takto: „Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jež je z hlediska dějin nebo umění celospolečensky významná.“ Zároveň charta chápe a uznává, že na rozdíl od památek architektonických neměnných se přírodní památka bude v různých ročních obdobích měnit, bude se rozvíjet, rozrůstat, ale i odumírat. Článek 2 pak uvádí: „Historická zahrada je architektonická kompozice, jejíž materiál je především rostlinný, tudíž živý a jako takový pomíjející a obnovitelný.“ Do architektonické kompozice patří plán vegetační složky a reliéfu, stavební složky a dekorativní součásti, tekoucí a stojaté vody s příslušným odrazem a rostlinný materiál, tedy dřeviny, jejich objem, barva, rozmístění a vzájemné vztahy. Charta nespécifikuje velikost zahrad a může se tedy jednat o zahrady malé a drobné, velké a rozsáhlé nebo i krajinářské parky. Zahrady jsou

součástí historických lokalit, tedy určitých částí krajiny, které upomínají na důležité památné události a připomínají místa bojů nebo i vznik pověstí. Historickou zahradu má být možné si projít a prohlédnout si ji, aniž by došlo k jejímu poškození a bylo tak zachováno její opodstatnění a kulturní poslání. Proto je důležité vymezit účel místa. Svým umístěním a podstatou má být místem klidu, uvědomění a má napomáhat kontaktu s přírodou. Každodenní režim musí být odlišný od speciálního použití zahrady pro slavnostní účely.

Zahrady je nutné identifikovat a inventarizovat. Důležité je dodržování předepsaných postupů, ať už se jedná o údržbu, konzervaci nebo restaurování. Autentičnost zahrady spočívá nejen v jejím plánu, ale i její výzdobě, sortimentu vegetace a dalších anorganických součástí. Na zahradu je nutné pohlížet vždy jako na celek, i při údržbě jen některých částí, aby nedošlo k zničení jednoty celku. To platí i pro blízké okolí, kdy změna zasáhne bezprostředně i zahradu. Takovými změnami mohou být úpravy kanalizace, silnic, technických zařízení, zavlažovacích systémů či oplocení.

Nejdůležitějším krokem při ochraně historických zahrad je nepřetržitá údržba. Úprava zahrady může být vázána na roční období nebo na krátkodobé zásahy, jenž přispívají k obnově původního stavu a udržení *Genia loci* zahrady. Hlavním materiálem zahrad jsou rostliny, které je potřeba cyklicky obnovovat, zejména náhradními výsadbami za odumřelé rostliny a v dlouhodobém výhledu i holosečí a novou výsadbou vyzrálých rostlinných jedinců. Stromy, keře, rostliny a květiny, které jsou vhodné pro náhradní výsadbu, musí splňovat určité podmínky platící pro oblast, jak z botanického, tak kulturního a historického hlediska. Proto je nutné zajistit pravidelné rozmnožování rostliny, které jsou vhodné pro údržbu a renovaci historické zahrady.

Pokud má dojít k obnově historické zahrady, jako celku, nejen dosadby jednotlivých složek podle stávajících plánů, je potřeba provést odborný průzkum. Na jeho základě má být vypracována studie, která čerpá z dokumentů, které se týkají nejen dané zahrady, ale i zahrad podobných, a to, aby došlo k dodržení vědeckého charakteru plánu. Je možné využít i zahradní archeologický výzkum místa, pokud je k dispozici. Takto vypracovaná studie musí být hodnocena odborníky a teprve po schválení projektu je možná vlastní práce na zahradách.

Architektonická nebo sochařská výzdoba zahrad, kterou tvoří mobilní i pevné neživé složky, nesmí být ze zahrady odstraněna. Odstranění je možné jen v případě, že prvek potřebuje být restaurován nebo konzervován. Pokud je potřeba restaurování neživého prvku, musí být postup v souladu s Benátskou chartou. Historická zahrada, jako součást kulturního dědictví, vyžaduje zajištění plynulé péče a právní a administrativní ochrany. Za kvalifikované osoby s vhodným vzděláním k ochraně historických zahrad se považují historici, architekti, zahradní architekti, botanici a zahradníci. Ochrana historických zahrad má být součástí zastavovacích plánů, plánovacích dokumentů a územního plánování.

Důležitým krokem, kromě finanční podpory, je přispění odborníků publikováním vědeckých i popularizačních prací, internacionální výměna a sdílení informací, zpřístupnění historických zahrad veřejnosti, osvěta veřejnosti a její vedení k respektování přírody a kulturního dědictví (Národní památkový ústav 2007; Větvička 2019).

Nejvýznamnějším možným oceněním a zároveň ochranou pro památky zahradního umění je zařazení na Seznam světového a kulturního dědictví UNESCO (UNESCO 1972).

3.5.4 Ochrana a obnova památek zahradního umění v ČR

Za památky zahradního umění jsou považovány zahrady a parky, která obklopují zámky nebo sídla a města historické hodnoty. V 19. století byla tyto místa považována za vrcholná umělecká díla, jejichž architektonické a vegetační kompozice byly vytvářeny v souladu s životním stylem, filozofickými postoji a zahradní kulturou své doby (NPÚ 2021).

V české republice vydává Národní památkový ústav, pobočka Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži, odborné metodiky pro ochranu a obnovu památek zahradního umění. Projekt je financován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Integrovaného operačního programu. Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče v České republice vydává metodiku v zájmu zabezpečení jednoty metodických hledisek pro danou oblast ochrany, dokumentace a evidence kulturních památek, památkových území a dalších kulturně – historických hodnot na základě svých kompetencí podle § 32 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (NPÚ, 2015).

Majitelé kulturních památek nebo nemovitostí, mají dané povinnosti zákonem, jak postupovat v případě obnovy památky i u památek, které nejsou přímo kulturními památkami, ale nacházejí se na památkově chráněném území nebo v jeho ochranném pásmu. Obnovou je myšlena oprava, údržba, rekonstrukce nebo restaurování památek či jiná úprava samotného objektu nebo jeho prostředí. Vzhledem k tomu, že obnova památek je velkým zásahem, přebírají nad ní garanci státní orgány. Jestliže má dojít k opravě památky, která sama není přímo kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci, zóně nebo ochranné pásmu nemovité kulturní památky, rezervace nebo zóny a zamýšlí měnit stav stavby, dělat terénní úpravy, umísťovat či odstraňovat zařízení, upravovat dřeviny nebo plánuje udržovací práce, je taktéž povinen vyžádat si předem stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Pokud má dojít k obnově kulturní památky, je vlastník památky povinen vyžádat si závazné stanovisko obecního úřadu s rozšířenou působností, v případě, že se jedná o národní kulturní památku, je nutné stanovisko krajského úřadu (Ondruš 2005; Zákon 20/1987 Sb.).

Při obnově nemovitých kulturních památek je nejpodstatnějším krokem správné a důsledné vypracování přípravných a projektových dokumentací. Tu vypracovává vlastník památky, projektant nebo architekt. V průběhu příprav dokumentace je nutné konzultovat veškeré postupy s příslušnou organizací Národního památkového ústavu z důvodu plnění předpokladů závazných stanovisek. Organizace poskytne důležité materiály jako dokumentaci, podklady nebo informace. Také je možné požádat Národní památkový ústav o odbornou pomoc. Po finálním vypracování dokumentace je vlastník, na vyžádání, povinen přenechat jeden výtisk dokumentace se všemi přílohami.

Dle Národního památkového ústavu jsou vypracovávány a odevzdávány tyto fáze projektové přípravy a stupně projektové dokumentace, kde písmeno „S“ označuje dokumentaci pro účely stavebníka/investora a „V“ značí dokumentaci pro účely veřejného zájmu:

1. PPR přípravné práce „S“
2. STS studie „S“
3. DUR dokumentace pro územní rozhodnutí „V“
4. DSP dokumentace pro stavební povolení „V“
5. DPS dokumentace pro provedení stavby „S“
6. DZS dokumentace pro zadání stavby „S“
7. VDS součinnost při výběru dodavatele stavby „S“
8. AD/TDI výkon autorského dozoru/technického dozoru investora „S“
9. DSPS dokumentace skutečného provedení stavby, kolaudace „V“

Základem je vytvoření koncepčního podkladu v podobě architektonické studie. Tato studie, která vzniká ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, je podmínkou zdařilé realizace obnovy památky zahradního umění. Nevýhodou studie je doba jejího zpracování a zároveň její financování, jelikož není hrazena z investičních prostředků. Studie je možné rozdělit na dvě části:

1) Analytickou část tvoří průzkumy a zhodnocení řešené lokality. Mapuje všechny hranice, které souvisejí s budoucím návrhem a stanovuje přesné podklady pro následnou návrhovou část. První podklady vznikají průzkumy historických pramenů, kronik, knih a dalších písemných dokumentací. Následně je proveden průzkum z historických map a historických obrazových dokladů, jako jsou rytiny, obrazy, pohlednice nebo fotografie. Pro každou památku je historická analýza specifická a je důležitá kvůli zjištění souvislostí v minulosti, a to zejména těch, které je pak potřeba zohlednit v budoucím projektu. Kromě výše zmíněných analýz je proveden i rozbor kompoziční, provozní, majetkových poměrů a širších i užších vztahů, které působí na památku. Je nutné zhodnotit přírodní podmínky stanoviště, jelikož v budoucím projektu mohou ovlivnit účinnost některých navrhovaných složek. Hodnotí se podmínky klimatické, pedologické, hydrologické, biologické a je třeba udělat i dendrologický průzkum.

2) Návrhová část je druhou složkou projektu, která se zabývá návrhem řešené oblasti. Nejrozsáhlejší částí je návrh, podle kterého je pak provedena samotná revitalizace nebo obnova. Návrh řešení obsahuje grafické zpracování s odůvodněním způsobu obnovy, návrh cestní sítě, řeší drobnou architekturu včetně jejího umístění, vodní prvky a plánovaný mobiliář. Osazovací plán pak stanovuje rozmístění vegetačních prvků, dřevin, keřů a bylinného a travnatého patra. Pro celkové představení plánů jsou zásadní vizualizace nebo zákresy do fotografií, řezy, řezopohledy a ilustrační fotografie rostlinného sortimentu, povrchových materiálů nebo mobiliáře. Samotný návrh je zakončen výkazem výměr a cenovou kalkulací (Pavlačka 2017).

4 Zhodnocení podkladů

4.1 Současný stav vesnice

Malá vesnice Stekník leží na Žatecké pánvi v Ústeckém kraji, kde spadá pod Lounský okres. Společně s vsí Rybňany je částí obce Zálužice, ležící 5 kilometrů od Žatce.

4.1.1 Občanská vybavenost

Občanská vybavenost vesnice je velmi omezená. Nachází se zde autobusová zastávka Zálužice, Stekník. Značná část budov ve vesnici je využívána jako výrobní haly chmelařského průmyslu, patří Chmelařskému institutu v Žatci. Jedna budova patří společnosti INPEST Louny, s.r.o. jako sklad výrobků.

Ve vesnici byl do roku 1904 pivovar, který byl následně přeměněn na hostinec U chmelové šišky. Ten je v současné době mimo provoz. Nejbližší restaurační zařízení se tak nachází v obci Lišany, 2,5 kilometru severovýchodně od Stekníku nebo v městě Žatec. Obecní úřad je situován ve vesnici Zálužice. Nejbližší mateřské a základní školy jsou v Žatci, Postoloprtech nebo vesnicích Liběšice a Staňkovice. Ve vesnici chybí obchody, lékařské nebo důchodové zařízení. Občanské se tedy musí spoléhat na větší obce a města v okolí.

Historické jádro vesnice, ve kterém se nachází několik domů s barokními bránami, je chráněno jako vesnická památková zóna. Vesnice je tak současné době jedinou vesnickou památkovou zónou okresu Louny. Příslušný statut získala vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 249/95 z 22. září 1995. Na jižním konci vesnice se nachází rokokový zámek Stekník s italskou zahradou.

4.1.2 Širší vztahy

Okolní krajinou procházejí jen menší silnice. Do vesnice Stekník vede silnice III. třídy, která se napojuje na silnici II. třídy v 2,5 kilometru vzdálených Trnovanech. Kromě automobilové dopravy mohou občané Stekníku využít autobusovou dopravu. Jezdí sem linka 718 z Loun nebo Žatce, která staví na zastávce v severní části vesnice. Parkoviště se ve vesnici nenachází a turisté parkují na návsi před památkově chráněnými statky.

4.1.3 Využití parcel v okolí vesnice

Největší část parcel v okolí vesnice je využívána pro pěstování chmele. Ten byl, dle historických dokladů, pěstován v okolí již v 14. století. Díky umístění na teplé Žatecké pánvi se jedná o největší chmelařskou oblast v České republice. Pozemky patří Chmelařskému institutu v Žatci. Mezi nejpěstovanější odrůdy patří žatecký poloraný červeňák, Premiant nebo Sládek.

Na části pozemků jsou pěstovány obiloviny nebo řepka (Chmelařský institut 2021).

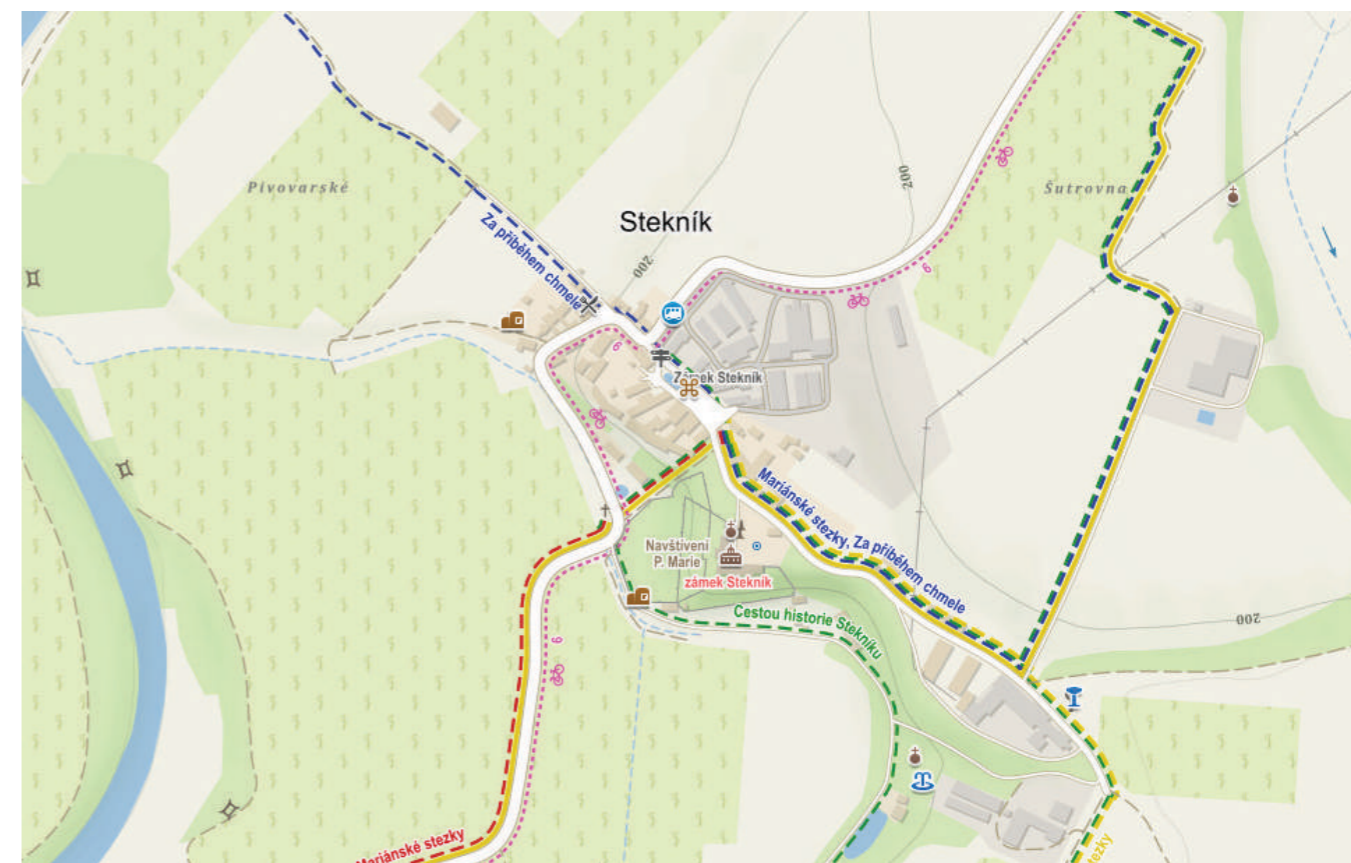
Na severu vesnice se nachází brownfield, který byl kdysi (dle historických map) ovocným sadem. Na pozemku se dodnes nachází pár jedinců původních ovocných dřevin. Pozemek patří rovněž Chmelařskému institutu.

Pozemky, na nichž stojí zámek Stekník a jeho zahrady patří Národnímu památkovému ústavu. Většina obytných domů a statků na návsi patří soukromým osobám (ČUZK 2021).

4.1.4 Turistika a okolí

Vesnici protíná cyklostezka č. 6, která vede v úseku Mostov – Loket. V okolí Stekníku se nachází několik pěších turistických tras. Žlutá turistická trasa, od Klubu českých turistů, vede od vlakového nádraží z Dolejší Hůrky přes Stekník a končí v Žatci. Kratší stezky, Za příběhem chmele a Cestou historie Stekníku, které začínají a končí ve Stekníku, byly vytvořeny Chmelařským institutem v Žatci.

V okolí vedou tři, tzv. Mariánské, stezky. Ty propojují zámeckou kapli Navštívení Panny Marie, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Postoloprtech, chrám Nanebevzetí Panny Marie v Žatci a kostel sv. Martina a Navštívení Panny Marie v Liběšicích. Tato síť cest byla vytvořena pro připomenutí poutní tradice z druhé poloviny 18. století, kdy se pořádali poutě na svátek Navštívení Panny Marie z Mostu a celého tehdejšího postoloprtského opatství (Hájek 2019).

Mapa 1 - Turistické stezky a zajímavosti v okolí Stekníku (mapy.cz 2021)

Největší turistickou atrakcí vesnice zůstává zámek se zahradami. V jeho areálu se pak nachází vojenský řopík B1-100, vybudovaný v listopadu 1937 jako předválečné opevnění Československa. Obdobný bunker, vystavěný v stejném roce, se nachází i na severozápadě vesnice, v areálu bývalého hostince. Oba řopíky jsou přístupné veřejnosti. V širší oblasti kolem Stekníku je 12 bunkerů.

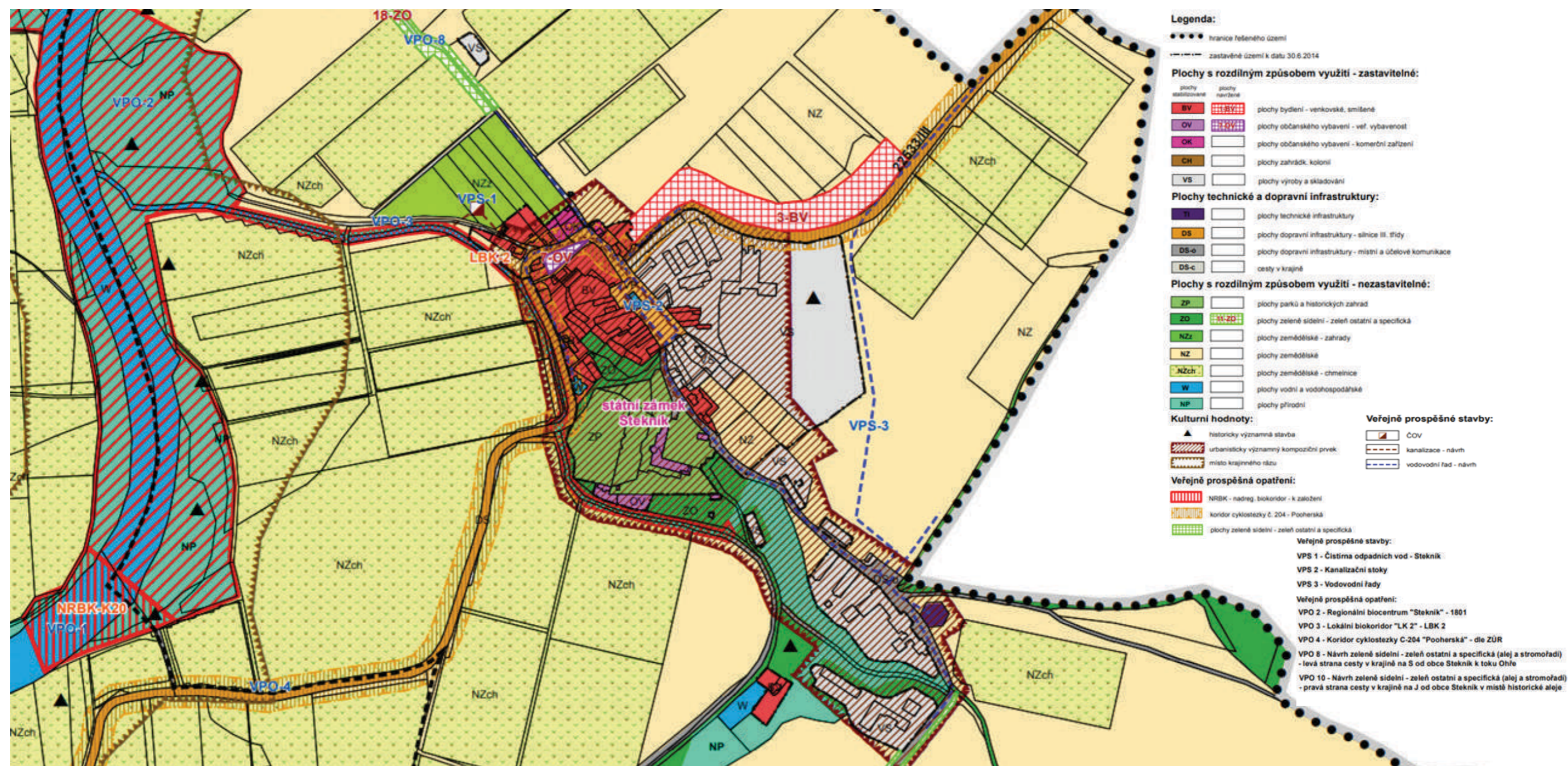
4.1.5 Územní plán

Poslední platný územní plán pro obec Zálužice, jejíž částí obce je vesnice Stekník, byl schválen v roce 2014.

V územním plánu je možné vidět nově navržené plochy pro novou zástavbu, která ale do dnešního dne ve vesnici nebyla vybudována.

Zámek je zařazen do ploch veřejného využití a jeho zahrada jako plocha parků a historických zahrad. Trojúhelníky jsou v mapě označeny historicky významné stavby. U řeky Ohře se jedná o řopíky, na sever od vesnice jde o kapli se studánkou a na pozemku Chmelařského institutu na výrobní ploše jde o pozůstatek sídlištních jam se zlomky keramických nádob a zvířecích kostí únětické kultury z období 2 300 až 1 600 let př. n. l. (Strnadová 2014).

V okolí vesnice je plánovaný nadregionální biokoridor v okolí toku řeky Ohře.

Mapa 2 - Územní plán obce Zálužice – výřez vesnice Stekník (zaluzice.cz)

4.1.6 Přírodní podmínky

4.1.6.1 Geomorfologie

Podle geomorfologického členění Boháče & Koláře (1996) spadá území do Hercynské oblasti, provincie Česká vysočina Leží na hranici geomorfologických soustav České tabule a Krušných hor. Do oblasti zasahují tyto jednotky:

- o soustava Krušnohorská
  - podsoustava Podkrušnohorská
  - celek Mostecká pánev
  - podcelek Žatecká pánev

- o soustava Česká tabule
  - podsoustava Středočeská tabule
  - celek Doloharská tabule
  - podcelek Hazmburská tabule

4.1.6.2 Geologie

Území spadá pod Český masiv, a to mezozoikum Českého masivu. Ten je tvořen převážně z mořských siliklastických a karbonátových sedimentů. Geologické podloží pánve je tvořeno nivními písčito-hlinitými sedimenty, písky a štěrky. Terasy nacházející se na území jsou z neogenních písčitých a vápenných jíílů, případně vápničných pískovců (Kolejka 2009).

4.1.6.3 Pedologie

Půdy jsou tvořeny fluvizeměmi a regozeměmi. V mrtvých ramenech řek jsou také gleje. Na svazích převažují půdní typy kambizem a ranker a na plošinách položených ve vyšších polohách jsou černozemě (Geoportál 2021).

4.1.6.4 Hydrologie

Oblast spadá pod hydrogeologický rajon Mostecká pánev – jižní část. Na území řeky Ohře se rozkládají záplavové části v místech původních meandrů. V řešeném území se nachází záplavová zóna Q 100 a zasahuje do intravilánů obcí Zálužice a Trnovany. V krajině je možné nalézt jak historické, tak moderní protipovodňové valy. Řeka Ohře je největším tokem na území. Kromě ní územím protéká řeka Blšanka (Kolejka 2009).

Obrázek 22 - Pozůstatky historického protipovodňového valu u vesnice Stekník z roku 1838 (mapy.cz 2018)

4.1.6.5 Klimatické podmínky

Žatecko patří do jedné z nejteplejších klimatických oblastí České republiky. Teplotní poměry je možné srovnat s jižní Moravou, Labskou pánví nebo Dolnomoravským úvalem. Průměrná roční relativní vlhkost je však vyšší než na podobných lokalitách a dosahuje 75–80 %. Převažují zde jihozápadní a západní větry a dosahují nejnižších hodnot při průměrné rychlosti 0–2 m/s. Počet letních dnů je 50 – 60,3 a jedná se o klimatickou oblast T2 – teplá (Quitt 1971).

4.1.6.6 Biogeografie

Podle biografického členění spadá řešené území do fyto geografické provincie Středoevropských listnatých lesů, podprovincie Hercynské. Pod území spadá region Mostecký (1.1) a Řípský (1.2).

Mostecký bioregion je u nás zařazen do nejsušších a nejteplejších oblastí Česka. Převažuje zde 2. vegetační stupeň – bukodubový v rozmezí 150–400 m. n. m. Flóru tvoří submediteránní a ponticko-panonské složky, méně jsou zastoupeny složky subatlantické. Část regionu je tvořena, pro něj typickými plošinami sedimentů s vrstvou spraší s potenciální vegetací teplomilných doubrav. Do plošin jsou zaříznutá mělká údolí a doliny s pokryvem dubohabrových hájů. Na svazích jsou maloplošně rozšířené šípákové doubravy a podél menších vodních toků se vyskytují potoční luhy (Culek 2013).

Potencionální přirozená vegetace na území je černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*) a střemchová jasenina (*Pruno fraxinetum*) (Neuhäuslová 1998).

4.2 Současný stav

4.2.1 Současný stav zámku

Zámek stojí na návrší upraveném v terasovou zahradu na jižním konci vesnice. Má dvě křídla, jedno postavené severojižním a druhé východozápadním směrem. Křídla jsou na sebe postavena kolmo a jejich konce jsou zakončena zúžením. Na severní straně je kaple Navštívení Panny Marie sv. Jana Nepomuckého. Vnitřní strany sídla jsou obrácena na nádvoří, do kterého je vstup branou ze severu. Dříve pro vstup sloužila brána v jižním rohu nádvoří, ale ta je dnes využívána pouze zaměstnanci zámku. Na nádvoří se dále nachází kašna z poloviny 18. století. Na západní části zámku, směrem na nádvoří jsou sluneční hodiny. Západní vnější strana zámku má uprostřed cylindrický rizalit s balkonem a sala terrenou. Na osu rizalitu je vedeno hlavní schodiště západní části zahrady. V dolní části zahrady je travnatý parter s pozůstatkem kruhového bazénu, na kterém byla socha Neptuna. Terasa je i na jižní straně zámku a na jejích zídkách, kterými je obehnaná jsou umístěny rokokové a klasicistní vázy.

Vnější členění křídel zámku je rokokové, působí poněkud rustikálně a má jednotný ráz, který se mění jen v drobných detailech. Přízemí budovy je členěno mez jednotlivými okny probíhajícími pilastry s píšťalami v hlavicích, které nesou pásovou římsu. Okna pater jsou taktéž oddělena pilastry, jejich hlavice jsou pokryty plastickými rokajemi, girlandami květů, čabakami nebo listy. Parapety člení vykrajované ozdobené rámce a v oknech jsou umístěny jsou mříže – pravouhle se protínající nebo srdčité. Fasáda zámku je omítnuta karmínovou barvou s béžovým nátěrem na pilastrech a v okolí oken (Smetana & Podroužek 2000).

V letech 2013–2015 proběhla renovace zámecké kaple a piana nobile. Druhá fáze rekonstrukcí, stojící 16,5 milionu, byla z části dotována Ministerstvem kultury. Díky ní se otevřel nový návštěvnický okruh, který prezentuje privátní apartmá posledního soukromého vlastníka, švýcarského konzula Gerolda Déteindre a jeho rodiny. Během této fáze byly opraveny fresky v hlavním sále, zobrazující čtyři přírodní živly, od Kryštofa Seckla, k jehož nejznámějším dílům patří veduty ve Španělském sálu Pražského hradu. Dále byla opravena kamna, výmalba, obložení pokojů a bylo sem navraceno původní vybavení pokojů. Na roky 2020 až 2022 je naplánována obnova rokokové fasády zámku, která je v dnešní době v značně havarijním stavu. Do budoucna je plánována i oprava interiérů jižního křídla a zámeckých teras, která závisí na získání finančních prostředků (Strnadová 2019; Dlouhý 2019).

Obrázek 23 - Pohled na jižní křídlo zámku (Foto autorky 2020)

4.2.2 Současný stav zahrady

Současný stav zahrad se v poněkud liší od historických nákresů v mapách. Na nádvoří se vchází branou ze severu. Hned po vstupu se před návštěvníkem otevře poměrně velké, téměř čtvercové nádvoří. To je tvořeno travnatým paloukem a vyšlapanou cestou, která vede od brány k pokladně a vstupu do zámku, umístěným v rohu západního křídla. Ve středu nádvoří je barokní kašna a cestu lemují 4 barokní sochy. Ty pochází z barokního období a kdysi stávaly na příjezdové cestě k hlavní bráně, která je na východní straně nádvoří. Tato brána se dnes pro vstup návštěvníků nepoužívá. Vedle východní brány je několik budov, které tvoří zázemí pro zahradníka a další pracovníky zámku a roste zde mohutná exemplář lípy malolisté (*Tilia cordata*). Dále je zde keř šeříku obecného (*Syringa vulgaris*). Budova zázemí je z přední strany porostlá břečťanem popínavým (*Hedera helix*) a vinnou révou (*Vitis vinifera*) a pod nimi se nachází záhon s trvalkami. Naproti východní bráně je západní křídlo zámku a u jeho zdi jsou vysazeny keře růží (*Rosa* spp.). Hned u vstupu do areálu stojí dva mohutné jírovce maďaly (*Aesculus hippocastanum*). Další jírovce a lípa se nachází v řadě, která vede od zázemí ke konci jižního křídla zámku. Je možné, že kdysi tvořili alej. Zeď mezi vstupní branou na severu a zázemím je zakrytá porostem keřů s třemi vzrostlými trnovníky akáty (*Robinia pseudoacacia*) a jedním javorem mléčem (*Acer platanoides*). V rohu zahrady jsou umístěny dvě mobilní WC pro návštěvníky, zčásti zakrytá zeravem západním (*Thuja occidentalis*).

Skladbu keřového patra na nádvoří tvoří šeříky obecné (*Syringa vulgaris*), lísky obecné (*Corylus avellana*) a zlatice prostřední (*Forsythia × intermedia*). Na nádvoří roste také bříza bělokorá (*Betula pendula*) a exemplář čerstvě zasazeného brachychitonu topolového (*Brachychiton populneus*). Pro vstup do samotných zahrad musí návštěvník projít bránou vedle kaple, která zakončuje západní křídlo zámku. Podél cesty rostou keře pámelníku bílého (*Symphoricarpos albus*) a růžový keř.

Po pravé straně zahrad se rozkládá větší neudržovaná plocha s dřevinami a podrostu z šeříků a zimolezů obecných (*Lonicera xylosteum*), dříve nazývaná jako zahrada baronesy. Dřeviny na této ploše tvoří lípy malolisté, dub letní (*Quercus robur*), trnovníky akáty a jasanů ztepilých (*Fraxinus excelsior*). V rohu plochy jsou umístěny staré kamenné lavice a je zde vytvořeno provizorní ohniště.

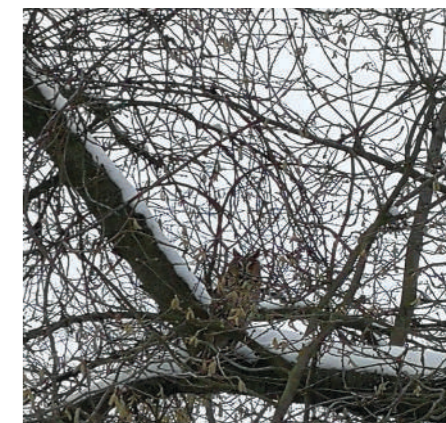
Od této plochy na druhou stranu začíná vrchní terasa zámku. Na ní se nachází pozůstalé exempláře některých dřevin, které sem nasázel poslední soukromí majitel na začátku 20. století Gérold Déteindre. Jedná se o několik zeravů západních, zimostrážů vždyzelených (*Buxus sempervirens*), smrk ztepilý (*Picea abies*) a keře šeříků obecných, zapěstovaných na kmínku do stromového tvaru. Dále je v rohu západní a jižní terasy velký dřišťál obecný (*Berberis vulgaris*) a třešeň ptačí (*Prunus avium*). Zároveň je z této terasy výhled z vrchu do malé uzavřené části, která kdysi sloužila pro chov šelmy. Dnes se tato část nevyužívá a ani do ní není pro turisty možný přístup.

Na nižší patra západních teras se schází po schodech, z nichž je výhled na hlavní kompoziční osu. Ta je dnes málo viditelná kvůli vysokým dřevinám. Pod schody, na první terase a podél hlavního schodiště, jsou výsadby růží (*Rosa* spp.), které sem byly vysazeny kastelánkou zámku. Ty vytváří v květnu a červnu záplavy květů a přitahují sem turisty na Víkend otevřených zahrad.

Obrázek 24 - Pohled na nádvoří zámku (Foto autorky, 2020)

Na západních terasách jsou pozůstatky ovocných dřevin, jako jsou jabloně domácí (*Malus domestica*) a hrušně obecné (*Pyrus communis*). Terasy mají 5 úrovní a ve spodní části končí téměř hektarovým travnatým parterem. Na něm rostou původní jasanů ztepilých 'Pendula' (*Fraxinus excelsior* 'Pendula') a buk lesní 'Atropunicea' (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'). Ty jsou na západě parteru spolu s alejí javorů mléčů, lip malolistých a jasanů ztepilých z původních výsadeb švýcarského konzula Gérolda Déteindre. Za nimi jsou vzrostlé exempláře trnovníků akátů, pravděpodobně z náletových dřevin. Uprostřed parteru je původní bazén, na kterém stávala socha Neptuna. V současné době je vodní prvek nenapuštěný. V jižním rohu parteru je řopík z roku 1938, schovaný v podrostu zimolezů a stromů.

Obrázek 25 - Kalous obecný v zahradě (Foto autorky, 2021)

Uprostřed parteru je původní bazén, na kterém stávala socha Neptuna. V současné době je vodní prvek nenapuštěný. V jižním rohu parteru je řopík z roku 1938, schovaný v podrostu zimolezů a stromů.

Z parteru se dá vstoupit i do zarostlé svažité části v severní části areálu. Zde jsou porosty lísek obecných, jasanů ztepilých, slivonů myrobalánů (*Prunus cerasifera*) a stará jabloň domácí. Zajímavostí je, že na těchto stromech, hnízdí velké množství sov pálených (*Tyto alba*) a kalousů obecných (*Asio otus*). Dříve zde býval ovocný sad.

Na jižní terasy je vstup brankou z nejnižší terasy v západní části zahrad. Zde je pozůstatek domku a bývalých skleníků. Na terasách jsou vzrostlé náletové dřeviny jako jasanů ztepilých, slivoně myrobalány a několik rostlin vinné révy. Na odpočinkové terase pod vrchní terasou roste starý tis červený (*Taxus baccata*), jabloň domácí a javor mléč. Také se zde nachází několik juk vláknitých (*Yucca filamentosa*).

V zahradě se do dnešní doby dochoval systém odvodňování teras, který je stále funkční. Díky němu jsou terasy stabilní. Zpevnění samotných teras proběhlo v roce 1997, po převzetí zámku do státní správy NPÚ (Zámek Stekník – ústní sdělení od kastelánky zámku).

4.2.2.1 Budoucnost zámku Stekník

Od roku 2007 probíhají na zámku opravy, které jsou v souladu s koncepcí obnovy památek. V letech 2013–2018 byly během I. a II. etapy obnoveny interiéry západního křídla zámku. Výsledkem je nový prohlídkový okruh, který obnovil komnaty posledního soukromého majitele Gerolda Déteindre. Tato oprava byla financována prostřednictvím Ministerstva kultury ČR ze státního rozpočtu. V budoucnu by mělo dojít k opravě fasády zámku, terasovitých zahrad, nádvoří a celého jižního křídla zámku. Cena obnovy celého areálu je odhadována na 150 milionů korun (Zámek Stekník, 2021).

Zároveň je zámek Stekník a okolní krajina chmelnic zahrnuta v žádosti o zapsání na Seznam světového dědictví UNESCO společně s Žatcem a okolím, jako jedinečné místo světového chmelařství. Zda bude žádosti o zapsání Žatce, Stekníku a chmelnic vyhověno, by mělo být zřejmé v létě roku 2021 (Strnadová 2021a).

4.2.3 Sochařská výzdoba a ostatní památky patřící k zámku

4.2.3.1 Sochařská výzdoba

Na nádvoří zámku jsou na každé straně cesty umístěny dvě sochy, pocházejících z barokního období. Z historických pohlednic víme, že dříve lemovaly cestu vedoucí od hospodářského dvora k hlavní zámecké bráně. Samotné sochy jsou vyrobeny z pískovce, stojí vždy na tvarovaném soklu a mají na přední straně erbovní reliéf.

Nejstarší sochou z roku 1765 je plastika sv. Floriána. Ten stojí na dvojitěm podstavci s erbovním znakem a volutami a je znázorněn jako muž ve zbroji. V levé ruce drží korouhev a v pravé vědro s vodou. Socha Panny Marie (Immaculaty) s dvěma amorky stojí na tvarovaném soklu na zeměkouli v kontarpostu pochází z roku 1766. O rok později byla vytvořena socha sv. Jana Křtitele, který je znázorněn jako nahý muž s pastýřskou holí a dvěma putty u nohou. Nejmladší sochou ze čtveřice je skulptura muže v kanovníckém rouchu s krucifixem v ruce. Jedná se o sv. Jana Nepomuckého, která pochází z roku 1778 a do dnešní doby se bohužel dochovala bez hlavy.

Na terasách zámeckých zahrad jsou umístěny drobné ozdoby. Jedná se o dekorativní kamenné vázy nebo další drobné sochařské plastiky (Národní památkový ústav – památkový katalog).

Obrázek 26 - Socha sv. Jana Křtitele na nádvoří zámku (Foto autorky 2021)

Obrázek 27 - Kamenná váza na terase (Foto autorky 2021)

4.2.3.2 Barokní kašna na nádvoří

Kamenná kašna, stojící ve středu nádvoří, byla vystavěna při přestavbě zámku v období baroka. Je čtvercového tvaru se zaoblenými rohy a v jejím středu se tyčí na dvojitěm soklu ozdobná váza. Na horní části podstavce je zvířecí hlava, z které vytéká voda (Národní památkový ústav – památkový katalog).

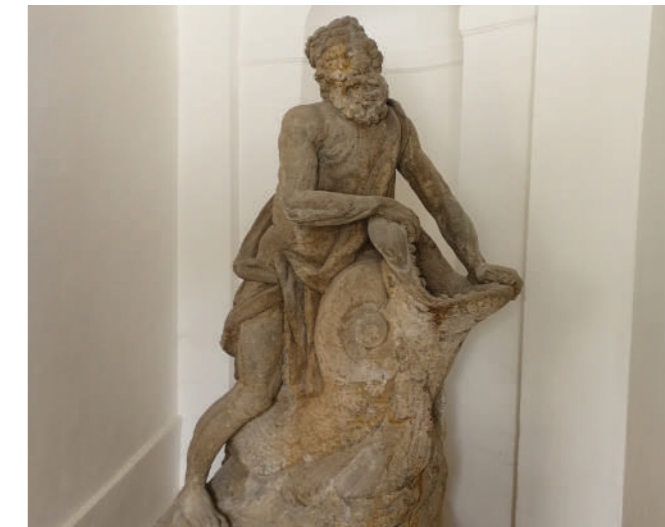
Obrázek 28 - Barokní kašna na nádvoří zámku (Foto autorky 2021)

4.2.3.3 Kašna s Neptunem

Na spodním parteru je ve střední části centrální kompoziční osy zapuštěná kašna ve tvaru čtyřlístu. Ve středu je podstavec, na kterém byla umístěna socha Neptuna s delfínem. Ten byl vyobrazen jako muž s dlouhými vlasy a vousy, oblečený do hávu, který mu částečně zakrýval záda. Neptun klečí na delfínovi a otevírá mu tlamu, do které byl původně nainstalován přívod vody. Socha byla pro špatný stav přemístěna do interiéru, v roce 2016 prošla restaurováním a nyní je možné ji vidět v chodbě zámku vedle sala terreny (Národní památkový ústav – památkový katalog).

Obrázek 29 - Vypuštěná kašna na spodním parteru (Foto autorky 2020)

Obrázek 30 - Zrestaurovaná socha Neptuna (Foto autorky 2021)

4.2.3.4 Zámecké brány

Architektonicky zajímavé jsou i brány vedoucí na nádvoří zámku. Kdysi hlavní vstupní brána byla na východní straně nádvoří. Brána je symetrická a je tvořena dvěma pilíři s klenutým překladem. Pilíře jsou zakončeny plastikami lvů a pilastry. Vstup je akcentován rokokovým portálem s křivkami a přímkami a na něj je navázaná plasticky tvarovaná zeď. Tento vstup využívají pouze zaměstnanci pro vjezd vozidly do zázemí.

Hlavní přístup návštěvníků je malou brankou umístěnou vedle brány a severu nádvoří. I tato brána je symetrická a je bohatě profilovaná. Portál je umístěn mezi dvěma pilíři, které jsou na vrcholu pilastrů zakončené ozdobnými vázami.

Další dvě identické brány jsou zasazené v zámecké zdi, oddělující zahradu od ostatních pozemků, na spodním parteru zahrady. Ty mají výrazně profilovanou římsu s plastickou rozvilinou na vrcholu, zakončenou na každé straně zdobeným pilastrem. Mezi pilastry jsou kovová vrata (Národní památkový ústav – památkový katalog).

Obrázek 31 - Bývalá hlavní brána z východu (botany.cz 2016)

Obrázek 32 - Současná vstupní brána (Foto autorky 2020)

4.2.3.5 Barokní sýpka

Dvoupatrová sýpka, ležící východně od areálu zámku, pochází z 2. poloviny 18. století. Má barokně ztvárněné štíty, vikýře na střeše a erbem na průčelí. Používala se pro skladování obilí a později ke zpracování chmele. Původně k sýpce patřila ještě stodola, ta byla ale v 80. letech 20. století zbořena. Sýpka také uzavírá památkovou zónu na jižním okraji vesnice (Stav a Líbal 1969; Zámek Stekník).

4.2.3.6 Kaple s pramenem

Kaple nad minerálním pramenem, která byla vystavěna po roce 1766, je situována asi 300 m od zámku. Je osmibokého tvaru a byla završena velkou bání s šindelovou střechou. Samotný pramen byl ale znám již v roce 1750, kdy o něm psal irský lékař O'Riley v latinském spisku. K prameni se váže legenda, která vypráví, že se jeho vodou v období 30.leté války uzdravili švédští vojáci nakažení tyfem. Minerální pramen byl prozkoumán a obsahuje vodu bohatou na železo, hořčík, vápník, draslík, sodík, síru a další minerály. Od 20. let 19.století ale kaple postupně chátrala a současné době je bez střechy. V roce 2019 proběhlo vyčištění pramene od listí, byla přidána naučná cedule a vytvořena veřejná sbírka, která bude financovat opravu střechy (Stav & Líbal 1969; Strnadová 2021).

Obrázek 33 - Kaple na historické fotografii (Archiv zámku Stekník)

Obrázek 34 - Současný stav kaple nad pramenem (Foto autorky 2020)

4.2.3.7 Bunkr

V jižním rohu parteru zahrady se nachází bunkr lehkého opevnění, postavený v listopadu roku 1937. Tento obranný řopík nebyl nakonec ve válečných konfliktech využit. Momentálně je v něm vytvořena expozice o československém opevnění.

Obrázek 35 - Řopík v zámeckém areálu (Foto autorky 2020)

4.3 Zhodnocení údajů z historických materiálů

4.3.1 Historické mapování

Mapa 3 - Mapa Bohemia in Suas Partes Geograph Distincta (geoportal.cz)

je například mapa Regni Bohemiae nova et exacta descriptio z roku 1612, známá také jako Aretinova mapa Čech, od Pavla Aretina z Ehrenfeldu nebo mapa Bohemia in Suas Partes Geograph Distincta o Johanna Ziegera ze 17. století, jsou zaznamenána pouze větší města.

Nejbližšími body bývá město Žatec (Satezer, Ziatec), Louny (Launy) nebo Postoloprty, jejichž jméno je ve shodě s dnešním názvem jména města. Stekník na těchto mapách zakreslen není. Nejstarším mapovým dílem, ve kterém je vyznačena vesnice Stekník, je Müllerova mapa z roku 1720 (ČUZK 2021).

4.3.1.1 Müllerovo mapování 1720

Müllerova mapa je jednou z nekrásnějších a nejcennějších kartografických děl Čech a Moravy. Byla vytvořena na základě vojenských, správních a hospodářských požadavků rakouské monarchie. Kromě podrobného zakreslení sídel, vodstev, komunikací, zeleně a schématického reliéfu ukazuje zemědělské usedlosti, zaniklé osady, vinice, doly na nerostlé suroviny a další informace, které jsou uvedeny v legendě mapy. Na Müllerově mapě je Stekník uveden pod německým tvarem Steknitz pod řekou Ohří. Podle zakreslení je z legendy možné zjistit, že se jednalo o vesnici se zámekem.

Mapa 4 - Müllerova mapa (oldmaps.cz 2017)

Historické mapování umožňuje pohled na vývoj řešeného místa, a to nejen ve vztahu k poloze místa a kompozici krajiny, ale i z hlediska sociálního významu a využívání místa. Následující kapitola se zabývá rozbořem vesnice Stekník, stejnojmenného zámku a okolí, a to v závislosti na detailu v existujících mapách. Na starších mapových dílech, jako

Ze zdrojů víme, že v roce 1720 byl na místě zámek v barokní podobě (Stav & Líbal, 1969). Zároveň se při prozkoumání širšího okolí dozvíme, že v okolí Žatce (Saatz) byly vinice, které jsou na mapě zakresleny jako tyčky.

4.3.1.2 I. vojenské mapování 1764–1768

První vojenské, tzv. Josefovské mapování, vzniklo v letech 1764–1768. Mapa zaznamenává území Čech, Moravy a Slezska jako celek v době největšího rozkvětu kulturní barokní krajiny a v době před nástupem průmyslové revoluce. Podkladem byla Müllerova mapa zvětšená do měřítka 1: 28 800. Kvůli mapování, které bylo prováděno od oka, došlo k mnoha nepřesnostem a mapa se tak na mnoha místech překrývá nebo nenavazuje. Komunikace byly rozlišeny podle sýzdnosti, došlo také ke kolorování jednotlivých složek mapy. Například zděné budovy jsou na mapách vyvedeny červenou barvou (Oldmaps 2017).

Na této mapě je vidět ve vesnici Stekník (Stecknitz) zakreslení zděných budov červenou barvou. Na jižní straně vesnice je vidět zámek, který je ve tvaru písmene L. Je tedy zřejmé, že v době zakreslení mapy byl zámek přestavený do rokokové (dnešní) podoby, jelikož ze zdrojů víme, že barokní zámek byl tvořen pouze jednou budovou v obdélníkovém tvaru (Smetana & Podroužek, 2000). Cesty vedoucí do vesnice jsou lemované černou barvou, jednalo se tedy o úvozy. V okolí jsou vyznačeny křížky, které představovaly drobnou sakrální architekturu jako kapličky nebo kříže. Od severní strany vesnice Stekník je pravděpodobně zakreslena alej stromů, vedoucí k řece. Další zeleň je vyznačena jako drobné černé tečky na mapě, často se zde vyskytuje ve skupinách. Svislé čárky, které se nachází na západ od Stekníku, kolem Trnovan (Drnowan) a dále kolem řeky Ohře na protilehlé straně Zálužic (Salusnitz) představují chmelnice.

Mapa 5 - Mapa I. vojenského mapování (oldmaps.cz 2017)

4.3.1.3 II. vojenské mapování 1836-1852

Druhé vojenské mapování z let 1836–1852, kterému se říká Františkovské podle krále Františka I., je mnohem přesnější než předchozí vojenské mapování. Barevná mapa v měřítku 1: 28 800 s německými popisky. Před zakreslením mapy byla provedena vojenská triangulace, tedy mapované území bylo rozděleno na trojúhelníky a vzdálenost se pak dopočítávala pomocí snadnějšího výpočtu úhlů. Mapy byly zakreslovány v době nástupu průmyslové revoluce, která přinesla rozvoj intenzivní formy zemědělství a lesní plochy dosáhly historicky nejmenších rozloh a nárůst zemědělské půdy byl 50% (Oldmaps 2017).

Významná sídla jsou popsána. Zkratka Schl. – německy Schloss, je tedy zřejmé, že ve vesnici je zámek. Slovo Schüttkasten pak upozorňuje na sýpku, která byla postavena u zámku. Tu je dodnes možné najít kousek od zámku. Dále se dovídáme, že k zámku náležel pravděpodobně i ovčín – německy Schäferei, který byl jižně od zámku. Hlavní cesty byly zakresleny červenou barvou, zatímco ostatní komunikace byly značeny černě. Podél některých cest jsou drobné tečky, které mají představovat aleje. Šrafování znázorňuje změnu kopce. Světlé šrafování na ostatních plochách představuje pastvy a louky. Svislé čárky představují, tak jako u předešlé mapy, chmelnice. Zajímavé je znázornění sadu u zámku, které je tvořené tečkami na světle zeleném podkladu (Vichrová 2006).

Mapa 6 - Mapa II. vojenského mapování (oldmaps.cz 2017)

4.3.1.4 Indikační skici stabilního katastru 1837–1843

Indikační skici byly vytvořeny v letech 1837–1843 pro vyhotovení definitivního parcelního protokolu, podle kterého se pak odhadoval výnos jednotlivých pozemků. Výška výnosu sloužila k vyměření pozemkové daně. Z hlediska polohopisu neobsahují mnoho geografických údajů, zato obsahují podrobný popis hranic, stavebních objektů, komunikací, vodních toků, hraničních mezníků a dalších objektů. Nákres barevně rozlišuje i typy pozemků, černě označené byly stavební parcely, červeně pak čísla domů. Tón barev, použitých k rozlišení různých typů parcel, byl odvozen z přírody, tak aby bylo hned jasné, co bylo v mapě zaznamenáno. Vodstva byla vyvedena modrou barvou, zahrady, louky a pastviny odstíny zelené, lesy šedě a vinohrady růžově. Zároveň byly rozdílné značky pro stromy, keře a aleje podél cest.

Z širšího pohledu na oblast upoutají pohled různě barevné louky v okolí vesnice. Světle zeleno-žluté plochy se znakem do tvaru A jsou chmelnice. Světle zelené parcely s písmenem W, které znamenalo Weiden, byly pastviny. Tmavě zelená plocha na mapě představovala louku s ovocnými stromy. Na návsi vesnice je modrou barvou zakreslena nádrž, která se na místě nachází dodnes. Stejně se dochoval i rybníček na západním okraji vesnice. Na polích, západně od vesnice, jsou vidět pruhy zeleně se stromy a keři, je tedy možné, že se jednalo o meze. Nejzajímavější na této mapě je detailní vyobrazení zámku a jeho zahrad. Terasy s centrálním schodištěm, vedoucí od vrchní části zámku se sala terrenou, jsou na místě zachovány dodnes. Spodní parter byl rozdělen do čtyř částí se stromy, lemovanými keři a v místě styku cest se nacházel kulatý vodní prvek. Jednalo se o kašnu s Neptunem, která se na zámeckém parteru stále nachází. Celkově se západní zahrada, až na rozdělení spodního parter, dochovala do současného stavu. Je také vidět rozdělení polí na malé parcely. Největší pozemky patřily k zámku, menší pak občanům vesnice (Podzimková 1994).

Mapa 7 - Indikační skica stabilního katastru (Archivní mapy)

4.3.1.5 III. vojenské mapování 1877-1880

Třetí vojenské mapování, tzv. Františko-josefské, bylo vytvořeno v letech 1877–1880. Hlavním důvodem pro vznik nových vojenských map bylo odstranění nedostatků z II. vojenského mapování. V době dokončení Františkovského mapování bylo mnoho listů z map neaktuálních a nepřesných pro potřeby armády a dělostřelectva. Tyto nové mapy poskytly technickou spolehlivost, zlepšilo se znázornění výškopisu, a to nejen šrafováním, ale především vrstevnicemi a kótami. Díky stále progresivnější industrializaci byly do map zaznamenány podrobněji i civilní oblasti, a to zejména při budování komunikací, zakládání nových dolů a splavňování řek (Oldmaps 2017; Boguszak & Císař 1961).

V porovnání s mapou II. vojenského mapování jsou lépe vidět půdorysy budov, ale nedošlo k žádnému významnému rozšíření vesnice. Jediná výrazná úprava, která je na mapě zaznamenána je vymizení sadu jižně od zámku nahrazení chmelnicí, značenou svíslými čárkami. Aleje podél cest zůstávají podél stejných komunikací, jako na předchozí mapě. Lépe jsou pak zakresleny sakrální památky, označené v mapě jako křížky. Novinkou jsou v mapě číslovky, označující nadmořskou výškou. Výškopis odpovídá dnešnímu měření.

Mapa 8 - Mapa III. vojenského mapování (Oldmaps 2017)

4.3.2 Letecké snímky

4.3.2.1 1938

První letecký snímek zachycuje vesnici Stekník v roce 1938. Z širšího pohledu je možné vidět rozložení polí, kdy na pěstování chmele byly využívány pole západně od vesnice (na fotkách tmavě šedé). Na snímkách chybí aleje u silnic, které se objevovaly na předchozích mapách.

V areálu zámku je vidět, že nádvoří je bez stromů, je zde pravděpodobně zatravněná část, na které stojí kašna, která je zde do dnešní doby. Na vrchní terase u zámku jsou vidět záhony u západní části. Spodní parter zámku je rozdělený na 8 částí. Také jsou zde vidět vzrostlé stromy před koncem spodního schodiště. Je pravděpodobné, že je jsou to jasany, které tam stále stojí. Také je vidět výsadba menších dřevin kolem kašny, které jsou ve směru pohledové osy os sala terreny. Jedná se pravděpodobně o mladé buky (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), z nichž se jeden nachází v zahradě dodnes. Výsadba lemující západní stranu spodního parteru se také zachovala dodnes. Jde o stromořadí lip. Na svahu jihovýchodně od zámku je vidět nov výsadba dřevin. Dnes se jedná o zarostlý svah.

Obrázek 36 - Letecká mapa 1938 (Archiv LMS)

4.3.2.2 1953

Půdorys vesnice zůstal neměnný i v poválečném období. V okolí zámku výrazně ubyla zeleň. Na jižní straně zámku jsou viditelné linie kamenných teras, je tedy možné, že došlo k vykácení porostu, jelikož na předešlé fotografii z roku 1938 byly tyto terasy zakryté zelení. Největší rozdíl nastal na spodním parteru zahrady pod západními terasami. Parter je nyní rozdělen jen na 4 díly, tak jako na starých mapách stabilního katastru. Ve vrchní čtvrtině, nacházející se blíže u teras, je vidět rozdělení na podélné plošky. Z historických fotografií konzula Gerarda Deintre víme, že v zahradách byly záhony se zeleninou. Je tedy velmi pravděpodobné, že se nacházely právě v této části.

Obrázek 37- Letecká mapa 1953 (Archiv LMS)

4.3.2.3 1959

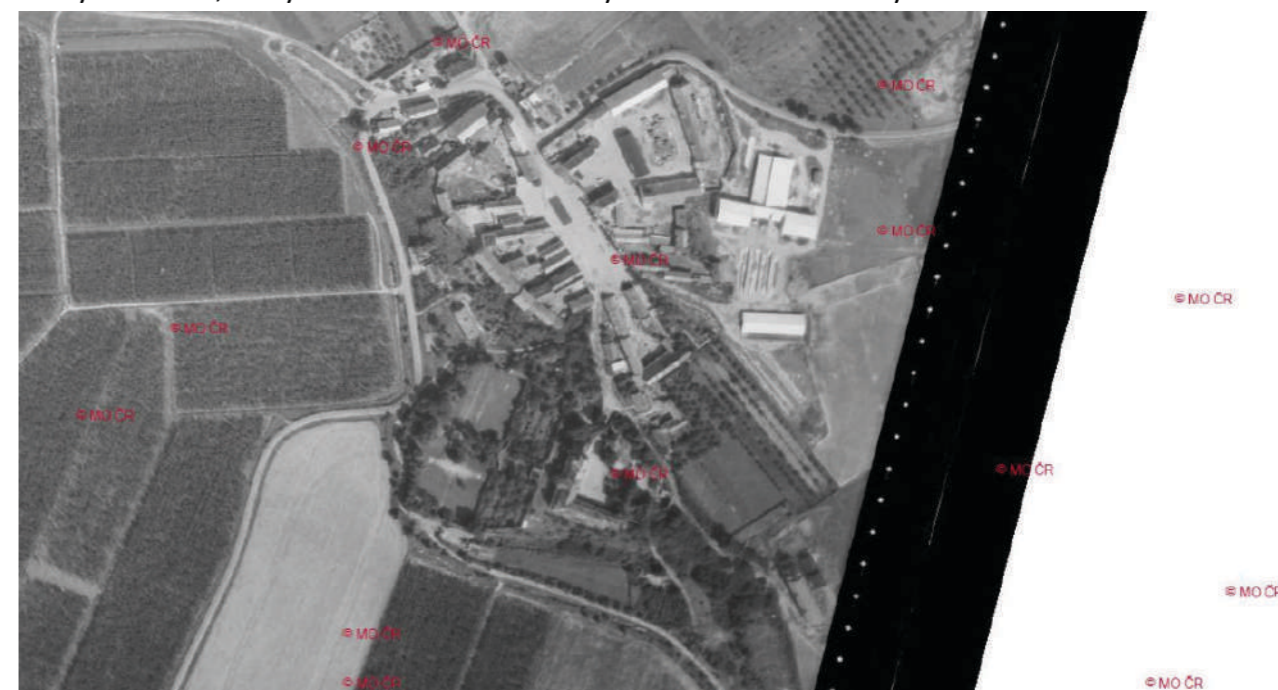
Snímek z roku 1959 ukazuje, že došlo v zahradě k značnému nárůstu zeleně. Na poli, které je severně od vesnice a na pozemku, který přiléhá ke konci vesnice naproti zámku jsou vidět drobné tečky řadách. Jedná se o výsadbu ovocných stromů. Zároveň je v porovnání s fotografií z roku 1938 vidět, jak tehdy vysazená zeleň zarostla kopec jižně od zámku. Další změnou je výrazný nárůst alejí podél silnic, vedoucích od Stekníku směrem na Hradiště a silnice vedoucí od zámku na jih. Na nádvoří zámku je viditelná výsadba stromů. Jedná se o kaštiny, které jsou zde do dnešního dne. Zámecké terasy zůstávají ve stejném stavu, jako na předchozí fotografii. Změnil se ale znovu spodní parter zámku, který již není rozdělen na 4 části, ale jen na dvě. Celá vrchní část parteru se podle rozdělení na drobné plochy pravděpodobně proměnila na zeleninové záhony.

Obrázek 38 - Letecká mapa 1959 (Archiv LMS)

4.3.2.4 1962

Na fotografiích, které vznikly jen 3 roky po předchozích snímcích je vidět značný nárůst budov na pozemku Chmelařského institut na severu vesnice. Jsou zde nově postavené haly, které sloužili k zpracování a skladování chmelu z okolí. Také zmizely linky teras, takže plochy byly pravděpodobně zarostlé dřevinami. Znovu došlo ke změně spodního parteru, zmizely záhony a je vidět, že se jedná o téměř jednolitou zatravněnou plochu bez cest. Po detailním prozkoumání fotografie je také možné zachytit skleník, který se nacházel na místě styku obou částí terasových zahrad.

Obrázek 39 - Letecká mapa 1962 (Archiv LMS)

4.3.2.5 2005

Další dostupný letecký snímek pochází až z roku 2005. Zde je vidět značný rozvoj a nárůst zemědělských areálů v okolí vesnice. Jedná se převážně o chmelařské společnosti. Došlo k totálnímu vymizení obou sadů na pozemcích u vesnice. Zámecké terasy jsou znovu bez dřevin na všech stranách a na spodním parteru se kromě dochovaných dřevin na západní straně nachází pouze 3 solitérní stromy. Došlo i k totálnímu zatravnění nádvoří a jeho zakrytí vzrostlými kaštany.

Obrázek 40 - Letecká mapa 2005 (Archiv LMS)

4.3.2.6 2013

Díky fotografii z roku 2013 můžeme vidět nárůst dřevin na svahu vedoucím od jižní strany zámku. Došlo také k nárůstu zeleně na severu vesnice, na místě, kde kdysi byl ovocný sad. Nyní místo vypadá jako úložiště materiálu. Na plochách zámeckých zahrad ke změnám nedošlo, jediná výraznější změna je výsadba několika kusů dřevin na návsi vesnice.

Obrázek 41 - Letecká mapa 2013 (Archiv LMS)

4.3.2.7 2020

Na aktuálním leteckém snímku (viz Obrázek 42) je vidět současný stav vesnice a zámku. K výrazným změnám v nedošlo, jediné, co se změnilo bylo sloučení některých zemědělských ploch. Brownfield na severu vesnice zarostl dalšími dřevinami a je pravděpodobně nevyužíván.

Obrázek 42 - Současná letecká mapa 2020 (ČÚZK)

4.3.3 Dobové pohlednice a fotografie

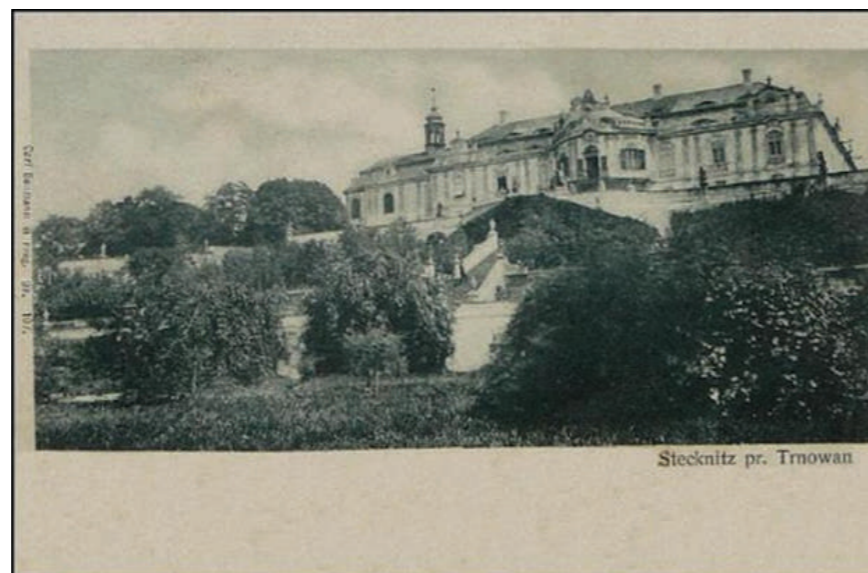
Tato kapitola analyzuje vývoj zámecké zahrady od začátku 20. století. Jediné historické materiály, které zachycují zámek a jeho okolí jsou fotografie pohlednice. Nebyly nalezeny žádné obrazy nebo rytiny, které by zámek zachycovali ať v barokní nebo rokokové podobě. Fotografie pocházejí z archivů zámku Stekník, archivů obce Zálužice a Národního památkového ústavu, pobočky Ústí nad Labem.

Obrázek 43 - Zámek 1901 (Archiv obce Zálužice)

4.3.3.2 1901

Další snímek, pořízený v roce 1901, byl focený ze spodního parteru zámku. Vidět jsou výsadby stromů před patou schodiště. Podle umístění je možné předpokládat, že se jedná o dochované vzrostlé exempláře *Fraxinus excelsior* (převíslý), které jsou v zahradě k vidění i v současném stavu. Je možné rozeznat výsadbu stromů

Obrázek 44 - Zámecká zahrada 1901 (Archiv zámku Stekník)

na západních terasách a hlavní schodiště, porostlé popínavými rostlinami. Nalevo od zámku jsou vzrostlé koruny stromů. Ty patří na parcelu přiléhající k zámku, který je dnes vpravo při vstupu do zahrad.

4.3.3.1 1901

První nalezená fotografie je z roku 1901. Byla pořízena ve východním směru od barokní sýpky. Na snímku je zámek Stekník s terasami situovanými na jižní straně. Na nich jsou viditelné treláže, na nichž byla podle historických dokumentů, pěstována vinná réva. Na stráni před zámkem je vidět výsadba nových stromů.

Obrázek 45 - Pohlednice 1906 (Archiv NPÚ)

udržovaná travnatá plocha oválného tvaru v jejímž středu je zámecká kašna. Vedle kašny je strom. Je možné, že se jedná o jeden z kaštanů, z kterého do dnešního dne zbylo na nádvoří torzo. Zbytek nádvoří je tvořen pravděpodobně mlatovým povrchem. Třetí snímek ve vrchní řadě je podrobně popsán výše, jedná se o obrázek 44. Poslední snímek, ve spodní řadě, je hlavní brána. I tento snímek je rozebraný níže, vzhledem k lepší velikosti fotografie.

4.3.3.4 1906

Původní brána do zámku, která je na východní straně. Sem původně mířily staré hlavní cesty do vesnice. Kousek od této brány se nachází barokní sýpka. Fotografie zachycuje upravenou zeleň a sochu před branou. Cesta je oproti ostatnímu terénu značně zaříznuta.

Obrázek 46 - Pohlednice z roku 1906 se zámeckou branou (Archiv zámku Stekník)

4.3.3.3 1906

Obrázek č. 31, je pohlednice, která je datována z 29.12.1906. Na ní je nápis: Schloss Stecknitz bei Saaz in Bohmen, tedy zámek Stekník u Žatce v Čechách. Jsou na ní 4 malé obrázky zámku. Snímek ve vrchní řadě nalevo, je zmenšenina obrázku 45.

Prostřední snímek zobrazuje zámecké nádvoří, vyfocené od bývalé hlavní brány. Na něm je vidět

Obrázek 47 - Fotografie na hlavní kompoziční osu 1912 (Archiv zámku Stekník)

na schodiště jsou vidět dva tvarované keře zimostrázu vždyzeleného (*Buxus sempervirens*). Ty jsou na zámku ve vzrostlé podobě do dnešního dne.

4.3.3.6 1912

Kolorovaná pohlednice z roku 1912 ukazuje světle žlutou fasádu zámku. Znovu jsou vidět treláže s vinnou révou na jižní straně zámku a terasy. Náves je zobrazena v levé části dole na fotografii a dále jediná hospoda ve vesnici s názvem "Zur Hopfendolde", tedy U chmelové hlávky.

Obrázek 48 - Pohlednice z roku 1912 (Archiv obce Zálužice)

4.3.3.7 1915

Na této pohlednici jsou vidět domy ve vesnici s barokní fasádou. Na vrchní fotografii jsou houpačky pro děti, spodní levá část pak poskytuje pohled na vodní (požární) nádrž v centru vesnice s výsadbou stromů. Pravá spodní fotografie je pak obecní úřad.

Obrázek 49 - Pohlednice z roku 1915 (Archiv obce Zálužice)

4.3.3.5 1912

Fotografie pořízená roku 1912, byla vyfocena z balkónu nad sala terrenou. Pohled směřuje na osu zahrady a vede pohled zdánlivě do nekonečna přes chmelnice na západní straně zámku. Obvodové zdi se sochami a postupné gradování rostlinných prvků zdůrazňují význam pohledu do krajiny. Před vstupem

4.3.3.8 1920

Poslední soukromý majitel zámku, švýcarský konzul Gérold Déteindre s manželkou Hannou na dobové fotografii pořízené kolem roku 1920. Stojí na spodním parteru zahrady, kde jsou vidět záhony s květinovými lemy. Cesty ve spodní části zahrady byly pravděpodobně mlatové.

Obrázek 50 - Gérold Déteindre s manželkou Hannou 1920 (Archiv zámku Stekník)

4.3.3.9 1975

Obě fotografie byly vyfocené v roce 1975. První snímek zobrazuje výhled na jižní terasy. Na nich byla v této době pěstovaná zelenina, na fotografii jsou vidět tyčková rajčata. Je také vidět, že terasa byla značně zarostlá. V tomto roce byl na zámku depozitář obrazů Národní galerie a je zřejmé, že neprobíhala žádná údržba zahrady.

Druhý snímek zachycuje severní část spodního parteru. Na fotografii je vidět záhon se zeleninou, pravděpodobně křenem. I tato strana zámeckých teras je v značně neudržovaném stavu.

Obrázek 51 - Jižní terasy 1975 (Archiv NPÚ)

Obrázek 52 - Parter a západní terasy 1975 (Archiv NPÚ)

4.3.3.10 Další nedatované fotografie

U dalších fotografií nebylo možné zjistit rok jejich pořízení. Fotografie jsou z archivu Národního památkového ústavu a zámku Stekník.

Obrázek 53 - Spodní parter (Archiv zámku Stekník)

dnes je obklopený travnatou plochou. Z výsadeb je možné rozpoznat skupinu bříz v pravé části fotografie, jehličnatý strom v levé části a u paty schodiště dva převislé jasany ztepilé Pendula (*Fraxinus excelsior* Pendula).

Lavička na vrchní terase u sala terreny

Fotografie zobrazuje odpočinkové místo před sala terrenou na vrchní terase. Tvarované keře a socha vytvářely klidné prostředí, zvučí kodpočinku a z lavičky byl přes zeď výhled na hlavní osu zahrady. V zastřiženém trávníku jsou vidět skupiny květin a na sloupu sala terreny rostla popínavá rostlina. Dle listů je možné soudit, že se jednalo a aktinidii.

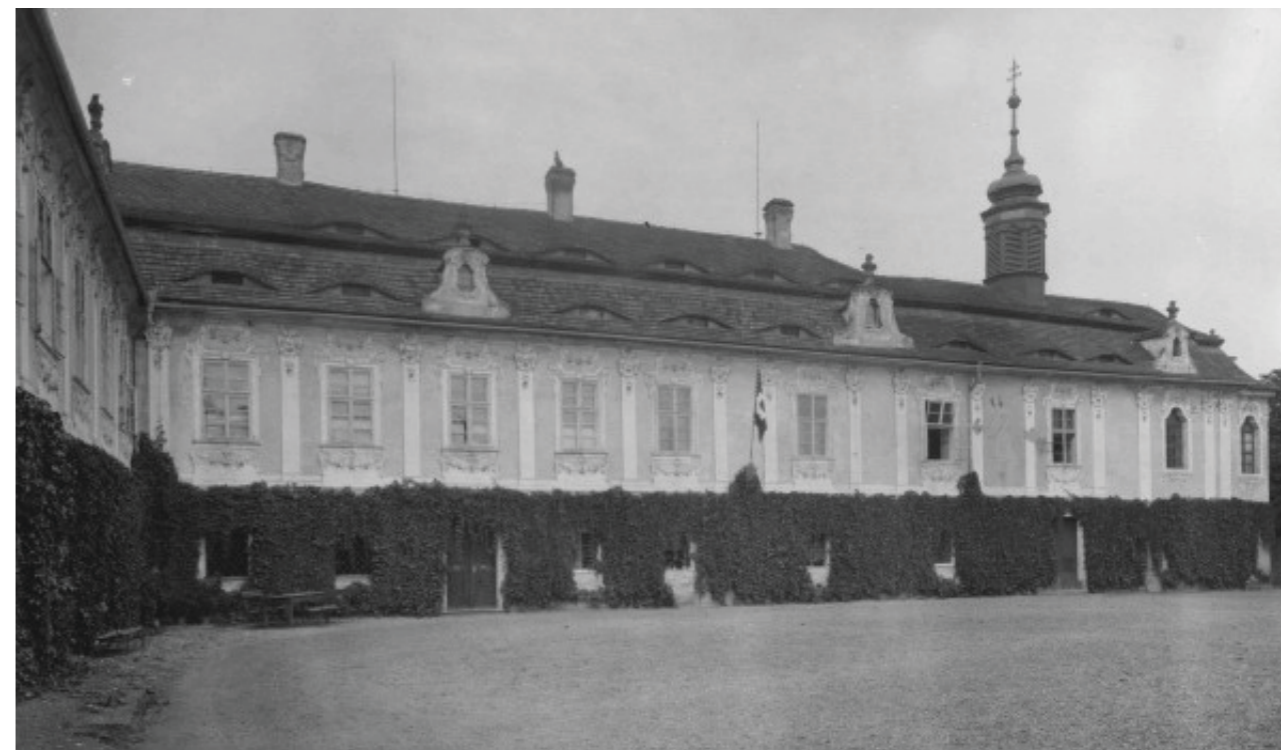
Obrázek 54 - Lavička na vrchní terase (Archiv zámku Stekník)

Spodní parter

Pohled ze spodního parter k sala terreně nad hlavním schodištěm. Dominantou byla kašna s Neptunem, který se momentálně nachází ve vnitřních prostorách zámku. Kolem kašny vede cesta, pravděpodobně z mlatu. Vodní prvek byl zachován do dnešní doby, avšak

Zámek a nádvoří

Z této fotografie je možné soudit, že byla pořízena až po roce 1950. Této skutečnosti nasvědčují zabezděná okna, hromada materiálu v levé části u paty zámku. Spodní patro bylo porostlé popínavou rostlinou, pravděpodobně břečťanem.

Obrázek 55 - Nádvoří zámku (Archiv zámku Stekník)

Zámek a tyčková chmelnice

Pod zámek byly tyčkové chmelnice, které vynášely značné finanční obnosy majitelům zdejší půdy. Pod zámek se také nacházela zelinářská zahrada. Na pravé straně od zámku je znovu vidět barokní sýpka.

Obrázek 56 - Tyčková chmelnice pod zámek (Archiv zámku Stekník)

4.4 Inventarizace

Inventarizace dřevin byla provedena jako subjektivní vizuální hodnocení nadzemní části rostliny podle certifikované metodiky Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví – Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění.

Použitá metodika vychází z výsledků výzkumného projektu MK ČR č. j. DF12P01OVV016 „Zhodnocení a udržitelné využití potenciálu památek zahradního umění.“ Zohledňuje starší i nejnovější literární poznatky, zejména tuzemského původu, a také zkušenosti nabyté praktickou činností v oblasti aplikované dendrologie a tvorby zeleně. Je zaměřená na evidenci a posuzování dřevin a jejich porostů v zahradách a parcích považovaných za památky zahradního umění. Jejím cílem je podání návodu pro získání podstatných informací o uvedených vegetačních prvcích, které jsou důležité jak pro využití v oblasti jejich správy, tak v okruhu jejich údržby. Dále jsou informace potřebné pro přípravu plánovacích, projektových i realizačních dokumentů řešících jejich revitalizaci, rekonstrukci nebo pro průběžnou péstební péči v kompozičním nebo také umělecko-historickém kontextu (Bulíř et al. 2015).

Pro správné zařazení dřevin a dalších porostů k měřeným kvantitativním hodnotám byly určeny druhy a odrůdy dřevin, popřípadě kultivary u nejvýznamnějších dřevin v zahradě. Tyto taxony jsou zapsány do tabulky s českým a latinským názvem a číslem taxonu (viz 4.4.3 Inventarizační tabulky). Čísla dřevin v tabulce se shodují s čísly dřevin v mapovém podkladu (viz 4.4.4 Inventarizační mapa).

4.4.1 Vstupní hodnotící parametry

Výška dřeviny

Výška dřeviny je měřena jako celková výška dřeviny od země k vrcholu koruny. Udává se v metrech s přesností na 0,5 m a pro její přesnější určení je důležitá dostatečná odstupová vzdálenost.

Obvod kmene

Obvod kmene je měřen ve výšce 130 cm od báze dřeviny v kolmém směru vůči ose kmene. Udává se v centimetrech zaokrouhlených na celé číslo. Pokud se jedná o dvojkmen, uvádí se naměřená hodnota obou kmenů, jedná-li se o vícekmenné dřeviny jsou všechny obvody a je zapsán výsledný aritmetický průměr. Pokud je v místě měření nerovnost (boule, nádor atd.), je obvod změřen těsně nad nebo pod odlišností. Měření bylo prováděno navinovacím pásmem.

Výška kmene

Výška kmene stanovuje výšku od země po místo rozvětvení kmene do koruny u listnatých stromů nebo po první větve či přeslen od paty kmene u jehličnatých stromů. Je měřena s přesností na 0,5 m, a kmenové výmladky se do ní nepočítají.

Výška koruny

Je výška od konců nejspodnějších větví koruny k jejímu vrcholu. Udává se v metrech s přesností na 0,5.

Průměr koruny

Jedná se o zprůměrované vzdálenosti krajích bodů koruny při jejím průmětu na terén měřené ve směru S-J a V-Z v metrech s přesností na 0,5 m. U asymetrických korun dřevin se měří ve směru největší šířky a na ní vedené kolmice.

Kategorie DVP

Specifikuje postavení dřeviny v rámci DVP podle kontaktu její koruny se sousedními jedinci, resp. dle zápoje koruny.

Tabulka 1 - Kategorie DVP

Prostorová poloha podle zápoje koruny		
kód	kategorie	popis
1	bez zápoje	jedinec bez fyzického kontaktu s okolními dřevinami
2	částečný zápoj	zápoj (kontakt) koruny z jedné strany
3	střední zápoj	zápoj (kontakt) koruny ze dvou stran
4	hustý zápoj	zápoj (kontakt) koruny ze tří stran
5	plný zápoj	zápoj (kontakt) koruny ze čtyř stran

Věk dřeviny

Zařazuje dřevinu do kategorie podle jejího věku. Jsou rozlišeny kategorie pro dřeviny, keře a dřevité liány.

Tabulka 2 - Věková kategorie

Věková kategorie (roky)									
< 10	11–20	21–40	41–60	61–80	81–100	101–120	121–150	151–200	> 200

Rozvojové stádium

Rozvojové stádium dřevin je klasifikováno dle stádia rozvoje, ve kterém se v momentě měření nachází.

Tabulka 3 - Rozvojové stádium dřeviny

Rozvojové stádium dřeviny		
kód	kategorie	popis
1	nově vysazená	mladý nebo i přesazený starší jedinec s markanty ujímání na novém stanovišti, dosud minimálně funkční
2	ujmutá	mladý nebo i přesazený jedinec s nastartovaným intenzivním růstem, malou, ale již stoupající funkcí
3	dospívající	zpravidla mladý jedinec v bujném růstu a vývoji, avšak nedosahující ještě plně rozměrů a funkčnosti dospělé
4	dospělá	jedinec větších až velkých rozměrů s průměrnými, nebo i stagnujícími přírůstky, kvetoucí a plodící, s předpoklady plné funkčnosti
5	stará a dožívající	dřevina velkých rozměrů jen s malým nebo ustávajícím přírůstem, znaky rozpadání koruny, kmene a ustupující funkčnosti

Poškození dřeviny

Tabulka se váže k předchozímu zdravotnímu stavu dřeviny. Pro zhodnocení poškození dřeviny se použije tabulka zobrazená níže.

Tabulka 4 - Poškození dřeviny

Poškození		
kód	kategorie	popis
1	žádné	na stromě, resp. na všech jeho hlavních částech nejsou patrná žádná abiotická nebo biotická poškození
2	lehké	vzniklé poškození je poměrně malé, snadno a v krátké době odhojitelné, resp. odstranitelné, na zdraví, vzhledu a funkcích stromu nezanechává zásadní následky
3	středně těžké	četnější a rozsáhlejší defekty převážně jen lehčího rázu, nebo ojediněle těžší, mající už ale větší vliv na kondici stromu, některá zranění lze cíleným a brzkým ošetřením časem eliminovat, těžší však nikoliv
4	těžké	jakýmkoliv způsobem vzniklá poškození způsobují závažné poruchy fyziologického nebo biomechanického rázu, nejsou odstranitelné nebo jen obtížně a dlouhým procesem odborné péče
5	velmi těžké	progresivní rozvoj choroby či škůdce nebo rozsáhlá a hluboká mechanická zranění dřeva v kritických místech, eliminace poškození je téměř nebo vůbec nemožná

Zdravotní stav

Značí stav fyziologické a biomechanické kondice v konkrétních podmínkách a čase. Vyjadřuje aktuální odchylky, jejich rozsah a závažnost. Hodnotí se dle symptomů upozorňujících na poruchy způsobené různými abiotickými i biotickými činiteli nebo zanedbanou péčí. Hodnocení by mělo proběhnout v plné vegetaci a na všech částech stromu (kmen, koruna, kořenový systém). Mezi příznaky patří prosychání koruny, barevné změny na listech, defoliace, tvorba výmladků, výskyt parazitů (například jmelí) v koruně, mízotok, plodnice hub na kmenech a větvích, hnilobné procesy, trhliny, nádory, dutiny a další.

Tabulka 5 - Zdravotní stav dřeviny

Zdravotní stav		
kód	kategorie	popis
1	výborný	symptomy nemocí, abiotických či biotických poškození ukazujících na fyziologickou nebo mechanickou poruchu zcela absentují nebo jsou rozsahem a intenzitou nevýznamné, dřevina je vitální, bez známek prosychání a jiných poškození na listech, větvích, kmenech, kořenovém systému, dobře přirůstá, má všechny předpoklady přizpůsobovat se vlivům vnějšího prostředí a regenerovat v závislosti na její genetické výbavě
2	velmi dobrý	dřevina jen s malými abiotickými či biotickými defekty na svých orgánech nebo jen některém z nich, které jsou však bez významnějšího vlivu na její další růst a vývoj, vitální, normálně olístená a přirůstající, s dobrými předpoklady přizpůsobovat se vlivům vnějšího prostředí a dobrou schopností regenerace
3	dobry	dřevina se zřetelným středně těžkým abiotickým či biotickým narušením v oblasti koruny, kmene, kořenů nebo jen některého z těchto orgánů, sníženou vitalitou, která se projevuje negativními změnami na listech, prosycháním či stagnujícím růstem, větším narušením dřeva kmene, kořenových náběhů, povrchových kořenů apod., pro taxon ještě s přijatelnou regenerovatelností
4	špatný	jedinec s těžkými až velmi těžkými defekty abiotického či biotického původu v koruně, na kmenech, kořenech nebo jen některé z uvedených částí, slabou vitalitou, tj. malými nebo žádnými přírůstky, silně proschlou nebo poškozenou korunou, výrazným úbytkem listů, změnami na listech, hlubšími destrukcemi dřeva kmene atd., slabou a špatnou regenerací
5	velmi špatný	dřevina s velmi těžkými fyziologickými nebo biomechanickými poruchami upozorňujícími na její rozpadání, mající nízkou vitalitu a silně proschlá, často i s těžce destruovaným kmenem, někdy s náznaky, obvykle však bez příznaků regenerace nebo již jedinec zcela odumřelý

Pěstební stav

Tato hodnota vyjadřuje kvalitu a frekvenci odborně prováděné údržby o dřevinu na trvalém stanovišti. Hodnotí se podle fyzického stavu dřeviny, respektive podle nutnosti provedení nezbytně nutných odborných zásahů, které by se měly provést za účelem udržení a udržení a dosažení co nejvyšší sadovnické hodnoty. Jedná se o řezy, vazby, kotvení, ochranu vůči škůdcům, ošetření ran a dutin, ale i hnojení, kypření, zálivka, likvidace plevelů a náletů.

Tabulka 6 - Pěstební stav dřeviny

Pěstební stav		
kód	kategorie	popis
1	dobrý	dřevina pravidelně odborně udržovaná, bez chorob, vad a poškození, aktuálně nepotřebuje žádný pěstební zásah na žádné z hlavních částí
2	částečně zanedbaný	jedinec systematicky odborně udržovaný, přesto však s drobnými, snadno v krátké době napravitelnými nedostatky v koruně, na kmeni nebo na obou orgánech
3	zanedbaný	dřevina nepravidelně nebo nesprávně odborně ošetřovaná, existující menší i větší vady a poškození v koruně a na kmeni je možné v krátké době napravit
4	značně zanedbaný	exemplář dlouhodobě odborně neošetřovaný nebo nesprávně, vzniká evidentní potřeba rozsáhlejších pěstebních zásahů, nikoliv však jednorázových
5	neudržovaný	dřevina vůbec neošetřovaná s možnými četnými vadami na hlavních částech, zejména však v koruně nebo hrubě poškozená laickými zákroky, vyžaduje akutní a opakované zásahy

Perspektivita

Je ukazatelem vypovídajících o udržitelnosti nebo možnosti zlepšení současného stavu dřeviny v čase, včetně estetických účinků jedince. Hodnotí se s odhadem v rozmezí roků, přičemž se vychází z poznatků o životnosti daného hodnoceného taxonu

Tabulka 7 - Perspektivita dřeviny

Perspektivita		
kód	kategorie	popis
1	velmi dlouhodobá	predikce perspektivy efektivního funkčního dožití je u stromů v časovém horizontu přesahujícím nejméně 30 roků, u keřů a pnoucích dřevin více jak 15 let
2	dlouhodobá	odhad perspektivy efektivního funkčního dožití je u stromů v horizontu 11 až 30 let, u keřů a pnoucích dřevin 10–15 let
3	střednědobá	předpověď vyhlídky dožití s ještě přijatelnou úrovní účinného funkčního působení je u všech forem dřevin v horizontu asi 6–10 let
4	krátkodobá	predikce ještě přijatelné efektivní funkční životnosti se pohybuje u všech forem dřevin v rozmezí 3–5 let
5	velmi krátkodobá	neperspektivní jedinec s předpokládanou dobou dožití u všech forem dřevin 0–2 roky

Provozní bezpečnost

Hodnotí se pouze u stromů. Vyjadřuje míru ohrožení osob, zvířat, budov, dopravních prostředků a dalších movitých věcí, které by v případě potenciálního selhání a pádu mohla ve své dopadové vzdálenosti poškodit.

Kategorie provozní bezpečnosti se úzce váže k zdravotnímu a pěstebnímu stavu a stability hodnoceného jedince.

Tabulka 8 - Provozní bezpečnost dřeviny

Provozní bezpečnost		
kód	kategorie	popis
1	bezpečný	strom ve výborném zdravotním a pěstebním stavu, bez inklinace, viditelných poruch terénu v kořenové zóně, hmotově vyvážený, koruna dobře strukturovaná bez chybných větvení i poškození kosterních a silných větví, kmen i kořenové náběhy rovněž nepoškozené, cíl není ohrožený
2	mírně nebezpečný	jedinec s nepatrnými poruchami zdravotního stavu či ve stavbě nadzemních částí, které lze vesměs pěstebními zásahy (nejčastěji řezem) eliminovat; zakotvení do terénu nevykazuje problémy, poškození kmene, příp. kořenů mohou být lehkého rázu a tudíž nevýznamné, ohrožení cíle je minimální, málo pravděpodobné
3	středně nebezpečný	strom vykazující navenek středně těžké poruchy zdravotního stavu, často mírný až střední náklon kmene i koruny, chybná větvení kosterních nebo silných větví, středně těžká poranění kmene či kořenových náběhů, poruchy terénu v kořenové zóně absentují, ohrožení cíle již existuje, ale není akutní ani vysoké
4	nebezpečný	strom s evidentními těžkými až velmi těžkými fyziologickými nebo mechanickými defekty na jeho hlavních částech nebo na některé z nich, mnohdy s velkou inklinací a poruchami terénu v kořenové zóně, ohrožení cíle je zcela reálné a nepředvídatelné
5	velmi nebezpečný	jedinec se silným náklonem, příp. značně excentrickým těžištěm koruny, velmi těžce poškozený na všech nebo některé hlavní části, signalizující nepřírozené změny povrchu terénu v kořenové zóně, a také dřevina stojící, delší dobu již zcela odumřelá, nebezpečí ohrožení cílů je akutní a velmi vysoké

Stabilita dřeviny

Vyjadřuje odolnost dřeviny proti možnému statickému selhání, které by mohlo být způsobeno vývratem, zlomem, rozpadem kmene nebo odlomením podstatné části koruny a jejím pádem na plochu pod dřevinou. Hodnotí se podle povrchu terénu v kořenové zóně zlomu, zda se zde půda nepropadá, nevzdouvá, neboulí či nezpůsobuje trhliny, vrásnění, praskání půdy a podobně. U kmene se sleduje, zda se neobjevuje hniloba, malformace, zranění kůry a další. Defektem v koruně je pak stranově nepříznivě umístěné těžiště, chybné větvení kosterních větví, suché a odumírající větve a další příznaky biotického i abiotického směru.

Tabulka 9 - Stabilita dřeviny

Stabilita		
kód	kategorie	popis
1	stabilní	dřevina ve výborném zdravotním stavu, bez inklinace, viditelných poruch terénu v kořenové zóně, hmotově vyvážená, koruna dobře strukturovaná bez chybných větvení i poškození kosterních a silných větví, kmen i kořenové náběhy rovněž nepoškozené; dřevina nevyžadující pěstební zásahy
2	mírně labilní	jedinec s nepatrnými poruchami zdravotního stavu či vadami ve stavbě nadzemní části, které lze vesměs nenáročnými pěstebními zásahy (nejčastěji řezem) eliminovat; zakotvení do terénu nevykazuje problémy, poškození kmene, příp. kořenů mohou být lehkého rázu, a tudíž nevýznamné
3	středně labilní	dřevina vykazující navenek středně těžké poruchy zdravotního stavu, často i mírný až střední náklon kmene a koruny, chybná větvení kosterních nebo silných větví, středně těžká poranění kmene či kořenových náběhů, poruchy terénu v kořenové zóně absentují; pěstebně eliminovat lze jen některé z poruch
4	silně labilní	dřevina s evidentními těžkými až velmi těžkými fyziologickými nebo mechanickými defekty na všech hlavních částech nebo jen na některé z nich, mnohdy s velkou inklinací a poruchami terénu v kořenové zóně, náprava defektů je možná dočasně a jen u některých
5	havarijní	jedinec se silným náklonem, příp. značně excentrickým těžištěm koruny, velmi těžce poškozený na všech nebo některé hlavní části, signalizující nepřírozené změny terénu v kořenové zóně anebo dřevina delší dobu zcela odumřelá, pěstební opatření k odstranění defektů jsou nemožná, neefektivní nebo nevhodná

Autentičnost

Hodnotí původnost výsadby určité dřeviny z pohledu taxonu a doby, kdy byl objekt zeleně zakládán nebo významně přeměněn do dnešní podoby.

Tabulka 10 - Autentičnost dřeviny

Autentičnost		
kód	kategorie	popis
1	určitě původní	dřevina, u níž lze seriózně doložit (plánem, projektem, zápisem, fotografií apod.) nebo zjistit jiným způsobem, že druh, místo a doba výsadby na stanovišti jsou shodné s dobou zakládání objektu, resp. jeho zásadní slohové přestavby
2	zřejmě původní	dřevina, u níž nelze seriózně doložit její původ; dle rozměrů, věku, ekologických poměrů stanoviště, slohu úpravy a umístění se však lze domnívat, že by mohla být v daném objektu taxonomicky pravá a pocházet z období jeho vzniku, resp. zásadní slohové přestavby
3	obnovená původní	původní dřevina v aspektu druhu a jeho umístění v kompozici, nikoliv z hlediska času – doby založení nebo přestavby objektu, obnovená původní výsadba v různém stadiu rozvoje
4	zřejmě nepůvodní	dřevina, jejíž původ výsadby nelze seriózně doložit; taxonomicky nebo rozměrově, věkem či umístěním v kompozici se neshoduje s obdobím vzniku nebo zásadní přestavby objektu zeleně
5	určitě nepůvodní	dřevina, jejíž výsadbu vylučuje originální historická dokumentace k objektu zeleně, např. výsadba kompozičně, druhově a místně atypická, pozdější nebo zcela nová a v jiném taxonu

Sadovnická hodnota

Vyjadřuje celkovou hodnotu dřeviny z hlediska její funkce, prostorové účinnosti a využitelnosti v konkrétním díle zahradní a krajinářské architektury. Dále ilustruje její aktuální a potenciální funkčnost včetně estetického působení. Tento ukazatel shrnuje, avšak neprůměruje, všechna předchozí kvalitativní i kvantitativní údaje a je indikátorem v rozhodování o další existenci dřeviny nebo jejím ošetření.

Tabulka 11- Sadovnická hodnota dřeviny

Sadovnická hodnota		
kód	kategorie	popis
1	velmi vysoká	dospělý, příp. stárnoucí jedinec v typickém habitu daného taxonu v solitérním postavení nebo požadovaném tvaru, vitální a ve výborném nebo velmi dobrém zdravotním stavu, bez poškození, stabilní, bezpečný, v dobrém péstebním stavu, plně funkční a dlouhodobě až velmi dlouhodobě perspektivní
2	vysoká	dospělý až stárnoucí jedinec s habitem příznačným nebo požadovaným pro hodnocený taxon v solitérní pozici pouze s drobnými odchylkami v kvalitativních parametrech od kategorie 1, zcela nebo téměř plně funkční a dlouhodobě až velmi dlouhodobě perspektivní
3	průměrná	dřevina všech vývojových stadií s již evidentními menšími i většími defekty snižujícími hodnocení habitu a jednotlivých kvalitativních znaků až do kategorie 3, nebo jedinec mladý, kvalitní, avšak nedostatečně narostlý či vyvinutý, ještě nízkou funkčností, střednědobě až dlouhodobě perspektivní
4	nízká	jedinec všech vývojových stadií s podstatně zhoršeným vzhledem, vitalitou, výrazným poškozením, sníženou stabilitou, resp. vyšším stupněm nebezpečnosti, obvykle značně zanedbaný, s nízkou a výrazně ustupující funkčností, sadovnický pouze s krátkodobou životností
5	velmi nízká	odumírající nebo již zcela odumřelý exemplář všech vývojových stadií, často silně labilní až havarijní, velmi nebezpečný, se znaky absence péstební péče, funkčně bezvýznamný, avšak potenciálně ekologicky atraktivní, sadovnický neperspektivní nebo jen velmi krátkodobě

Sadovnická bonita

Hodnotí celkovou kvalitu dřeviny, bez ohledu na její rozvojové stádium a věkovou kategorii, rozměry a rozsah funkčních účinků. Klade důraz na habitus a zdravotní stav dřeviny, tedy obraz toho, jak se dřevina projevuje navenek. Toto hodnocení se kryje z větší části s hodnocením sadovnické hodnoty.

Tabulka 12- Sadovnická bonita dřeviny

Sadovnická bonita		
kód	kategorie	popis
1	velmi vysoká	jedinec v kterémkoliv vývojovém stadiu, resp. věkové kategorii, neovlivněný zápojem, optimálně vyvinutý a v habitu typický pro jeho vývojové období a taxon, plně vitální, zdravý, nepoškozený, stabilní, bezpečný, při standardní péči velmi dlouhodobě funkčně perspektivní
2	vysoká	dřevina jakéhokoliv vývojového stadia, resp. věku neovlivněná zápojem, s malými odchylkami od optimálního habitu taxonu v daném vývojovém období, anebo s nepatrně sníženou vitalitou, zdravotní kondicí, bezpečností, avšak stabilní a dlouhodobě perspektivní
3	průměrná	jedinec všech vývojových stadií v solitérní pozici, častěji však v zápoji, vyznačuje se nápadnými změnami habitu proti optimu, významněji zhoršenou vitalitou, zdravím, stabilitou, ale přijatelnou bezpečností, střednědobou až dlouhodobou perspektivou
4	nízká	jedinec všech vývojových stadií v solitérní pozici či v zápoji vykazující těžká až velmi těžká poškození koruny, kmene, příp. kořenů, slabou vitalitu, špatný zdravotní stav, statické nedostatky, je nebezpečný, má nízký funkční potenciál a krátkodobou životnost
5	velmi nízká	dřevina jakéhokoliv vývojového stadia v solitérním postavení anebo zápoji, v pokročilé fázi odumírání nebo už suchá, těžce poškozená či péstebně neudržovaná, se slabou vitalitou, silně labilní a velmi nebezpečná, sadovnický bezcenná, ekologicky potenciálně atraktivní

4.4.2 Zhodnocení inventarizace

Dendrologický průzkum zámeckého parku byl proveden autorkou práce. Výsledkem je inventarizační tabulka a inventarizační mapa.

Celkem bylo v zámeckém parku naměřeno 100 jedinců stromového patra. Část stromů v zahradě je původní z poslední velké úpravy zahrady ze začátku 20. století, kdy zahradu vlastnil švýcarský konzul a nechal ji upravit k reprezentačním účelům. Část dřevin je náletová nebo byla zasazena v posledních 24 letech, kdy Stekník spadá pod Národní památkový ústav. To se týká především keřových skupin, zejména pak růží vysazených na terasách.

Graf 1 - Zastoupení listnatých a jehličnatých dřevin v zámeckém parku (Vlastní hodnocení)

Graf č. 1 ukazuje zastoupení listnatých a jehličnatých dřevin. Z grafu je zřetelné, že silně převažují dřeviny listnaté. Těch bylo v parku 94 jedinců, zatímco z jehličnatých stromů se v zahradě nachází 6 jedinců. Dále budou vypsány jednotlivé zastoupené druhy listnatých a jehličnatých dřevin a jejich nejpočetnější taxony.

Listnatých stromů se v parku nachází 94 kusů. Jedná se o následující druhy: *Acer platanoides*, *Aesculus hippocastanum*, *Betula pendula*, *Brachychiton populneus*, *Fagus sylvatica* 'Atropunicea', *Fraxinus excelsior*, *Fraxinus excelsior* 'Pendula', *Juglans regia*, *Malus domestica*, *Prunus avium*, *Prunus cerasifera*, *Pyrus communis*, *Quercus robur*, *Robinia pseudoacacia*, *Syringa vulgaris* (zapěstováno na kmínku) a *Tilia cordata*.

Z toho je nejpočetnějším druhem lípa malolistá (*Tilia cordata*) v počtu 18 jedinců.

Jehličnatých stromů je v zahradě 6 kusů. Jedná se o druhy: *Picea abies*, *Taxus baccata*, *Thuja occidentalis*.

Nejpočetnějším druhem je zerav západní (*Thuja occidentalis*) v počtu 4 jedinců.

Zámecký park je tvořen primárně z listnatých druhů s minimálním množstvím dřevin jehličnatých. Dřeviny jsou z největší části ve stádiu dospělosti nebo staré a dožívajících. Tyto dřeviny pochází buď z výsadeb ze začátku 20. století nebo se jedná o vzrostlé nálety. Většina z nich je ve špatném stavu z důvodu dlouholeté absence údržby a ošetřování. Nově vysazených dřevin je v zahradě úplné minimum. Ty se nachází na nádvoří.

Graf 2 - Zastoupení dřevin dle rozvojového stádia (Vlastní hodnocení)

Keřové patro zahrady je tvořeno 8 druhy a to: *Berberis vulgaris*, *Buxus sempervirens*, *Corylus avellana*, *Forsythia × intermedia*, *Lonicera xylosteum*, *Rosa* spp., *Symphoricarpos albus* a *Syringa vulgaris*. Keře byly v inventarizaci hodnoceny jako skupiny (viz 4.4.4 Inventarizační mapa).

Keřové skupiny na nádvoří a terasách jsou ve stádiu dospělosti a byly vysazeny úmyslně. Zbylé keřové skupiny jsou pak tvořeny náletovými dřevinami.

Návrh kácení byl naplánován zejména u dřevin neperspektivních, ve špatném nebo havarijního stavu a dřevin, které se do zahrady nehodí z kompozičního hlediska. Nutné je vykácet i některé dřeviny významné z hlediska autentičnosti, neboť zakrývají hlavní kompoziční osu a jsou většinou ve špatném stavu. Mnoho z nich je také ve stádiu dožívání a projevuje se na nich zanedbaná údržba. U těchto dřevin je pak naplánováno dosazení stejným kultivarem, popřípadě jemu co nejbližším, na stejné místo.

Kácení keřových skupin se týká pouze dvou keřů, a to zimozelených (*Buxus sempervirens*), které také zakrývají hlavní výhledovou osu z balkonu nad sala terrenou. Naplánována je také dosadba nových skupin keřů, zejména pak v severozápadním cípu zahrady a na některých západních terasách.

V inventarizační tabulce (viz 4.4.3 Inventarizační tabulka) jsou kácené dřeviny a skupiny keřů podbarveny červenou barvou – dohromady 45 jedinců. Šedě jsou rozlišeny jehličnaté dřeviny.

4.4.3 Inventarizační tabulky

Tabulka 13 - Inventarizace jednotlivých dřevin

Číslo dřeviny	Název český	Název latinsky	Výška dřeviny (m)	OK ve 130 cm (cm)	Výška kmene (m)	Výška koruny (m)	Průměr koruny (m)	Kategorie DVP	Věk dřeviny	Rozvojové stádium	Poškození dřeviny	Zdravotní stav	Pěstební stav	Perspektiva	Provozní bezpečnost	Stabilita dřeviny	Autentičnost*	Sadovnická hodnota	Sadovnická bonita	Poznámka
1	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	6	43	1,7	4,3	4,9	1	<10	3	1	1	2	2	2	1	5	2	2	
2	Zerav západní	<i>Thuja occidentalis</i>	4,5	49	10	4,4	1,2	1	21-40	4	2	2	2	2	1	4	3	2		
3	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	12	228	2,5	9,5	11,3	1	81-100	5	3	3	3	4	3	2	4	3	3	
4	Brachychiton topolový	<i>Brachychiton populneus</i>	1,5	10	1,3	0,2	1,5	1	<10	1	5	4	5	4	4	4	5	4	4	odřízlý terminál
5	Bříza bělokorá	<i>Betula pendula</i>	8	34	1	7	2,2	1	<10	3	1	1	2	2	2	1	5	1	1	
6	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	11	352	4	7	10,1	1	81-100	5	3	3	3	4	3	3	4	3	3	
7	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	10	210	3	7	11,2	1	81-100	5	3	3	3	4	3	2	4	3	3	
8	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	12,5	232	2,5	10	14,9	1	81-100	5	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
9	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	12	187	4,5	7,5	9,9	2	81-100	5	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
10	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	14	213	3	12	9,4	3	81-100	5	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
11	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	15	158	2,5	12,5	8,5	3	81-100	5	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
12	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	15	189	2,5	12,5	11,2	3	81-100	5	3	3	3	3	3	2	2	3	3	
13	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	3	130	0	0	5	1	81-100	5	5	3	5	5	4	3	2	5	5	obrůstající pahýl
14	Ořešák královský	<i>Juglans regia</i>	9	160	3	6	13,5	2	81-100	4	4	4	4	5	5	5	1	4	4	koruna se silným náklonem
15	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	12	220	3	9	12,1	2	81-100	5	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
16	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	14	297	2,5	11,5	14,3	1	81-100	5	5	5	5	5	5	5	2	5	5	dutina v kmeni zakrytá stříškou
17	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	11	218	2,5	8,5	9	1	81-100	5	3	3	4	3	3	3	2	3	3	
18	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	16	240+159	3	13	13,2	1	81-100	5	3	3	4	4	3	3	2	3	3	dvojkmen
19	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	14	165+164	2,5	11,5	9,6	1	81-100	5	3	3	4	4	3	3	2	3	3	dvojkmen
20	Dub letní	<i>Quercus robur</i>	14	258	3	11	8,3	1	101-120	5	3	3	4	4	2	3	2	3	3	
21	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	15	128	4	11	8,3	1	61-80	4	3	3	4	4	3	3	4	3	3	
22	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	7,5	150	4	3,5	6,6	2	41-60	4	3	3	4	4	3	3	4	3	3	
23	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	12	180	4	8	11,5	3	61-80	4	3	3	4	4	3	3	4	3	3	
24	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	14	110+170	5	9	6,8	3	41-60	4	3	3	4	4	3	3	4	3	3	dvojkmen
25	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	15	135	2,5	12,5	9	3	41-60	4	3	3	4	4	3	4	4	3	3	
26	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	14	238	5	9	13,3	2	41-60	4	2	3	4	4	3	3	4	3	3	
27	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	13	85	2	11	7,3	3	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	2	3	
28	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	14	73	3,5	10,5	7,5	3	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	2	3	
29	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	14	96	5	9	5,5	3	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	2	3	
30	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	13	97	3,5	9,5	4,2	3	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	2	3	
31	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	14	107	6	8	7,4	3	41-60	4	2	2	3	3	3	3	4	3	3	
32	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	13	76	5,5	7,5	4,6	2	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	2	3	
33	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	4,5	78+85	2,5	2	6,4	2	21-40	4	2	2	5	3	3	3	4	3	3	dvojkmen
34	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	90	2,5	3,5	7,4	2	21-40	4	2	2	5	3	3	3	4	3	3	
35	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	5	61	3	2	6,9	3	21-40	4	2	2	5	3	3	3	4	3	3	
36	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	13,5	153	4,5	9	10,7	1	41-60	5	4	4	5	5	4	4	4	4	4	díry ve kmeni
37	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	13	123	4	9	8,1	2	21-40	4	2	2	5	4	3	2	4	3	3	
38	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	10	30	2,5	7,5	7,2	2	61-80	5	3	3	5	4	3	3	2	4	4	
39	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	2	10	0,7	1,3	1,2	1	<10	1	1	1	3	2	2	2	5	2	3	
40	Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	6	87	4	2	4,3	1	61-80	5	5	4	5	5	5	5	2	5	5	uřízlý terminál, houba na kmenu
41	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	100	2	4	4,4	1	21-40	5	3	3	5	3	3	3	4	4	4	
42	Smrk ztepilý	<i>Picea abies</i>	11	156	2,5	8,5	7,4	1	81-100	5	2	2	2	3	2	2	2	3	3	
43	Zerav západní	<i>Thuja occidentalis</i>	5	110	0,5	4,5	4,3	1	101-120	5	3	3	3	4	2	3	2	4	4	meřeno ve 40 cm
44	Zerav západní	<i>Thuja occidentalis</i>	6	93	0,5	5,5	4,5	1	101-120	5	3	3	3	4	2	3	1	4	4	meřeno ve 40 cm, u báze zapojený s buxusem
45	Zerav západní	<i>Thuja occidentalis</i>	6	96	0,5	5,5	4,5	1	101-120	5	3	3	3	4	2	3	1	4	4	meřeno ve 40 cm, u báze zapojený s buxusem
46	Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	6	1,48	2	4	7,7	1	101-120	5	4	3	5	4	4	3	2	4	4	zavalená rána v kmeni
47	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	5	78	2	3	3,6	2	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	zapěstovaný jako dřevina na kmínku
48	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	5	57	2	3	3,1	3	101-120	5	5	4	5	5	5	5	1	5	5	zapěstovaný jako dřevina na kmínku, podpora kmene
49	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	4	58	2	2	2,7	3	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	zapěstovaný jako dřevina na kmínku
50	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	4	72	2	2	2,6	2	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	zapěstovaný jako dřevina na kmínku
51	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	5	88	2	3	4,7	1	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	zapěstovaný jako dřevina na kmínku
52	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	4	100	2	2	5	1	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	zapěstovaný jako dřevina na kmínku
53	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	5	120	3	2	5,3	1	81-100	5	5	4	5	5	5	4	1	5	5	díra v kmeni, zakryto stříškou

Číslo dřeviny	Název český	Název latinsky	Výška dřeviny (m)	OK ve 130 cm (cm)	Výška kmene (m)	Výška koruny (m)	Průměr koruny (m)	Kategorie DVP	Věk dřeviny	Rozvojové stádium	Poškození dřeviny	Zdravotní stav	Pěstební stav	Perspektiva	Provozní bezpečnost	Stabilita dřeviny	Autentičnost*	Sadovnická hodnota	Sadovnická bonita	Poznámka
54	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	5	75	2	3	7,2	1	81-100	5	3	3	4	4	4	3	1	4	4	
55	Hrušeň obecná	<i>Pyrus communis</i>	4	84	1,5	2,5	2,3	1	81-100	5	5	5	5	5	5	5	1	5	5	useklý terminál, pahýl
56	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	5	79	2,5	2,5	5,8	1	81-100	5	3	3	4	4	4	3	1	4	4	
57	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	4	82	2	2	5,1	1	81-100	5	3	3	4	4	4	3	1	4	4	
58	Hrušeň obecná	<i>Pyrus communis</i>	9	128+135	4,5	4,5	7,9	1	81-100	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	dvojkmen
59	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	15	310	5	10	17,5	1	101-120	5	2	2	4	4	2	3	2	4	4	
60	Jasan ztepilý 'Pendula'	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	16	234	6	10	12,2	1	101-120	5	3	3	4	4	2	3	1	4	4	
61	Jasan ztepilý 'Pendula'	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	14	239	5	9	14,3	1	101-120	5	3	3	4	4	2	3	1	4	4	
62	Buk lesní 'Atropunicea'	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	16	162+280	5	11	19,3	1	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	dvojkmen
63	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	12	102	4	8	9,9	2	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
64	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	11	92	3,5	7,5	7,1	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
65	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	12	142	3	9	11,6	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
66	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	13	101	5	8	6,1	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
67	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	12	96	4	8	9,3	2	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
68	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	14	390	5	9	16,3	2	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
69	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	14,5	186	5	9,5	12,9	1	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
70	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	16	265	4,5	11,5	10,7	1	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	kolem kmene lavice, kmen s nádory
71	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	11	233	4	7	10,6	1	101-120	5	2	2	3	3	3	2	1	3	3	
72	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	18	346	5	13	13,1	1	101-120	5	3	3	4	4	3	3	1	4	4	
73	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	9	140	3,5	5,5	11,1	2	101-120	5	3	3	4	3	3	3	2	3	3	
74	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	8	74	0,5	3,5	5,5	3	81-100	5	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
75	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	10	111	3,5	6,5	9,4	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
76	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	9	113	3,5	5,5	6,1	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
77	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	10	171	4	6	11,6	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
78	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	12	124	6	6	5,9	2	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
79	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	11	168	3,5	7,5	10,3	3	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
80	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	11	119	4	7	8,1	2	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
81	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	12	135	3,5	8,5	10,5	1	81-100	4	2	2	3	3	2	2	1	3	3	
82	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	80	3,5	2,5	5,1	1	21-40	4	2	2	2	3	2	2	5	3	3	
83	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	5,5	63+40	2	3,5	4,4	1	21-40	4	2	2	3	4	3	2	5	4	4	dvojkmen měřený v 50 cm od země
84	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	9	72+66	3,5	5,5	6,8	1	41-60	4	2	2	3	3	2	2	4	4	4	dvojkmen
85	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	9	93	2,5	6,5	5,8	1	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	3	3	
86	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	8	63	2	6	6,5	2	21-40	4	2	2	3	3	2	2	4	3	3	
87	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	8	102+100	2,5	5,5	7,2	2	41-60	4	2	2	4	3	3	2	5	4	4	dvojkmen
88	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	67	3	3	5,3	2	21-40	4	2	2	4	3	3	2	5	3	3	
89	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	62+57	3	3	5,9	4	21-40	4	2	2	4	3	3	2	5	4	4	dvojkmen
90	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	10	103	5,5	4,5	9,3	5	41-60	4	2	2	3	3	2	2	4	3	3	
91	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	7	61	2,5	4,5	3,2	4	21-40	4	2	2	4	3	3	2	5	3	3	
92	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6,5	65+65	2,5	4	6,9	4	21-40	4	2	2	4	3	3	2	5	4	4	dvojkmen
93	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	10	108	5	5	7,7	2	41-60	5	2	2	3	3	2	2	5	3	3	
94	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6	61	2,5	3,5	5,5	3	21-40	4	2	2	4	3	2	2	5	3	3	
95	Jabloň domácí	<i>Malus domestica</i>	6,5	120	3	3,5	7,3	1	81-100	5	3	3	4	4	3	3	2	4	4	
96	Tis červený	<i>Taxus baccata</i>	5	58	0,5	4,5	4,3	1	81-100	4	3	3	4	3	3	3	2	3	3	měřeno ve výšce 50 cm
97	Javor mléč	<i>Acer platanoides</i>	11	125	2,5	8,5	9,9	1	41-60	4	1	1	2	2	1	2	5	2	2	
98	Třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>	9	103	3,5	5,5	7,7	1	61-80	5	4	4	4	5	4	4	2	5	5	
99	Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>	13	217	3,5	9,5	11,2	1	61-80	5	2	2	3	3	3	2	2	3	3	
100	Lípa malolistá	<i>Tilia cordata</i>	12	126	4,5	7,5	8,6	1	61-80	5	3	3	3	4	3	3	2	4	4	

*autentičnost je hodnocena na základě fotografií a pohlednic pocházejících ze začátku 20. století, zejména z dob posledního soukromého majitele G. Déteidre

Tabulka 14 - Inventarizace křů a skupin

Označení skupiny	Názvy dřevin český	Názvy dřevin latinsky	Zastoupení dřeviny v porostu (%)	Skupina	Kategorie DVP	Věková kategorie	Střední výška porostu (m)	Plocha porostu (m2)	Autentičnost	Sadovnická hodnota	Poznámka
S1	Trnovník akát Jírovec maďal Javor mléč Jasan ztepilý	<i>Robinia pseudocacia</i> <i>Aesculus hippocastanum</i> <i>Acer platanoides</i> <i>Fraxinus excelsior</i>	44% 34% 11% 11%	Hlavní Vedlejší Vtroušené Vtroušené	5	41-60	12	263	5	2	nebylo měřeno samostatně pro neprostupnost terénu
K1	Šeřík obecný Líska obecná Zlatice prostřední	<i>Syringa vulgaris</i> <i>Corylus avellana</i> <i>Forsythia × intermedia</i>	33% 33% 33%	Hlavní Hlavní Hlavní	4	11-20	2,5	12	5	2	
K2	Šeřík obecný Líska obecná Zlatice prostřední	<i>Syringa vulgaris</i> <i>Corylus avellana</i> <i>Forsythia × intermedia</i>	33% 33% 33%	Hlavní Hlavní Hlavní	4	11-20	2,5	14	5	2	
K3	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	100%	Hlavní	1	11-20	3	4	5	2	
K4	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	100%	Hlavní	1	11-20	4	5	5	2	
K5	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	3	4	5	2	
K6	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	2	3	5	2	
K7	Pámelník bílý	<i>Symphoricarpos albus</i>	100%	Hlavní	3	11-20	1,5	12	5	2	
K8	Šeřík obecný Zimolez obecný	<i>Syringa vulgaris</i> <i>Lonicera xylosteum</i>	80% 20%	Hlavní Vedlejší	3	11-20	3	98	5	3	
K9	Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	100%	Hlavní	1	<10	5	4	5	2	pravděpodobně náletová dřevina
K10	Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	100%	Hlavní	1	<10	4	15	5	2	pravděpodobně náletová dřevina
K11	Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	100%	Hlavní	2	<10	5	4	5	2	pravděpodobně náletová dřevina
K12	Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	100%	Hlavní	1	<10	5	4	5	2	pravděpodobně náletová dřevina
K13	Líska obecná	<i>Corylus avellana</i>	100%	Hlavní	3	<10	3	12	5	2	pravděpodobně náletová dřevina
K14	Zimostřáz vřdyzelený	<i>Buxus sempervirens</i>	100%	Hlavní	1	81-100	3	6	1	4	
K15	Zimostřáz vřdyzelený	<i>Buxus sempervirens</i>	100%	Hlavní	1	81-100	2,5	4	1	4	
K16	Zimostřáz vřdyzelený	<i>Buxus sempervirens</i>	100%	Hlavní	1	81-100	2,5	4	1	4	
K17	Dřšťál obecný	<i>Berberis vulgaris</i>	100%	Hlavní	1	81-100	3	8	2	4	
K18	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	2,5	12	4	2	
K19	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Mnohokvěté	1	11-20	1,5	2	4	2	
K20	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Mnohokvěté	1	11-20	1,5	2	4	2	
K21	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	2	11-20	3	16	4	2	
K22	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	2,5	2	4	2	
K23	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	2	2	4	2	
K24	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	2	11-20	2	6	4	2	
K25	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	1	11-20	2	2	4	2	
K26	Růže	<i>Rosa sp.</i>	100%	Velkokvěté	2	11-20	3	4	4	2	
K27	Zimolez obecný	<i>Lonicera xylosteum</i>	100%	Hlavní	5	21-40	1,5	28	5	3	
K28	Šeřík obecný	<i>Syringa vulgaris</i>	100%	Hlavní	1	11-20	2	2	5	2	

Tabulka 15 - Nové výsadby dřevin

Číslo dřeviny	Název česky	Název latinsky	Použitá výsadbová velikost	Poznámka
N1	Jírovec pávie 'Splendens'	<i>Aesculus pavia</i> 'Splendens'	12/14	Nová výsadba
N2	Lípa malolistá	<i>Tilia Cordata</i>	16/18	Nová výsadba
N3	Jírovec pávie 'Splendens'	<i>Aesculus pavia</i> 'Splendens'	12/14	Nová výsadba
N4	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N5	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N6	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N7	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N8	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N9	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N10	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N11	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N12	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N13	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N14	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N15	Katalpa trubačovitá 'Nana'	<i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana'	12/14	Nová výsadba
N16	Platan javorolistý 'Pyramidalis'	<i>Platanus x acerifolia</i> 'Pyramidalis'	25/30	Nová výsadba
N17	Platan javorolistý 'Pyramidalis'	<i>Platanus x acerifolia</i> 'Pyramidalis'	25/30	Nová výsadba
N18	Platan javorolistý 'Pyramidalis'	<i>Platanus x acerifolia</i> 'Pyramidalis'	25/30	Nová výsadba
N19	Platan javorolistý 'Pyramidalis'	<i>Platanus x acerifolia</i> 'Pyramidalis'	25/30	Nová výsadba
N20	Ambroň západní 'Worplesdon'	<i>Liquidambar styraciflua</i> 'Worplesdon'	300-350 PYR	Nová výsadba
N21	Liliovník tulipánokvětý	<i>Liriodendron tulipifera</i>	300-350 PYR	Nová výsadba
N22	Šeřík obecný 'Sensation'	<i>Syringa vulgaris</i> 'Sensation'	120KM	Nová výsadba, zapěstováno na kmínku
N23	Šeřík obecný 'Sensation'	<i>Syringa vulgaris</i> 'Sensation'	120KM	Nová výsadba, zapěstováno na kmínku
N24	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N25	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N26	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N27	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N28	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N29	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N30	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N31	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N32	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N33	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N34	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N37	Jabloň domácí 'Hedvábné červené letní'	<i>Malus domestica</i> 'Hedvábné červené letní'	140-160	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N38	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N38	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N39	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N40	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N41	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N42	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety

Číslo dřeviny	Název český	Název latinsky	Použitá výsadbová velikost	Poznámka
N43	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N44	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N45	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N46	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N47	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N48	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N49	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N50	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N51	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N52	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N53	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N54	Hrušeň obecná 'Děkanka Robertova'	<i>Pyrus communis</i> 'Děkanka Robertova'	130-150	Nová výsadba, tvarováno do ruzyňské palmety
N55	Jasan ztepilý 'Pendula'	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	25/30	Nová výsadba, náhrada za původní dřevinu
N56	Jasan ztepilý 'Pendula'	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	25/30	Nová výsadba, náhrada za původní dřevinu
N57	Javor mléč 'Royal Red'	<i>Acer platanooides</i> 'Royal Red'	12/14	Nová výsadba
N58	Javor mléč 'Royal Red'	<i>Acer platanooides</i> 'Royal Red'	12/14	Nová výsadba
N59	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N60	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N61	Buk lesní 'Atropunicea'	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	25/30	Nová výsadba, náhrada za původní dřevinu
N62	Buk lesní 'Atropunicea'	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	25/30	Nová výsadba, náhrada za původní dřevinu
N63	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N64	Javor mléč 'Globosum'	<i>Acer platanooides</i> 'Globosum'	12/14	Nová výsadba
N65	Javor mléč 'Royal Red'	<i>Acer platanooides</i> 'Royal Red'	12/14	Nová výsadba
N66	Javor mléč 'Royal Red'	<i>Acer platanooides</i> 'Royal Red'	12/14	Nová výsadba
N67	Lípa malolistá 'Winter Orange'	<i>Tilia cordata</i> 'Winter Orange'	150KM	Nová výsadba, zapěstováno na kmínku
N68	Lípa malolistá 'Winter Orange'	<i>Tilia cordata</i> 'Winter Orange'	150KM	Nová výsadba, zapěstováno na kmínku
N69	Trnovník akát	<i>Robinia pseudoacacia</i>	18-20	Nová výsadba
N70	Javor mléč	<i>Acer platanooides</i>	14-16	Nová výsadba
N71	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	14-16	Nová výsadba
N72	Javor mléč	<i>Acer platanooides</i>	14-16	Nová výsadba
N73	Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	25-30	Nová výsadba
N74	Jabloň domácí 'Rubinola'	<i>Malus domestica</i> 'Rubinola'	10-12	Nová výsadba
N75	Hrušeň obecná 'Bohemica'	<i>Pyrus communis</i> 'Bohemica'	10-12	Nová výsadba
N76	Meruňka obecná 'Kompakta'	<i>Prunus armeniaca</i> 'Kompakta'	10-12	Nová výsadba
N77	Jeřáb obecný 'Moravský sladkoplodý'	<i>Sorbus aucuparia</i> var. <i>moravica</i>	10-12	Nová výsadba
N78	Třešeň obecná 'Vanda'	<i>Prunus avium</i> 'Vanda'	10-12	Nová výsadba
N79	Jabloň domácí 'Rubinola'	<i>Malus domestica</i> 'Rubinola'	10-12	Nová výsadba
N80	Hrušeň obecná 'Bohemica'	<i>Pyrus communis</i> 'Bohemica'	10-12	Nová výsadba
N81	Meruňka obecná 'Kompakta'	<i>Prunus armeniaca</i> 'Kompakta'	10-12	Nová výsadba
N82	Třešeň obecná 'Vanda'	<i>Prunus avium</i> 'Vanda'	10-12	Nová výsadba
N83	Jabloň domácí 'Rubinola'	<i>Malus domestica</i> 'Rubinola'	10-12	Nová výsadba

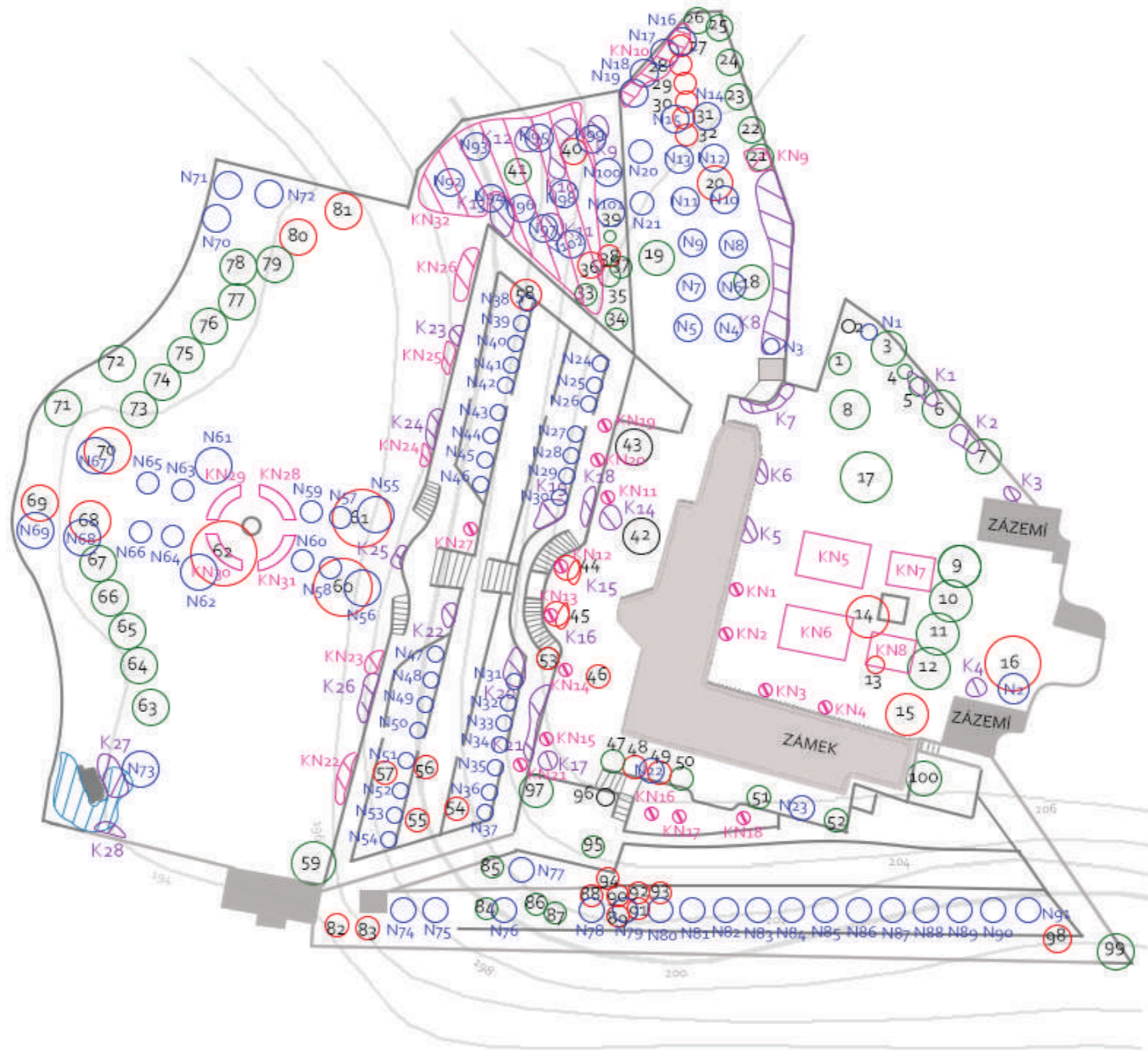
Číslo dřeviny	Název český	Název latinsky	Použitá výsadbová velikost	Poznámka
N84	Hrušeň obecná 'Bohemica'	<i>Pyrus communis</i> 'Bohemica'	10-12	Nová výsadba
N85	Meruňka obecná 'Kompakta'	<i>Prunus armeniaca</i> 'Kompakta'	10-12	Nová výsadba
N86	Třešeň obecná 'Vanda'	<i>Prunus avium</i> 'Vanda'	10-12	Nová výsadba
N87	Jabloň domácí 'Rubinola'	<i>Malus domestica</i> 'Rubinola'	10-12	Nová výsadba
N88	Hrušeň obecná 'Bohemica'	<i>Pyrus communis</i> 'Bohemica'	10-12	Nová výsadba
N89	Meruňka obecná 'Kompakta'	<i>Prunus armeniaca</i> 'Kompakta'	10-12	Nová výsadba
N90	Třešeň obecná 'Vanda'	<i>Prunus avium</i> 'Vanda'	10-12	Nová výsadba
N91	Jabloň domácí 'Rubinola'	<i>Malus domestica</i> 'Rubinola'	10-12	Nová výsadba
N92	Javor babyka	<i>Acer campestre</i>	6-8	Nová výsadba
N93	Hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>	6-8	Nová výsadba
N94	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6-8	Nová výsadba
N95	Javor babyka	<i>Acer campestre</i>	6-8	Nová výsadba
N96	Hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>	6-8	Nová výsadba
N97	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6-8	Nová výsadba
N98	Javor babyka	<i>Acer campestre</i>	6-8	Nová výsadba
N99	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6-8	Nová výsadba
N100	Hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>	6-8	Nová výsadba
N101	Slivoň mirobalán	<i>Prunus cerasifera</i>	6-8	Nová výsadba
N102	Hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>	6-8	Nová výsadba

Tabulka 16 - Nové výsadby keřů a skupin

Označení skupiny	Název česky	Název latinsky	Zastoupení druhu	Pokryvnost	Poznámka
KN1	Růže 'Winchester Cathedral'	<i>Rosa</i> 'Winchester Cathedral'	100%	100%	Nová výsadba
KN2	Růže 'William Shakespeare'	<i>Rosa</i> 'William Shakespeare'	100%	100%	Nová výsadba
KN3	Růže 'Winchester Cathedral'	<i>Rosa</i> 'Winchester Cathedral'	100%	100%	Nová výsadba
KN4	Růže 'William Shakespeare'	<i>Rosa</i> 'William Shakespeare'	100%	100%	Nová výsadba
KN5	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarovaná broderie
KN6	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarovaná broderie
KN7	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarovaná broderie
KN8	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarovaná broderie
KN9	Šeřík Mayerův	<i>Syringa meyeri</i>	100%	100%	Nová výsadba
KN10	Šeřík Mayerův Zimolez obecný	<i>Syringa meyeri</i> <i>Lonicera xylosteum</i>	50% 50%	100%	Nová výsadba
KN11	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarováno do pyramidy
KN12	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarováno do pyramidy
KN13	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarováno do pyramidy
KN14	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarováno do pyramidy
KN15	Cesmína vroubkovaná	<i>Ilex crenata</i>	100%	100%	Nová výsadba, tvarováno do pyramidy
KN16	Fíkovník smokvoň 'Brown Turkey'	<i>Ficus carica</i> 'Brown Turkey'	100%	100%	Nová výsadba, mrazuvzdorný, 30-40, K2,5
KN17	Fíkovník smokvoň 'Brown Turkey'	<i>Ficus carica</i> 'Brown Turkey'	100%	100%	Nová výsadba, mrazuvzdorný, 30-40, K2,5
KN18	Fíkovník smokvoň 'Brown Turkey'	<i>Ficus carica</i> 'Brown Turkey'	100%	100%	Nová výsadba, mrazuvzdorný, 30-40, K2,5
KN19	Růže 'James L. Austin'	<i>Rosa</i> 'James L. Austin'	100%	100%	Nová výsadba
KN20	Růže 'The Mill on the Floss'	<i>Rosa</i> 'The Mill on the Floss'	100%	100%	Nová výsadba
KN21	Růže 'James L. Austin'	<i>Rosa</i> 'James L. Austin'	100%	100%	Nová výsadba
KN22	Růže 'Kew Gardens'	<i>Rosa</i> 'Kew Gardens'	100%	100%	Nová výsadba
KN23	Růže 'The Poet's Wife'	<i>Rosa</i> 'The Poet's Wife'	100%	100%	Nová výsadba
KN24	Růže 'Scepter'd Isle'	<i>Rosa</i> 'Scepter'd Isle'	100%	100%	Nová výsadba
KN25	Růže 'The Poet's Wife'	<i>Rosa</i> 'The Poet's Wife'	100%	100%	Nová výsadba
KN26	Růže 'Kew Gardens'	<i>Rosa</i> 'Kew Gardens'	100%	100%	Nová výsadba
KN27	Růže parková Kordes 'Cinderella'	<i>Rosa</i> Kordes 'Cinderella'	100%	100%	Nová výsadba
KN28	Růže 'Lovely Rokoko'	<i>Rosa</i> 'Lovely Rokoko'	100%	100%	Nová výsadba
KN29	Růže 'Lovely Rokoko'	<i>Rosa</i> 'Lovely Rokoko'	100%	100%	Nová výsadba
KN30	Růže 'Lovely Rokoko'	<i>Rosa</i> 'Lovely Rokoko'	100%	100%	Nová výsadba
KN31	Růže 'Lovely Rokoko'	<i>Rosa</i> 'Lovely Rokoko'	100%	100%	Nová výsadba
KN32	Líška obecná Trnka obecná Dřín obecný	<i>Corylus avellana</i> <i>Prunus spinosa</i> <i>Cornus mas</i>	34% 33% 33%	60%	Podrost ve svahu pod stromy
KN33	Réva vinná 'Zolotce'	<i>Vitis vinifera</i> 'Zolotce'	100%	100%	Nová výsadba, dvě řady révy u dřevěné opory
KN34	Réva vinná 'Zolotce'	<i>Vitis vinifera</i> 'Zolotce'	100%	100%	Nová výsadba, dvě řady révy u dřevěné opory

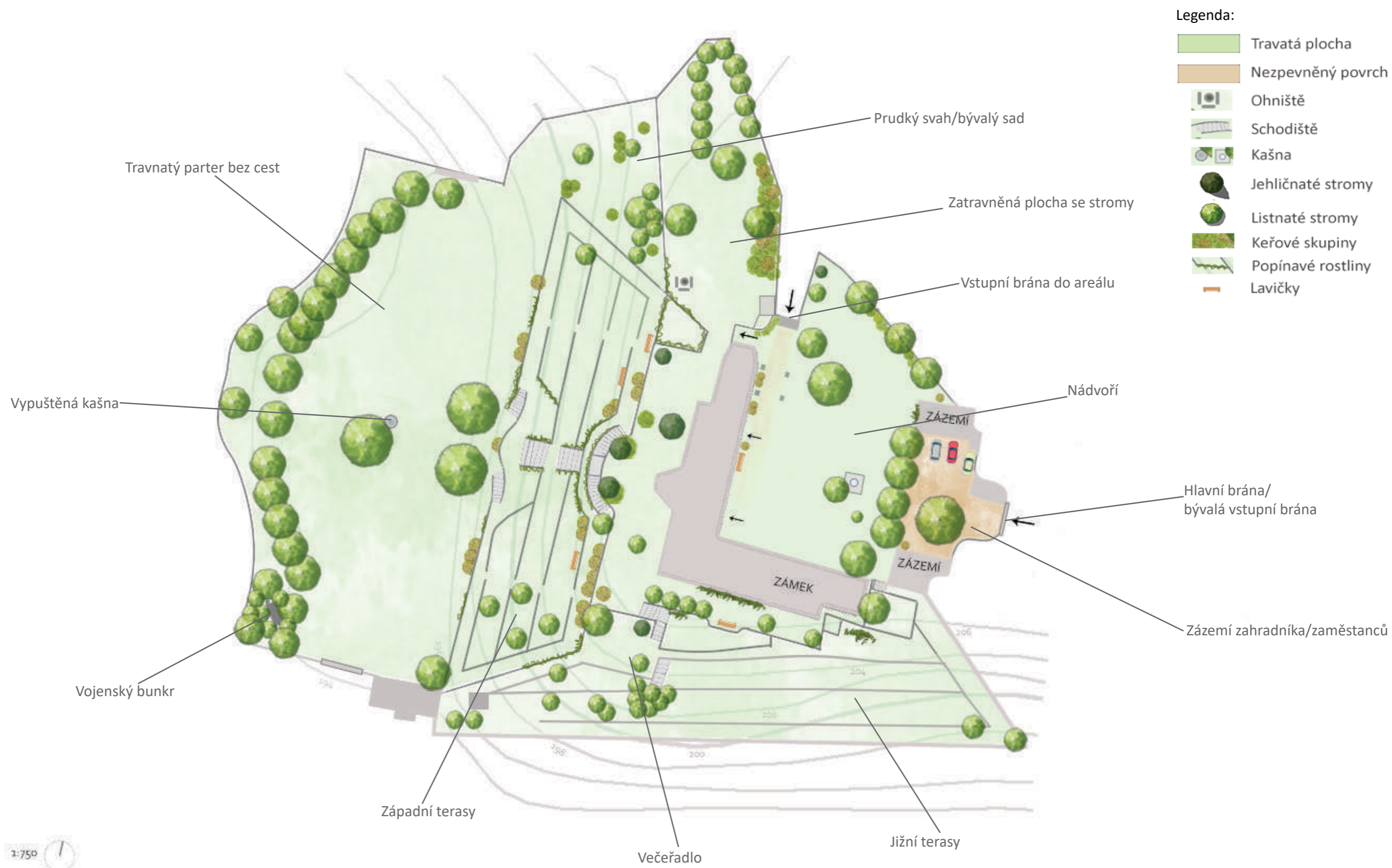
4.4.4 Inventarizační mapa

1:750

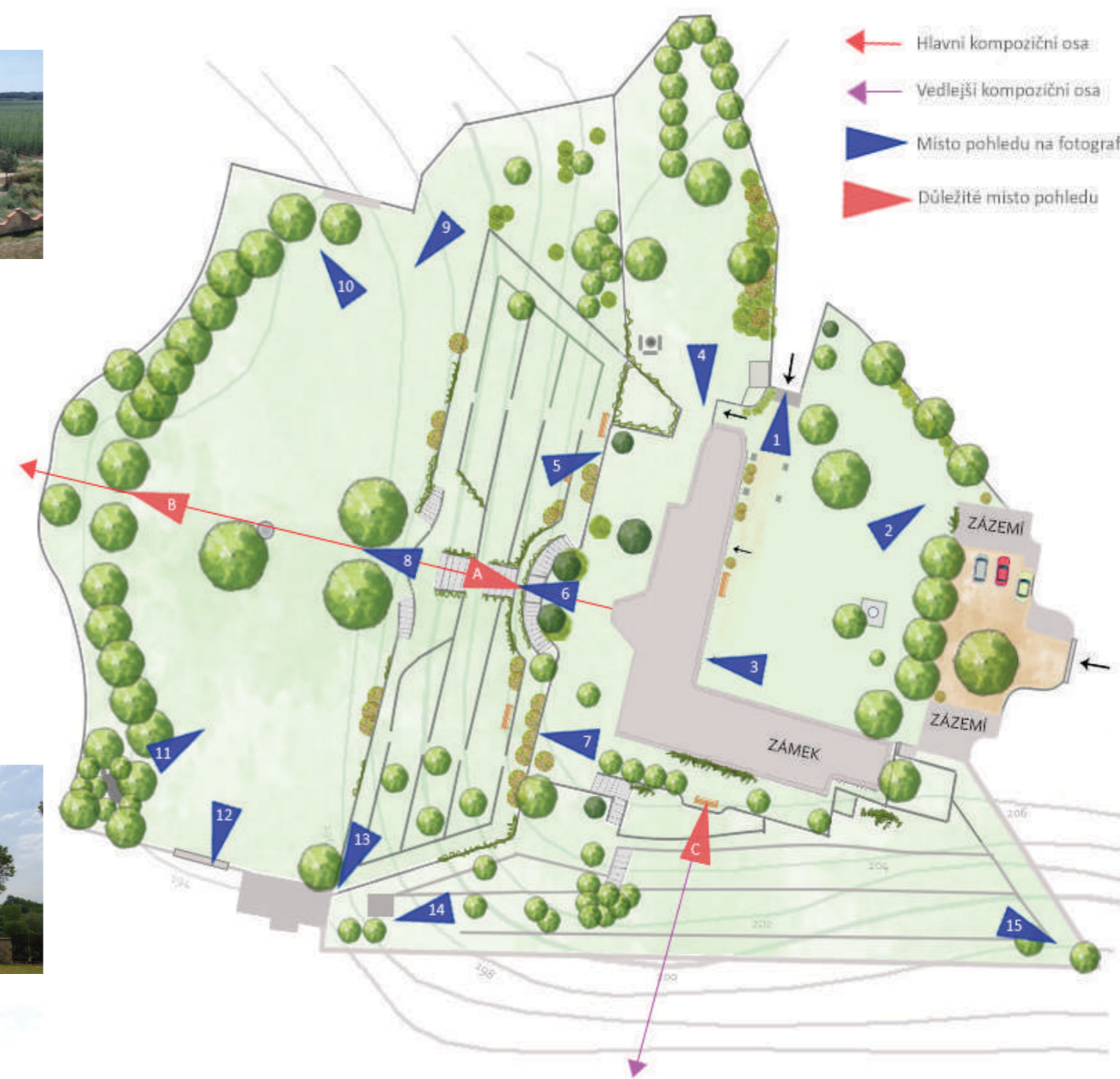
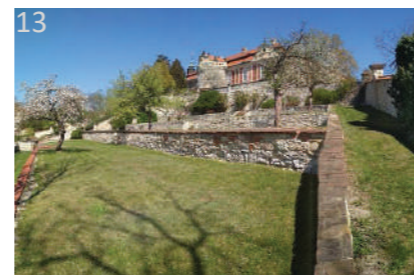
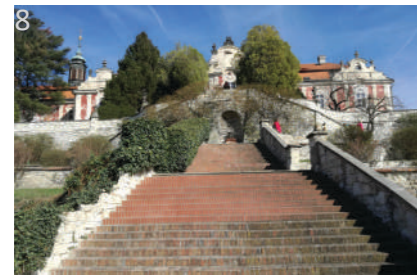

4.5. Mapa současného stavu

1:750

4.6. Kompoziční analýza

4.7 Zhodnocení výchozích údajů

Na základě zpracovaných historických podkladů bylo zjištěno, že nejvýznamnější proměny prodělaly zámecké zahrady v druhé polovině 18. století, kdy vznikly zámecké terasy a pravidelně rozdělený parter pod západními terasami. Toto rozdělení nám dokládají, kromě písemných dokladů, především mapy. Další významné úpravy provedl poslední soukromý majitel, švýcarský konzul Gérold Déteindre, který nechal v zahradě vysázet nové výsadby, z nichž se některé dřeviny zachovaly do současné doby. Dochované zůstaly také některé exempláře ovocných dřevin na terasách. Největší změnou prošly zahrady ve 2. polovině 20. století, kdy o ně nebylo pravidelně pečováno a byly zanedbávány. Z fotografií je vidět postupné vymizení rozdělení parteru a změny na nádvoří zámku. Z historických podkladů dále vyplynulo, že velikost zahrad zůstala do přítomnosti neměnná.

Pro posouzení stavu bylo důležité zpracování kompoziční analýzy. Ta zůstala stejná od doby barokní přestavby zahrad. Hlavní kompoziční osa je vedena ze středu vrchní terasy na západní straně, a to od sala terenny až ke středu zahradního průčelí na zdi, ohraničující spodní parter zámku. Druhá, vedlejší kompoziční osa, zůstala také zachována. Pohled je veden ze středu vrchní jižní terasy na chmelnice a bývalou hlavní příjezdovou cestu k vesnici a zámku Stekník. V současnosti nemá tato osa takové využití, vzhledem k tomu, že hlavní příjezdová cesta do vesnice vede z druhé strany, a i hlavní vstup do zámeckého areálu byl změněn. Z kompoziční analýzy byly dále vyvozeny nejdůležitější pohledové body na zámek ze zámeckého parku.

Důležitou součástí pro zhodnocení současného stavu zahrady bylo provedení inventarizace dřevin (viz 4. 4 Inventarizace). Nejvýznamnějšími dřevinami v zahradě jsou pozůstalé stromy z výsadeb Gérolda Déteindre z 20. let 20. století. Jedná se zejména o exempláře buku lesního 'Atropunicea' (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') a jasanu ztepilého 'Pendula' (*Fraxinus excelsior* 'Pendula'). Dále jsou to výsadby zeravů západních (*Thuja occidentalis*) a zimozelených vždyzelených (*Buxus sempervirens*) na vrchní terase, ohraničující vstup na schodiště na západní terasy. Bohužel stav těchto dřevin není z hlediska perspektivy vhodný a bezpečný pro ponechání v zahradě. Zachování si zaslouží vzrostlé dřeviny na spodním parteru zahrady ze stejné doby, které se skládají z lip malolistých (*Tilia cordata*), javoru mléčů (*Acer platanoides*) a jasanů ztepilých (*Fraxinus excelsior*).

4.8 SWOT analýza

Silné stránky

- zajímavá historie zámku a okolí
- architektonicky jedinečná stavba a zahradní terasy
- velmi významná a z daleka viditelná stavba v krajině
- celý areál patří jednomu majiteli NPÚ – možnost státních příspěvků

Slabé stránky

- i přes významnost relativně málo navštěvovaná lokalita
- špatně dostupné hromadnou dopravou
- odlehlejší lokalita od hlavních tahů silnic
- nulová občanská vybavenost vesnice
- malá plocha pro parkování na návsí vesnice, zámek parkovací místa nemá
- špatný stav zahrady – zaniklé členění částí zahrad

Příležitosti

- množství naučných stezek a cyklotras v okolí
- obnovení formální úpravy zahrady
- využití teras pro ovocné výsadby – vhodné teplé podnebí
- velká pravděpodobnost zapsání do UNESCO v příštích letech
- zajímavé drobné stavby v okolí zámku (pramen, bunkry, protipovodňový val..)
- jedinečnost areálu na území České republiky

Hrozby

- stav vegetace v zahradě
- konkurenční tlak větších měst (Žatec, Louny) v okolí – přeliv turistů
- nesnadná rekonstrukce zámecké budovy, potřeba větších finančních zdrojů
- výskyt chráněných sov v areálu

Obrázek 57 - Zasněžený zámek Stekník (Foto autorky 2021)

Obrázek 58 - Nádvoří zámku Stekník (Foto autorky 2020)

5 Vlastní návrh

5.1 Požadavky

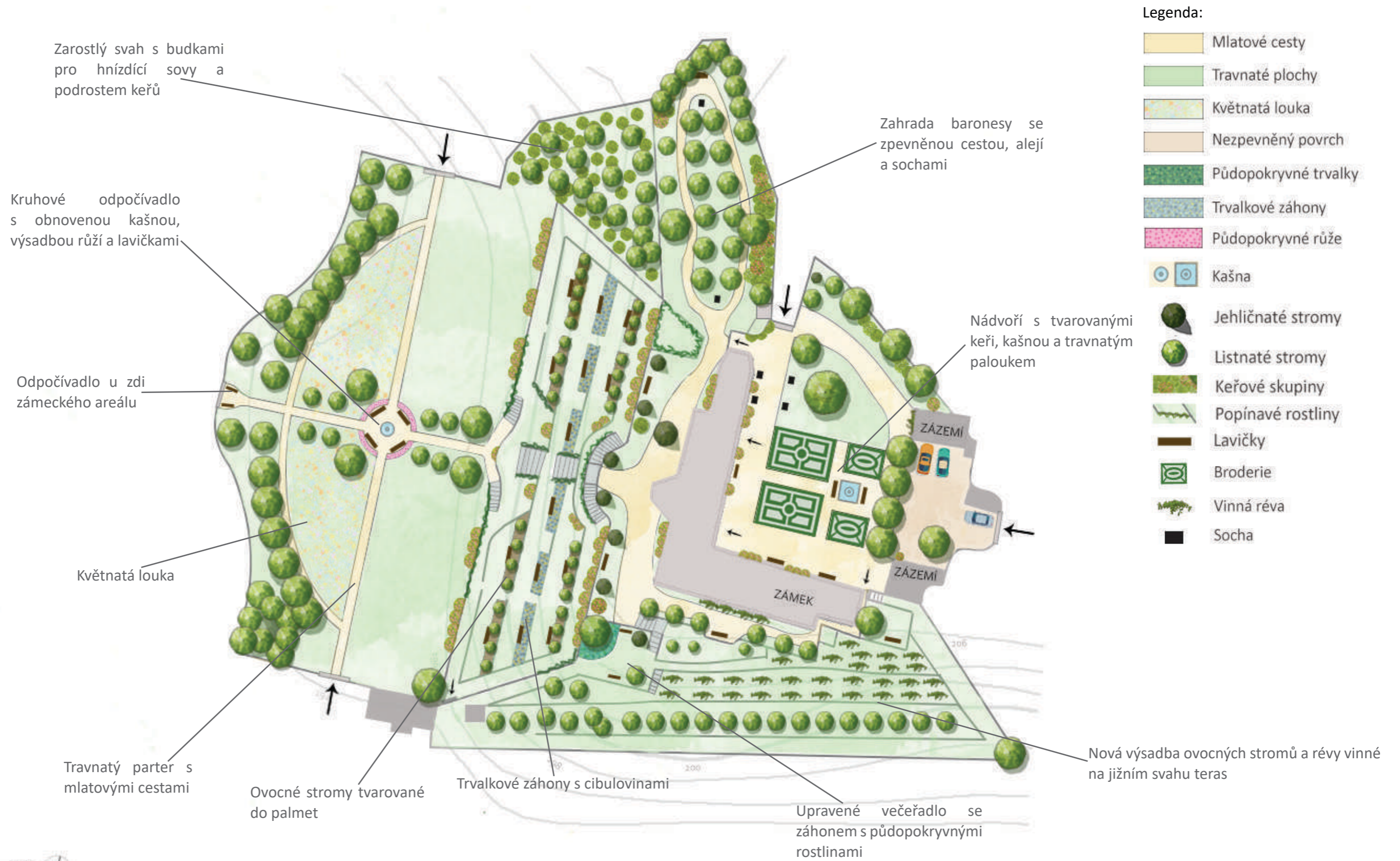
Vyhotovení vlastního návrhu zámeckého parku vychází ze zpracovaných podkladových dat od počátků založení zámeckého parku po současnost, analýz a hypotéz. Cenným materiálem pro zpracování studie byla obecná východiska a pravidla pro obnovu nemovitých kulturních památek a památek zahradního umění. Práce se snažila zohlednit využívání zahrad nejen jednotlivými návštěvníky, ale bylo přihlédnuto i k pořádání větších akcí (svateb, koncertů, rytířských slavností atd.), pro které je využíván parter zahrady. Hlavní cílem bylo navrátit zahradě reprezentativní vzhled, o který přišla v druhé polovině minulého století.

Z vyhodnocení současného stavu a dendrologické analýzy plynou požadavky na odstranění nežádoucích dřevin. Jedná se bohužel i o stromy kompozičně a dendrologicky významné, zejména dřeviny, které se nacházejí podél hlavní kompoziční osy. Vzhledem k zanedbání péče o výsadby po více než půl století nejsou stromy perspektivní a zároveň svojí velikostí zakrývají hlavní kompoziční osu. Studie počítá s jejich nahrazením stejnými nebo podobnými kultivary.

Nejdůležitější otázkou při zpracování částí zahrady bylo, zda ji navrátit původní, historicky doloženou podobu. V potaz byly brány veškeré souvislosti a došlo tak k vytvoření návrhu, který se opírá o původní podobu parku, ale zároveň ji i doplňuje o nové prvky, které by zahradu mohly udělat přitažlivější pro návštěvníky.

Jednotlivě vypracované a popsané části zámeckého se nachází v následujících kapitolách 5.2.1. Návrh jednotlivých částí parku. Park je rozdělen na nádvoří, zahradu baronesy, terasy, parter, svah a jižní terasy. Všechny parcely řešeného území patří Národnímu památkovému ústavu. Požadavkem bylo propojení částí zahrady cestní sítí a vytvoření vycházkového okruhu. Situace počítá s novými cestami a povrchy (kapitola 5.2.4 Výkaz výměr cest a povrchů).

5.2 Studie zámeckého parku

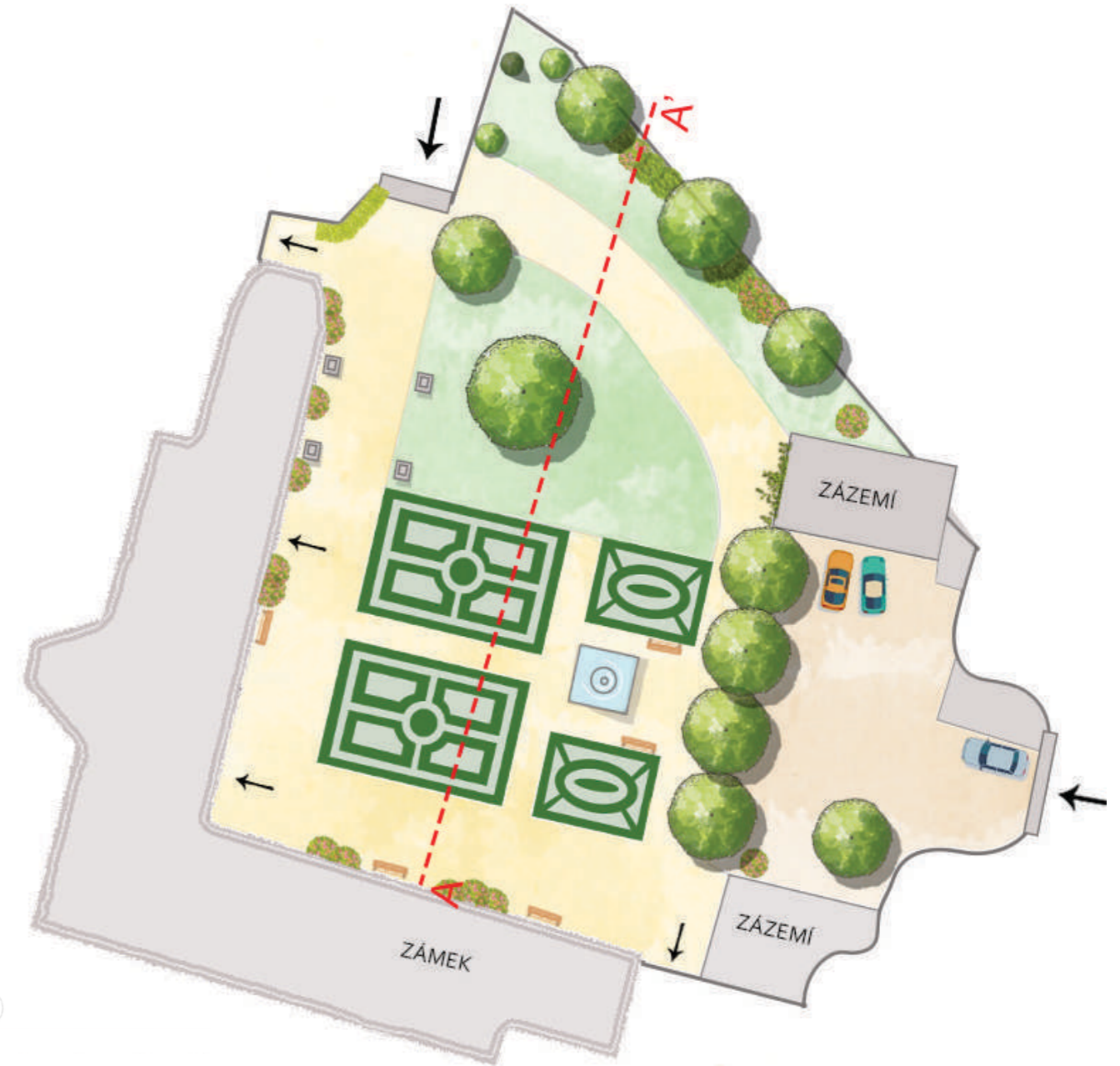

1:750

5.2.1 Návrh jednotlivých částí parku

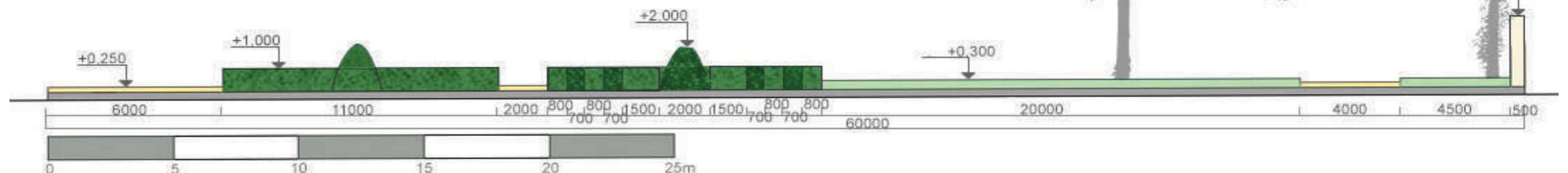
5.2.1.1 Nádvoří - půdorys, řez

Nádvoří zámku dostane novou reprezentativní podobu. Po téměř celé ploše nádvoří bude vytvořena cestní síť ze žlutého mlatu, který bude svojí barvou vhodně doplňovat světlé pruhy fasády zámku. Tím se stane nádvoří přístupné i pro handicapované osoby a bude lépe pochozí pro turisty. Sochy budou ponechány na svém místě a za nimi, na ploše mezi vstupem do pokladen a zámku, se budou nacházet reprezentativní tvarované broderie. Pro stříhané ornamentální záhony byla vybrána cesmína vroubkovaná, a to pro svoji dobrou tvarovatelnost a zároveň pro svoji odolnost proti zavíječi zimozrázovému, který v posledních letech decimuje tvarované ploty z buxusů. Do záhonů budou vysazeny tulipány a okrasné česneky, které záhon obzvláští v jarních a brzkých letních měsících. Uprostřed tvarovaných záhonů bude kašna, která bude znovu zprovozněna a bude napojena na přívod vody při rekonstrukci jižního křídla zámku. Pod kaštanem, na travnatém palouku ponechaném vedle reprezentativní části, bude kolem kmenu kruhová lavice, nabízející posezení ve stínu. Další lavičky budou vhodně umístěny u broderií a poté podél stěny zámku. U stěny zámku, budou vedle lavic dosazeny keře aromatických růžových keřů. Východní strana nádvoří bude oddělena keři a bude ponechána jako zázemí pro zaměstnance, jak je tomu i v současné době. Nově bude pro návštěvníky zpřístupněn průchod na jižní terasy z jižní strany nádvoří.

1:450

Řez A-A'

5.2.1.2 Nádvoří - vizualizace

5.2.1.3 Zahradá baronesy - půdorys, řez cestou

V zahradě baronesy dojde k vytvoření oběžné cesty, která bude propojovat začátek a konec této části zahrady. Z vnitřní strany bude tato cesta lemována alejí tvořenou z drobnějších kultivarů javorů a katalp. Tato alej bude tvořit novou kompoziční osu. Na začátku a konci osy bude, uprostřed aleje, na každé straně socha. U vstupu do zahrady bude socha bohyně plodnosti a ovoce Pomony a na konci aleje bude socha boha vína Dionýsa. Sochy těchto bohů byly vybrány pro jejich význam a spojení s ovocnými výsadbami, které mají v parku historii a s jejichž navrácením do zahrad počítá i vypracovaná studie. Naproti soše boha Dionýsa bude kruhová lavice. Nově zde budou, po vnější straně cesty, vysazeny liliovník a ambroň, které budou na podzim vytvářet záplavu ohnivých listů. Na jižní straně, podél plotu zahrady, zůstane stávající výsadba keřů šeříků a zimolezů, které budou doplněny o další jedince stejného druhu. Zde bude nově vysazen jírovec pávie, který bude na začátku léta obzvláštňovat zahradu svým červeným svícovitým květenstvím. Mlatová cesta bude vhodně doplněna o lavičky.

Řez mlatovou cestou B-B'

MLATOVÁ CESTA SE SPÁDEM 2%

A - obrusná vrstva, lomová výsovka 0/4 mm, 40 mm

B - zhutněné drcené kamenivo 0/32 mm, 60 mm

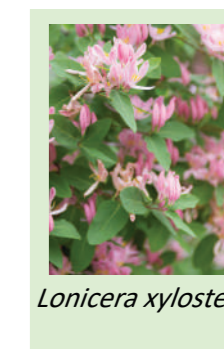
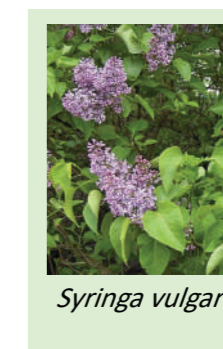
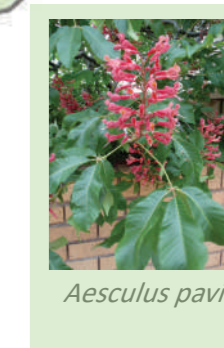
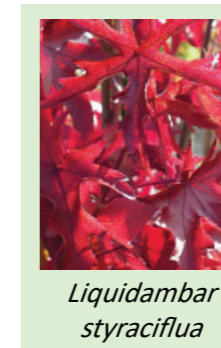
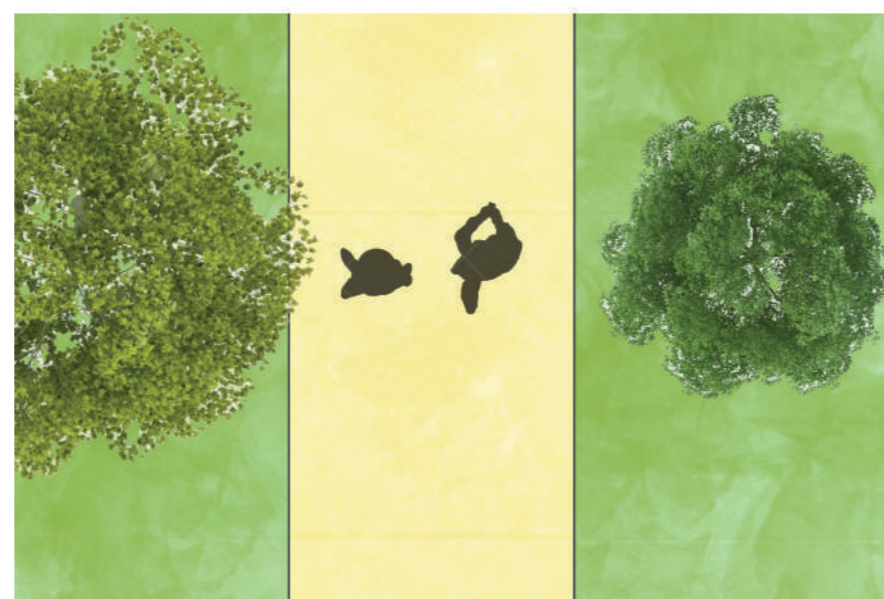
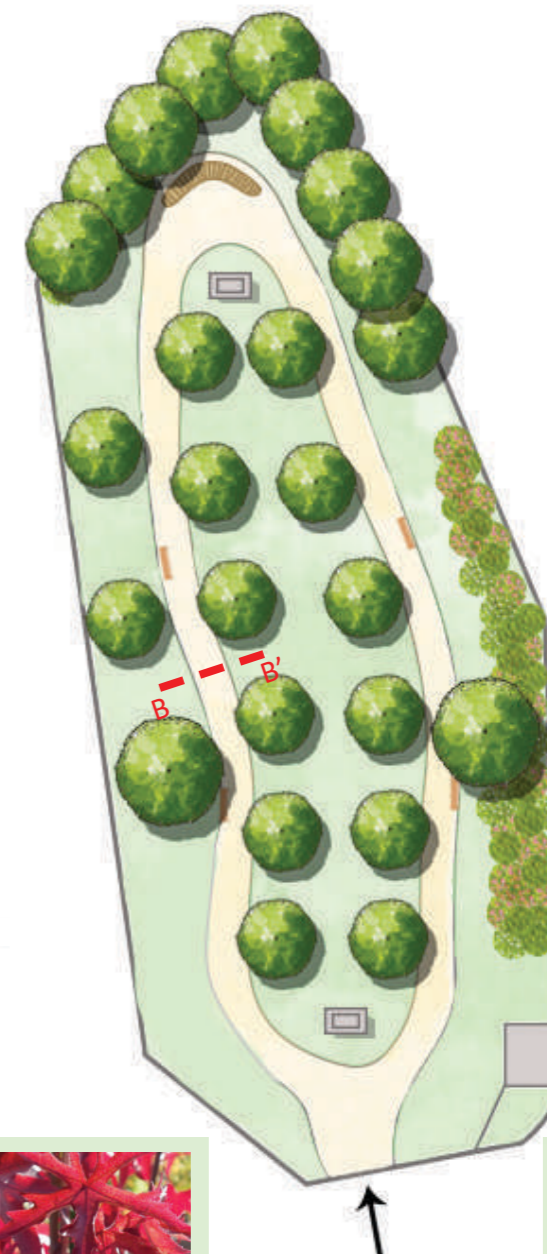
C - zhutněné drcené kamenivo 32/64 mm, 150 mm

D - zhutněná pláň

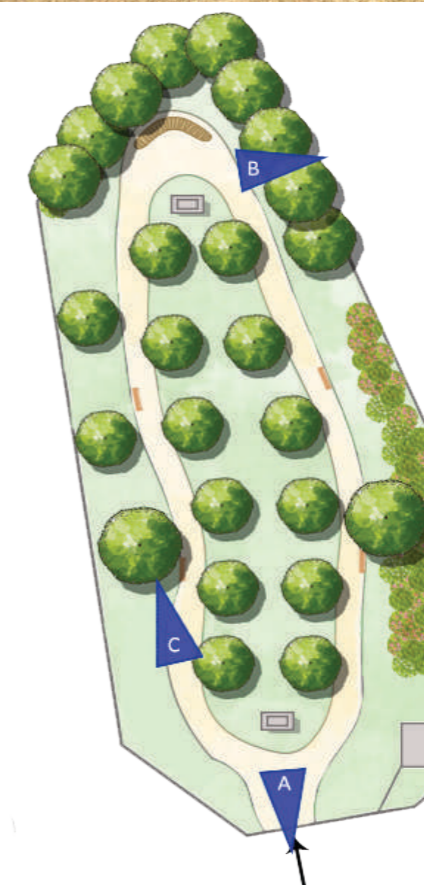
E - ocelova pásnice 100/6 mm, upevněna roxorovými trny délky 500m

1:450

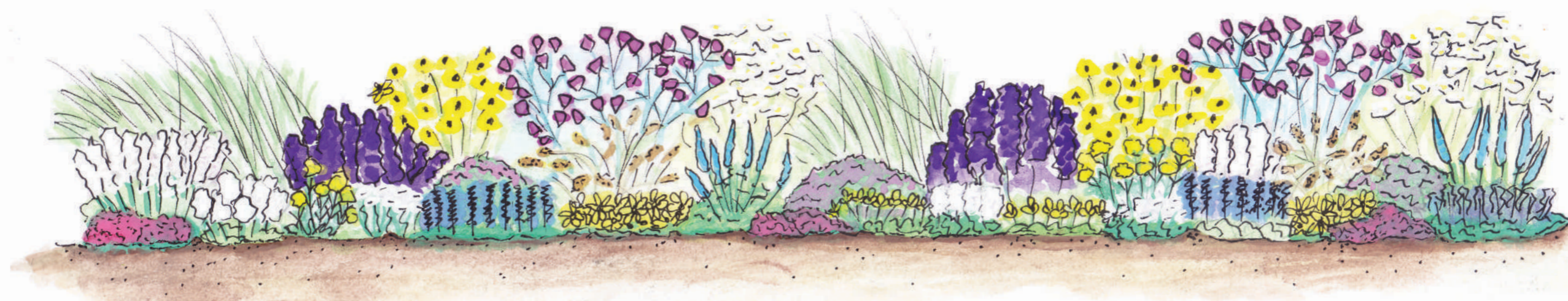
5.2.1.4 Zahrada baronesy - vizualizace

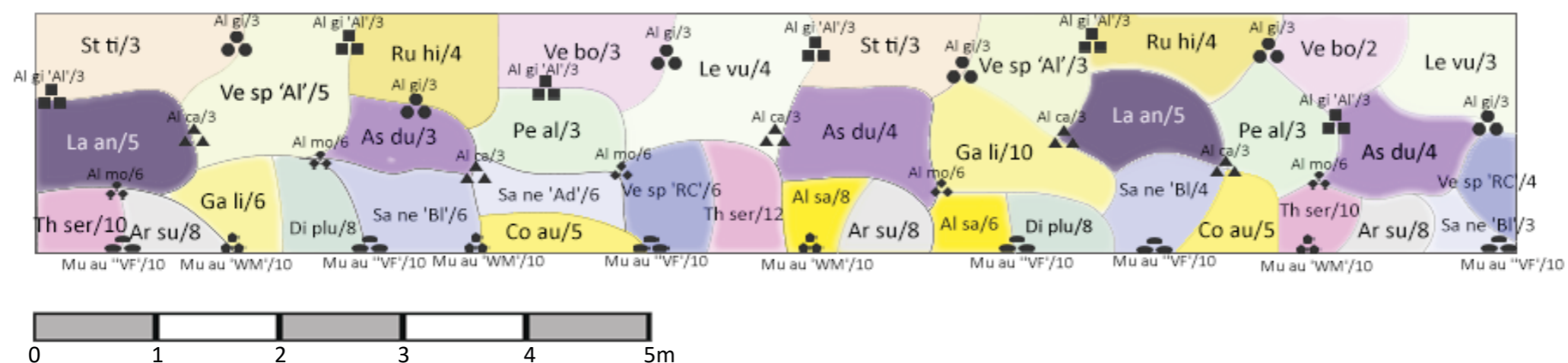
5.2.1.5 Terasy - půdorys

Na vrchní terase západních teras bude nová cesta z mlatu, navazující na baronesy zahradu. Z jižní strany bude přístup na nádvoří. Tím se vytvoří zpevněná plocha vhodná i pro přístup imobilnějších osob nebo rodičů s kočárky na vrchní terasu. Na západní straně vrchní terasy bude výsadba nových cesmín, tvarovaných do kuželu, které nahradí starou výsadbu zimostrážů Ty v současné době zakrývají pohled na hlavní kompoziční osu ze sala terreny do krajiny za parterem. U zdi budou umístěny lavičky pro posezení na vrchní terase. Na jižní straně vrchní terasy budou dosazeny šeríky na kmínku, doplňující a částečně nahrazující starou výsadbu. Na rozšířeném odpočívadle ve střední části vrchní jižní terasy bude lavička na vyhlídkovém místě pro výhled do okolí. Z tohoto místa vede také výhledová osa na chmelnice pod zámekem.

Na první terase pod schody bude doplněna současná výsadba růžových keřů dalšími aromatickými růžemi. Druhá a čtvrtá terasa bude mít novou výsadbu s jabloněmi a hrušněmi, tvarovanými do ruzyňských palmet. Ovocné stromy budou připomínat staré výsadby, které se zde nacházely, ale zároveň budou díky tvarování dostatečně nízké, aby byl výhled z každé terasy na parter. Na třetí terase budou záhony s trvalkami, travinami a cibulovinami. Pokud se rostliny nechají neostříhané, mohou seschlá květenství vytvářet efekt i v zimním období. Zároveň budou každé terase vhodně umístěny lavičky pro odpočinek návštěvníků. Pátá, poslední terasa, bude ponechána prázdná pro lepší průchod návštěvníků.

5.2.1.6 Terasy - osazovací plán trvalkových záhonů

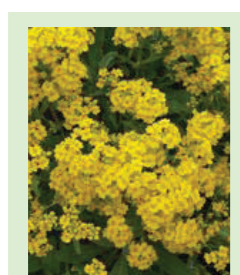

Trvalky a traviny

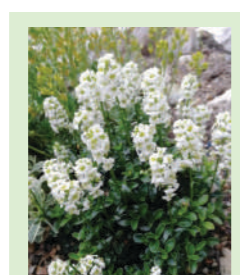
	Al sa	<i>Alyssum saxatile</i> 'Compact Goldkugel'
	Ar su	<i>Arabis suendermannii</i>
	As du	<i>Aster dumosus</i> 'Blaue Lagune'
	Co au	<i>Coreopsis auriculata</i> f. nana 'Elfin Gold'
	Di plu	<i>Dianthus plumarius</i> 'Albus'
	Ga li	<i>Galatella linosyris</i>
	La an	<i>Lavandula angustifolia</i> 'Hidcote'
	Le vu	<i>Leucanthemum vulgare</i> 'Maikönigin'
	Pe al	<i>Pennisetum alopecuroides</i> 'Hameln'
	Ru hi	<i>Rudbeckia hirta</i> 'Prairie Sun'
	Sa ne 'Bl'	<i>Salvia nemorosa</i> 'Blauhügel'
	Sa ne 'Ad'	<i>Salvia nemorosa</i> 'Adrian'
	St ti	<i>Stipa tirsia</i>
	Th ser	<i>Thymus serpyllum</i>
	Ve bo	<i>Verbena bonariensis</i> 'Violetta'
	Ve sp 'Al'	<i>Veronica spicata</i> 'Alba'
	Ve sp 'RC'	<i>Veronica spicata</i> 'Royal Candles'

Cibuloviny

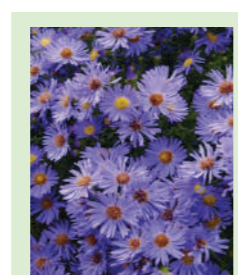
	Al ca	<i>Allium caeruleum</i>
	Al gi	<i>Allium giganteum</i>
	Al gi 'Al'	<i>Allium giganteum</i> 'Alba'
	Al mo	<i>Allium moly</i>
	Mu au 'WM'	<i>Muscari aucheri</i> 'White Magic'
	Mu au 'VF'	<i>Muscari 'Valerie Finnis'</i>

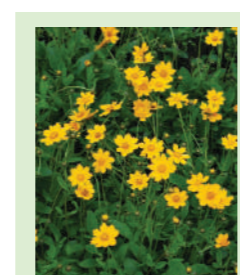
Alyssum saxatile
'Compact Goldkugel'

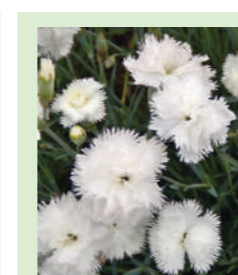
Arabis suendermannii

Aster dumosus
'Blaue Lagune'

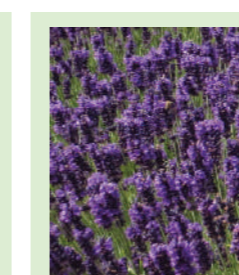
Coreopsis nana
'Elfin Gold'

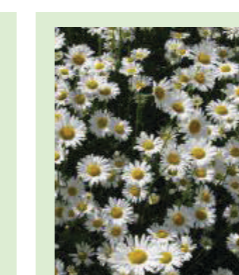
Dianthus plumarius
'Albus'

Galatella linosyris

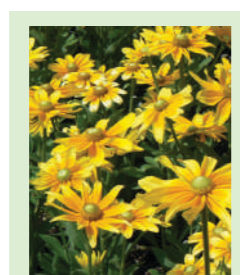
Lavandula angustifolia
'Hidcote'

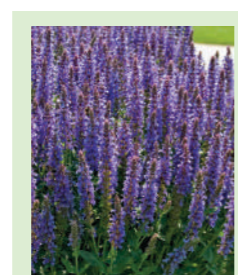
Leucanthemum vulgare
'Maikönigin'

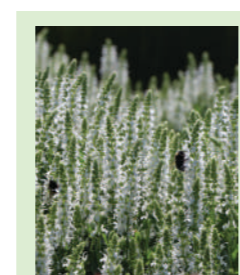
Pennisetum
'Hameln'

Rudbeckia hirta
'Prairie Sun'

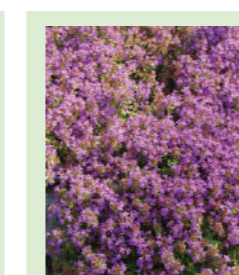
Salvia nemorosa
'Blauhügel'

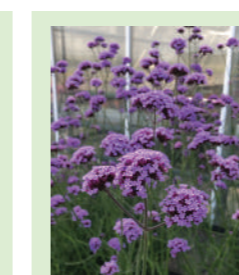
Salvia nemorosa
'Adrian'

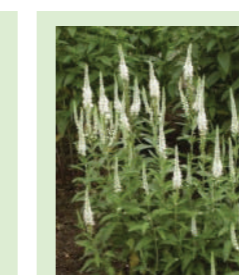
Stipa tirsia

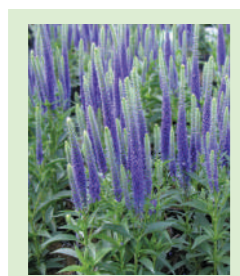
Thymus serpyllum

Verbena bonariensis
'Violetta'

Veronica spicata
'Alba'

Veronica spicata
'Royal Candles'

Allium caeruleum

Allium giganteum

Allium giganteum
'Alba'

Allium molly

Muscari aucheri
'White Magic'

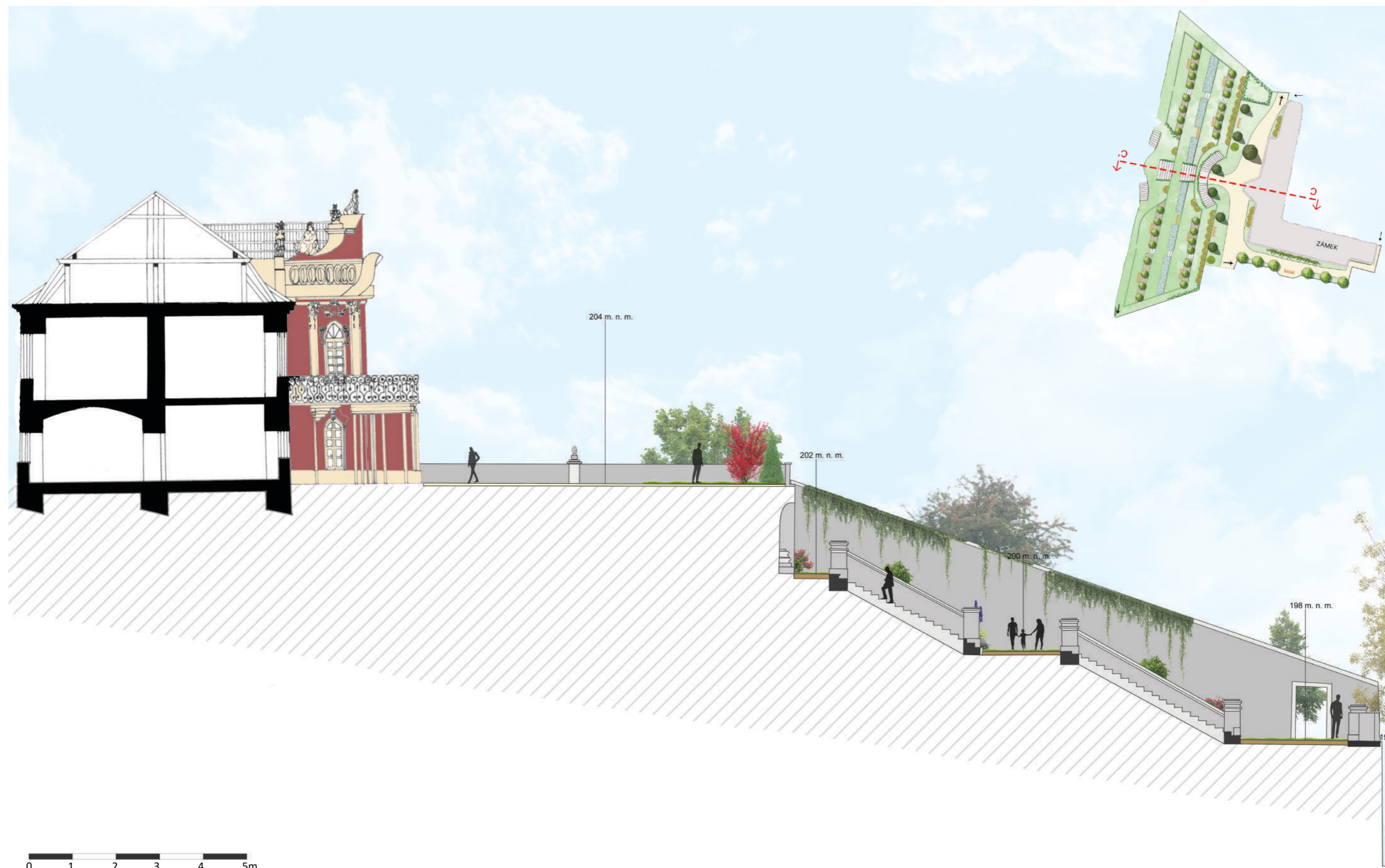

Muscari
'Valerie Finnis'

5.2.1.7 Terasy - vizualizace

5.2.1.8 Terasy - řezopohled C-C'

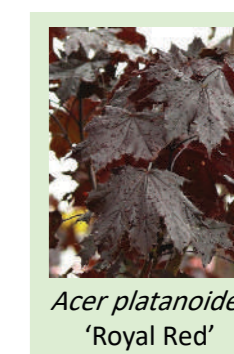
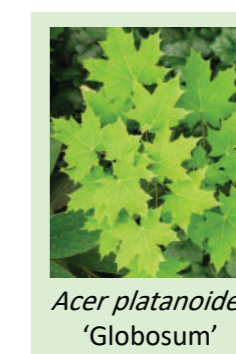
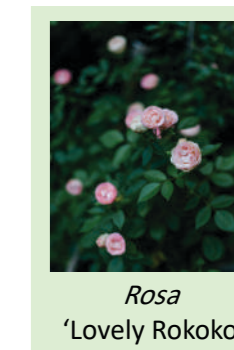
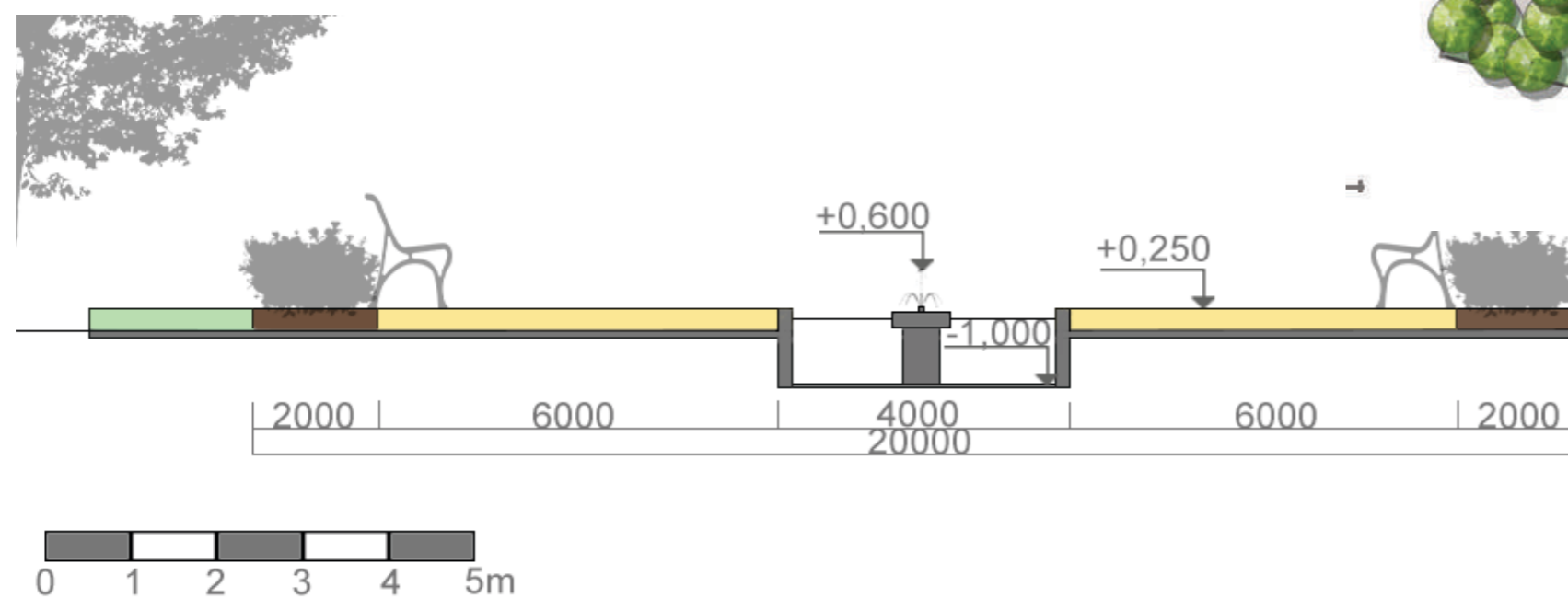
5.2.1.9 Parter - půdorys, řez

Samotný parter bude rozdělen mlatovými cestami na 4 díly. Poměrně velké travnaté části poskytnou dostatek prostoru pro akce, jako jsou rytířské slavnosti nebo svatby, které se v zámeckém parku pořádají v letních měsících. Zatravněné obdélníky, ležící přímo pod terasami, budou intenzivně sekané. Na zadních dvou polích bude výsev bylin sloužící k obohacení stávajícího trávníku za účelem zvýšení druhové pestrosti.

Tyto pole budou obhospodařovány extenzivněji, ale je možné vysekávat v nich cestičky pro průchod nebo plochy pro posezení. Mlatové cesty tvořící kříž se budou sbíhat uprostřed parteru na kruhovém odpočívadle, vytvořeném kolem vyčištěné a zprovozněné kašny. Kolem odpočívadla bude výsadba drobnějších růží. Vedle cesty, vedoucí východo-západním směrem, budou vysazeny dřeviny, které nahradí současné přerostlé stromy zakrývající hlavní osu. Byly vybrány stejné druhy a kultivary z původních výsadeb a ty byly doplněny o další druhy dřevin, které vhodně doplní kompoziční osu. Jedná se o dřeviny s barevným olistěním. Na konci osy, u zdi ohraničující areál zámku, bude obnoven plastický ornament s aliančním erbem rodů Klaudenstein a Hohenems. U něj bude vytvořeno rozšířené odpočívadlo s lavičkami pro posezení. Bunkr v rohu parteru zůstane obklopen keřovými skupinami, aby svým vzezřením nerušil pohled v romantické zámecké zahradě. U paty teras budou vysazeny růžové keře, která doplní současnou výsadbu.

Řez D-D'

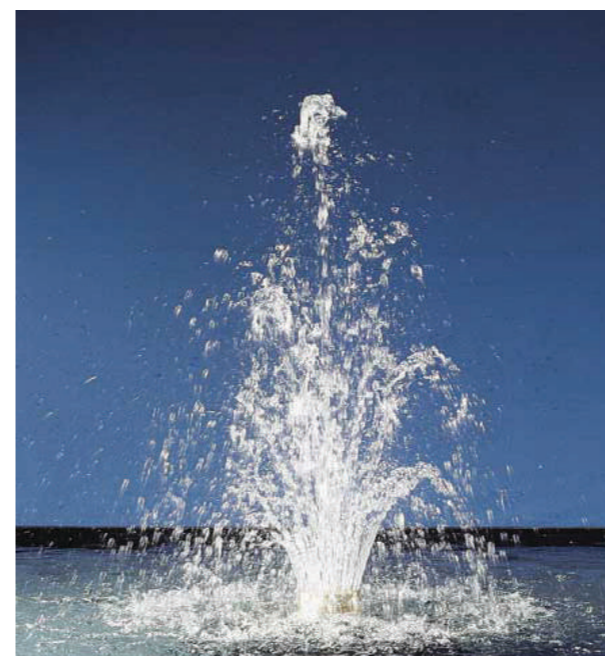
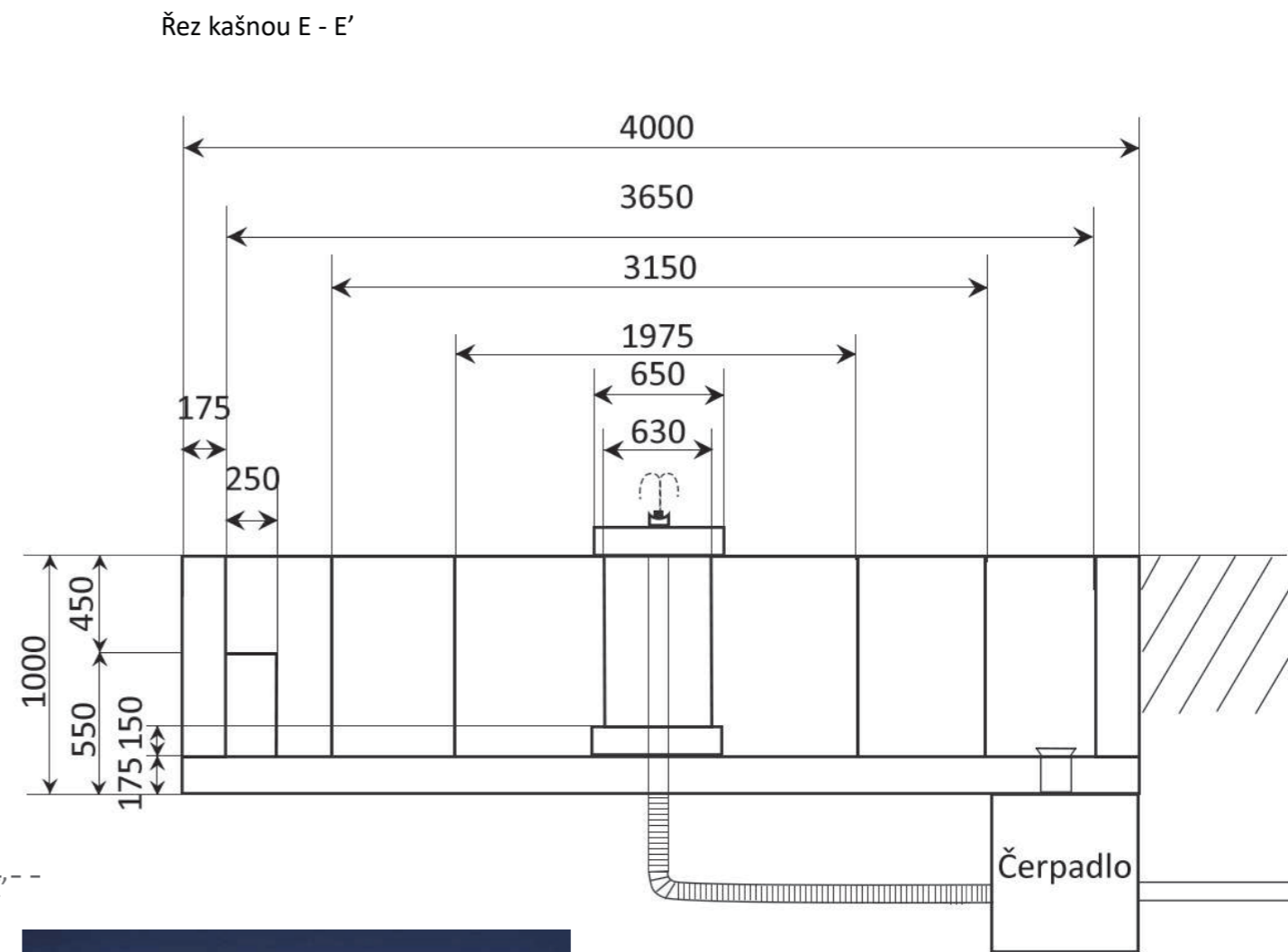
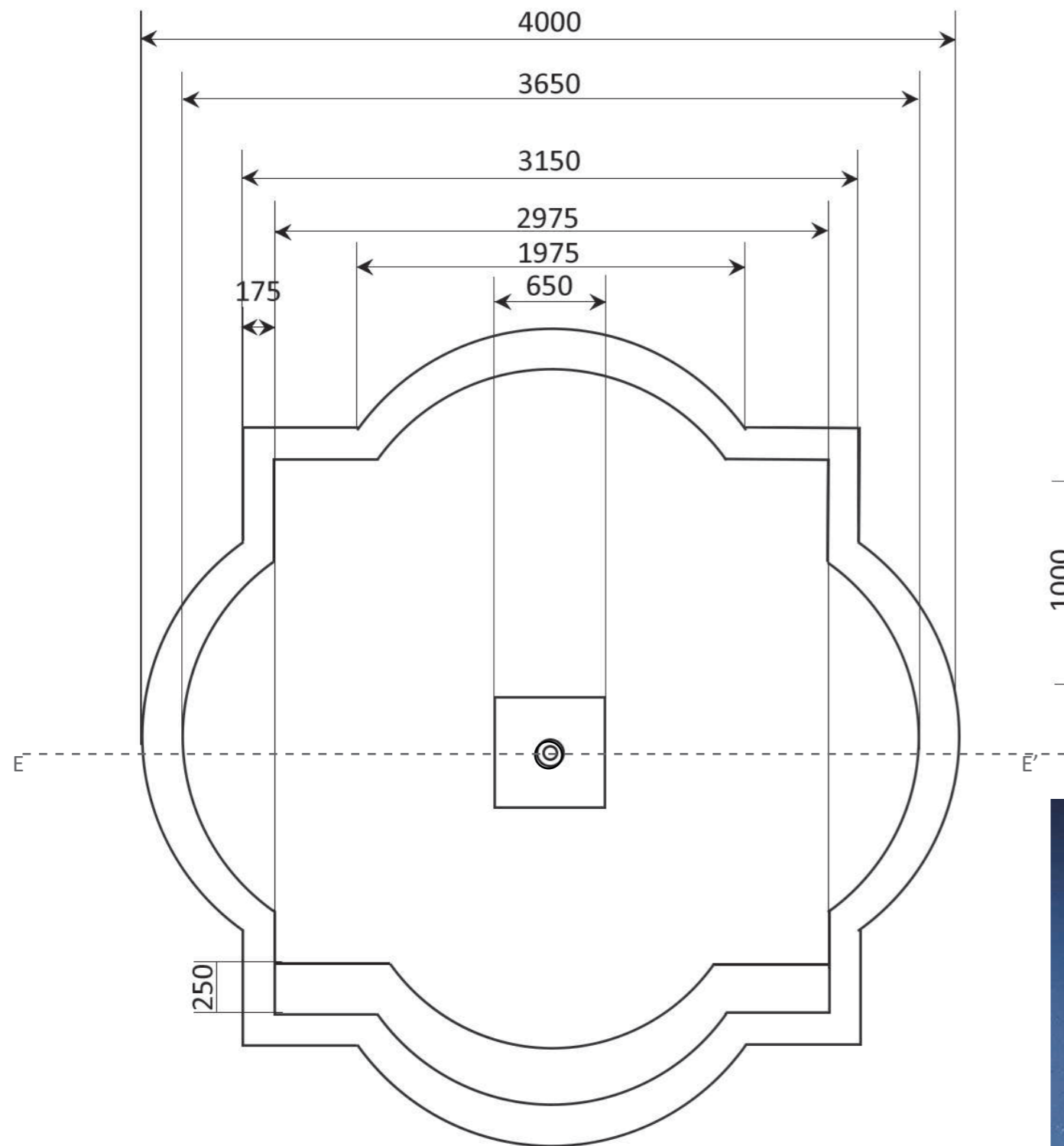

5.2.1.10 Parter - vizualizace

5.2.1.11 Parter - technický detail kašny - půdorys, řez

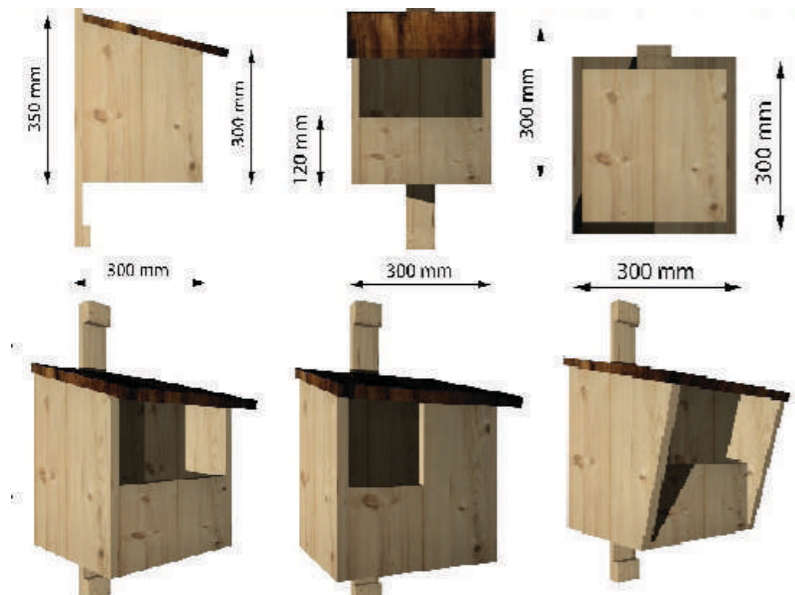

Obrázek 59 - Vzhled použité trysky vodotrysku (der-gartenteich.com)

Pro vytvoření fontány u kašny na parteru bude použita tryska Vulkan 43-3 T OASE. K docílení výšky vodotrysku 60 cm bude použito čerpadlo Aquarius Universal Premium 5000 OASE. Na jedné straně fontány bude také umístěn schůdek, a to pro bezpečnější sestup do nádrže při údržbě. Zurčení vodotrysku bude příjemným zvukovým vjemem na parteru zahrady a zároveň bude voda tvořit příjemné mikroklima u odpočinkové plochy. Přívod vody bude přiveden v průběhu rekonstrukce zámku v nadcházejícím roce.

5.2.1.12 Svah - půdorys, vizualizace

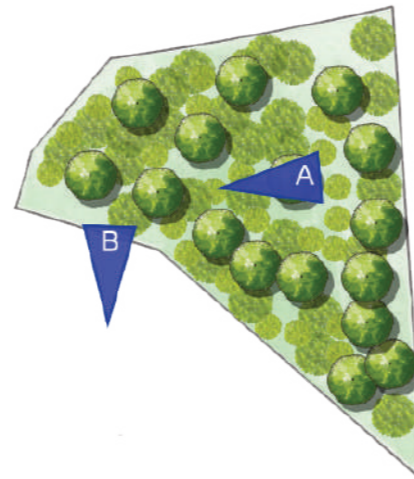
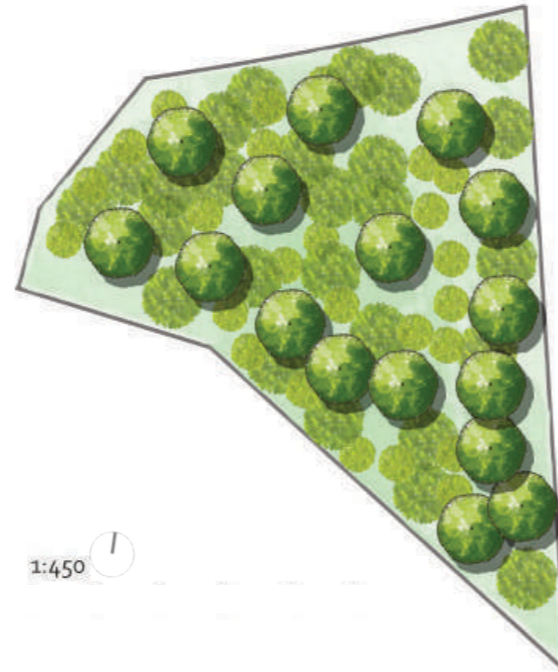
Svah na severozápadě zahrady tvoří jedinou plochu v zámeckém parku, která bude ponechána téměř bez údržby. Bude zde provedena dosadba vondých dřevin a keřů do podrostu, které budou jednou za pár let vysekávány. Plocha je v relativně prudkém svahu a není do ní pro návštěvníky zajištěn přístup. Díky výsadbě dojde ke zpevnění svahu. Zaměstnanci zámku zde mají branku, která vede do bývalého výběhu pro šelmy, který v současné době není využíván. Z důvodu výskytu chráněných sov pálených a kalousů bude svah ponechán jako klidová zóna pro jejich hnízdění, pro které sem bude doplněno několik hnízdních budek a informační tabule u paty svahu.

Typ 1: Vletový otvor přes celou šíř. Výška otvoru asi 180 mm. Typ 2: Zmenšený vletový otvor 150x150 mm. Typ 3: Vletový otvor krytý přesahem bočních stěn.

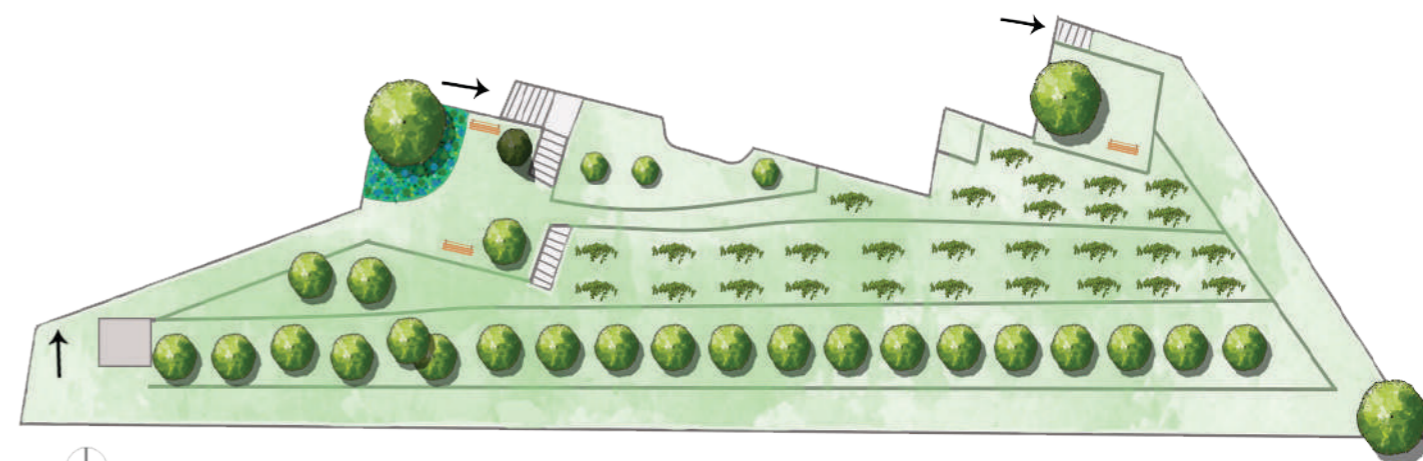
Budka pro poštolku a kalouse ušatého:

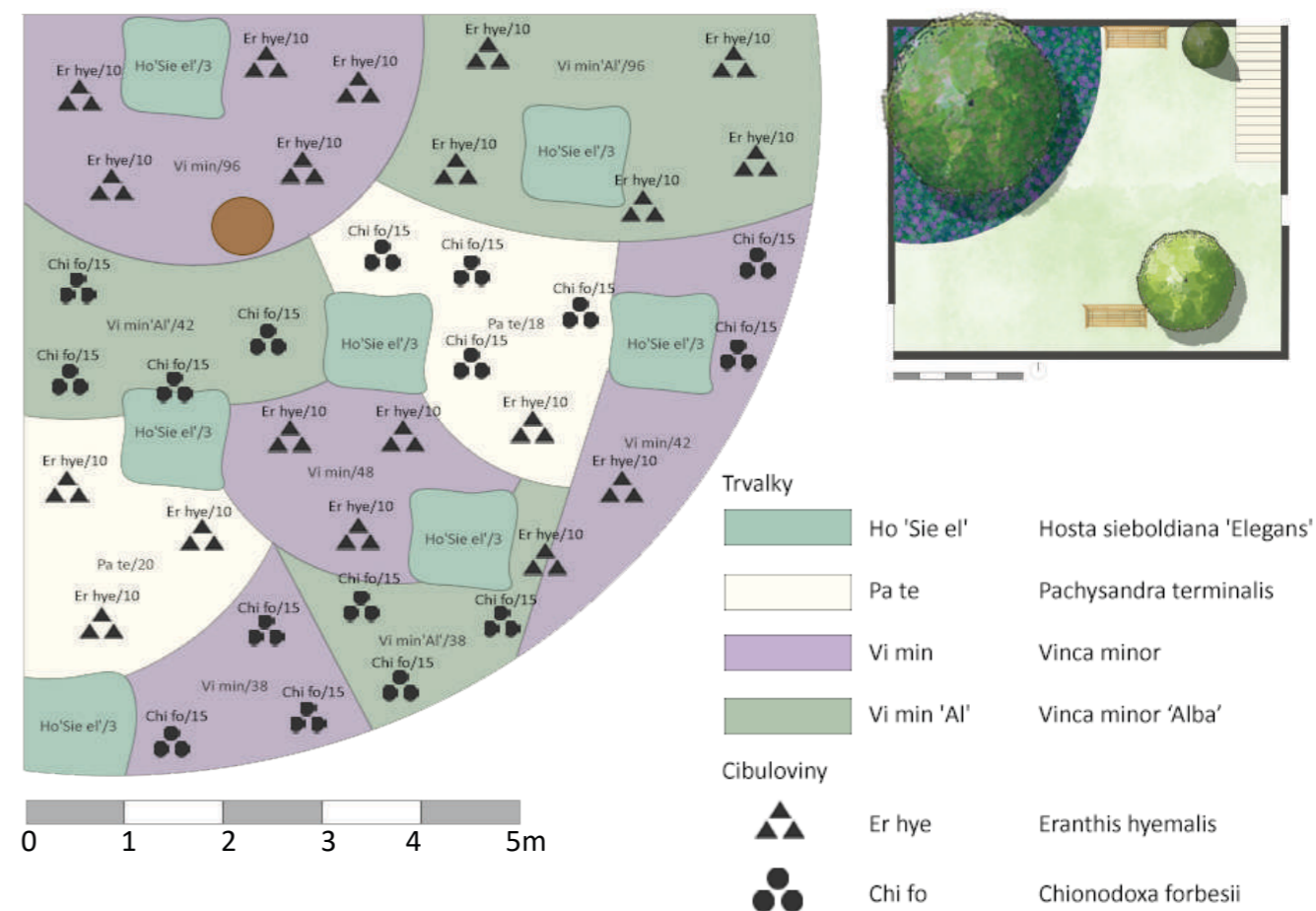
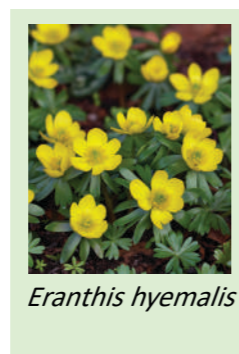
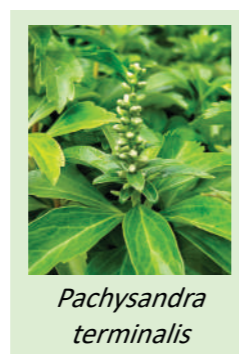
Obrázek 60 - Budky pro sovy a dravce (myslivost.cz)

5.2.1.13 Jižní terasy - půdorys, osazovací plán

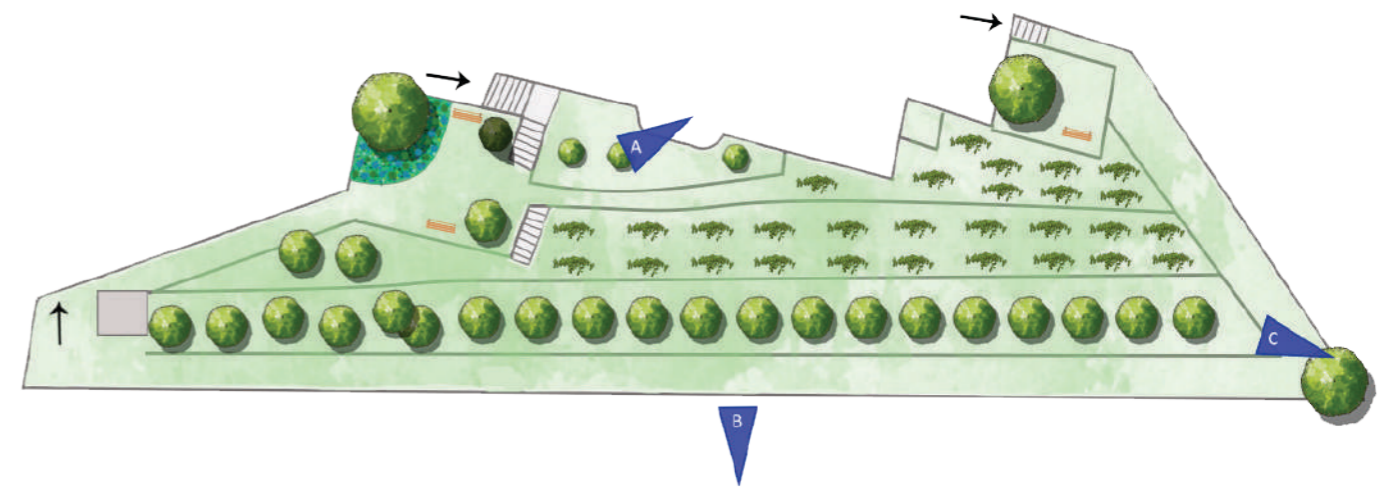
Na nejnižší terase jižních teras bude výsadba ovocných stromů. Zde se budou střídat jabloně, hrušně, meruňky a třešně. Na dalších dvou terasách budou vysazeny vždy dvě řady vinné révy u dřevěných treláží. Tyto výsadby se zde nacházely, a proto je studie navrácí zpět na terasy. Plody ovocných stromů bude možné moštovat nebo odvážet do palíren v okolí. Na vrchní, kratší terase, budou vysazeny mrazuvzdorné keře smokvoní, které díky zdejšímu teplému podnebí nebudou mít problém přezimovat. Na čtvercovém večeřadle bude, pod vzrostlým javorem, vytvořen záhon s půdopokryvnými rostlinami barvínku, pachysandry a host. Na jaře se zde vynoří ze země i drobné cibuloviny. Žlutý talovín a modrá ladonička svojí barevností ožví jinak stálezelenou výsadbu. Budou zde dvě lavice, pro odpočinek a pro výhled z večeřadla na přilehlé chmelnice za zámeckým areálem. Na východní straně jižních teras bude na druhém odpočívadle, poblíž vchodu na nádvoří ponechána lípa a pod ní bude doplněna lavička.

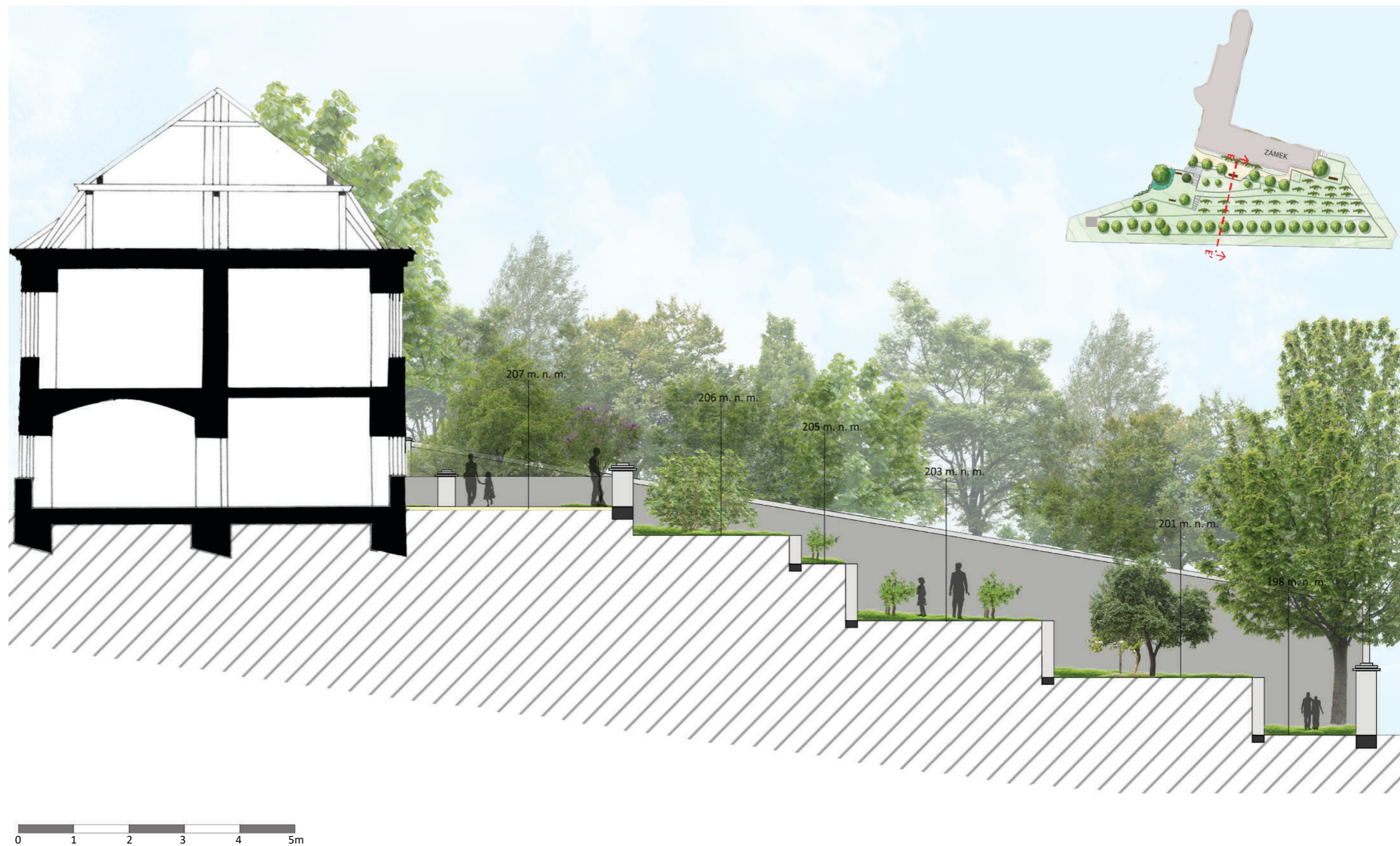
1:450

5.2.1.14 Jižní terasy - vizualizace

5.2.1.15 Jižní terasy - řezopohled F-F'

5.2.2 Nadhledové zobrazení západních teras a parteru

Nadhledové zobrazení zámeckých západních teras a hlavního parteru. Na snímku před je vidět parter s dožívajícími dřevinami a terasy. Dojde k obnově středové kašny a vytvoření kruhového odpočinkového místa s výsadbou růží. Na západní terasy budou navraceny ovocné výsadby, tvarované do palmet, aby nezbránily výhledu z každé terasy a výsadby dalších růžových keřů. Největší úpravou bude vybudování mlatové cesty na spodním parteru a jeho rozdělení do symetrických ploch.

5.2.3 Mobiliář

V současné době se v prostorách zámeckého parku a nádvoří nachází různorodý mobiliář. Na mnoha místech, zejména na vrchní terase z které jsou výhledy do okolí, lavičky úplně chybí. V zámeckém parku je také nedostatek odpadkových košů. Do zahrady byly vybrány pro umístění 3 typy laviček.

Typem lavičky, která bude umístěna v areálu nejvíce, bude lavička Schönbrunn v historizujícím stylu s ozdobnými bočnicemi. Lavička má rozměry 65 cm x 162 cm x 80 cm s výškou sedáku 41 cm. Bude vyrobena z dřevěného sedáku, opěradla a litinových bočnic. Dřevěná část bude ošetřena proti plísni a vodě a dále bude natřena dle požadované barvy. Bočnice budou natřeny černým antikoročním nátěrem. Díky kombinaci těchto materiálů a údržbě bude lavička dlouhověká.

Obrázek 61 - Lavička Schönbrunn (kovtec.cz)

Dále bude v zahradě umístěna litinová lavička do oblouku bez opěradla. Její rozměr bude vyráběn na míru, a to podle místa instalace. Jedna tato oblouková lavička bude umístěna v severní části baronesiny zahrady s výhledem na sochu Dionýsa. Další 4 lavičky budou kolem kruhového odpočívadla na spodním parteru u kašny.

Obrázek 62 - Oblouková lavička (mival.cz)

Třetím typem lavičky v areálu zámecké zahrady bude kruhová lavička, situovaná kolem kmene kaštanu na travnatém plácku na nádvoří. Bude sloužit pro posezení ve stínu stromu. Lavička je z ošetřeného dřeva a litinové konstrukce, bez opěradla. Lavička bude velikosti 230/150 cm (průměr).

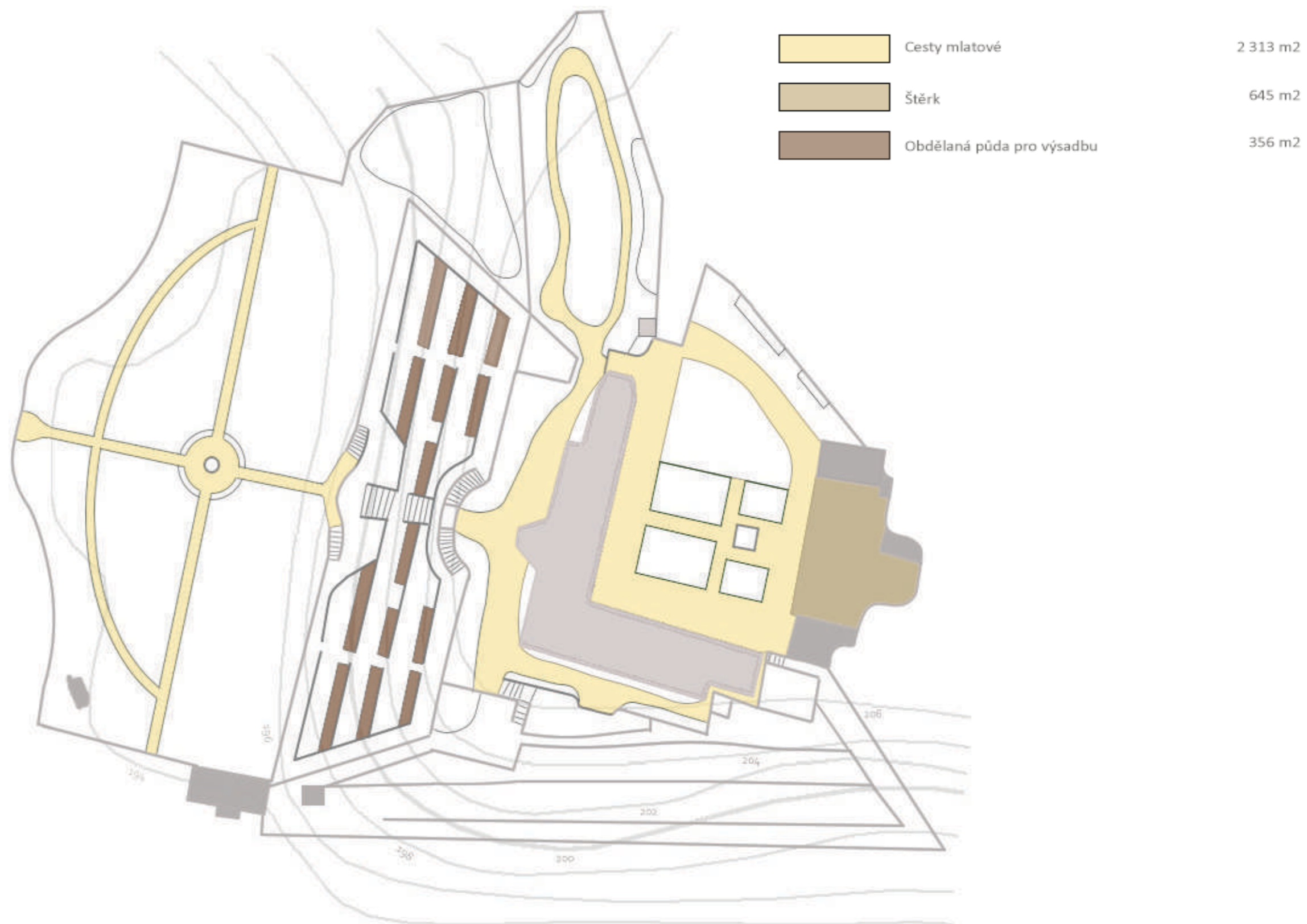
Obrázek 63 - Kruhová lavička (mival.cz)

Do zámeckého areálu budou doplněny litinové odpadkové koše tmavé barvy na ozdobném sloupku. Jejich vyjímatelná vnitřní plechová vložka zajistí snadnou manipulaci s odpadem.

Obrázek 64 - Odpadkový koš (mestskymobiliar.com)

5.2.4 Výkaz výměr cest a povrchů

1:750

5.2.5 Výkaz výměr vegetačních prvků

1:750

5.2.6 Oceněný výkaz výměr

Tabulka 17 - Finanční ohodnocení výkazu výměr

Celková položka	Jednotky	Množství	Cena za jednotku	Celkem
Mlatová cesta	m ²	2 313	500	1 156 500
Založení s přípravou spodní vrstvy, konstrukce, materiálu, vč. doprava				
Šterková cesta	m ²	645	420	270 900
Založení s přípravou spodní vrstvy, konstrukce, materiálu, vč. doprava				
Dosev květnaté louky	m ²	1 100	200	220 000
Příprava půdy, výsev, směs semen MOZAIKA (Agrostis)				
Mobiliář	ks			167 020
Lavice parková klasická Schönbrunn				
		24	3 510	84 240
Oblouková lavice				
		5	5 990	29 950
Kruhová lavice				
		1	9 990	9 990
Odpadkový koš				
		6	7 140	42 840
Kašny	ks	2	200 000	400 000
Renovace nádrží, instalace čerpadla a trysky, připojení na vodní zdroj, materiály				
Kácení stromů	ks	45	1 500	67 500
Včetně odstranění pařezů a štěpkování				
Kácení keřových porostů	m ²	8	150	1 200
Včetně odstranění pařezů				
Výsadby záhonů trvalkových a půdopokryvných rostlin	m ²	189	2 000	378 000
Včetně přípravy záhonu, výsadby, materiálů, vč. dopravy				
Výsadba keřových porostů (vč. tvarovaných keřů)	m ²	735	750	551 250
Včetně přípravy zeminy, výsadbové jámy, materiálů, vč. dopravy				
Výsadba stromů	ks	102	8 000	816 000
Včetně přípravy zeminy, výsadbové jámy, materiálů, vč. dopravy				
Odhadovaná cena celkem				4 028 370
Odhadovaná cena údržby za rok				1 250 000

Péče o výsadby, údržba prostoru, péče o cestní síť (úprava mlatů), ostatní
 *částky jsou odhadované, zámek zaměstnává vlastního zahradníka, ceny se tedy mohou lišit o práci a údržbu

6 Diskuze

Cílem diplomové práce na téma Revitalizace zámeckého parku Stekník bylo navrhnout studii obnovy barokního zámeckého parku u rokokového zámku. Projekt vyšel z poznatků a informací, které byly zjištěny z literární rešerše, analýz a terénních průzkumů. Z historických zdrojů o vývoji zahrady a zámku a ze zásad podstatných pro obnovu památek zahradního umění pak vznikla první vize podoby návrhu.

Před vypracováním samotné studie byla také potřeba položit si otázku, zda bude revitalizace kopií historického stavu parku a zda je toto provedení reálné, či zda je potřeba vydat se novou cestou a vytvořit zde prostor, který by se hodil více do současné doby. Bylo rozhodnuto vzít v potaz obě řešení a zkombinovat je v reprezentativní zámecký park, který bude atraktivní pro návštěvníky a přizpůsobivý současné době.

Při plánování nádvoří zámku bylo nutno vycházet z výše zmíněných poznatků s přihlédnutím k ostatním objektům památek zahradního umění. K původnímu stavu nádvoří zámku Stekník se nedochovalo mnoho informací, proto byla navržena nová podoba, která bude dostatečně reprezentativní pro vstupní plochu. Zároveň se bude jednat o jedinou plochu, která bude díky ornamentálním tvarovaným keřům náročnější na údržbu. Zahrada baronesy byla upravena tak, aby byla pro návštěvníky přitažlivější a průchodnější. Zároveň dala vzniknou ose, vedoucí pohled z jednoho konce aleje do druhé. Tím se vytvořila třetí kompoziční osa v zahradě, která na této straně zámku chybí. Terasy byly obnoveny do své původní formy a byly na ně navraceny ovocné výsadby. Samotný parter zámecké zahrady uznává historickou podobu plochy, byť ji přesně nekopíruje. Bylo přihlédnuto a respektováno využívání ploch parteru v současné době. Jižní terasy byly taktéž navraceny do původní historické podoby, kdy na nich byly pěstovány ovocné výsadby.

Studie se snažila dát za vzniku komplexně využitelnému parku, který si částečně zachovává svoji historickou podobu, ale zároveň se přizpůsobuje moderní době a zvýšenému zájmu návštěvníků. Zámek Stekník je významnou a architektonicky jedinečnou památkou na našem území a je potřeba, v současné době lehce zanedbané prostory parku upravit a navrátit jim tak jejich velkolepost a důstojnost, kterou si tento zámek do zajista zaslouží. Je důležité, aby se takto jedinečné památky zachovaly i pro další generace.

Je velmi pravděpodobné, že zámecké zahrady se v následujících letech revitalizace opravdu dočkají, a to i vzhledem k tomu, že k památce začínají mířit podpory a zdroje z Ministerstva kultury, spojené se zájmem kvůli vstupu do UNESCO. Již plánovaná obnova jižního křídla zámku by tak mohla zahájit další opravy, které zámecký areál potřebuje. I kdyby došlo k opravě zahrad v následujících letech, je zřejmé, že celkové výsledky obnovy zámku a zahrad by ocenila až následující generace.

7 Závěr

Tématem diplomového projektu byla revitalizace zámeckého parku Stekník. Po shromáždění údajů a dat v části literární rešerše a po zmapování současného stavu lokality byl vypracován návrh úprav zámeckého parku. Podklady byly sesbírány z literatury, historických materiálů, a to zejména map a snímků a terénních průzkumů. Přínosem byl i rozhovor s kastelánkou zámku, paní Mgr. Janou Zajíčkovou, která poskytla informace zejména o současném fungování zámku. Shromážděny byly informace o místních přírodních podmínkách a byla provedena kompoziční analýza pohledů. Informace a požadavky vzešlé z těchto analýz byly podstatnými podklady při plánování studie.

Součástí práce bylo také zpracování SWOT analýzy, která sumarizuje všechny faktory, jenž bylo nutné vzít v potaz při vypracování studie zámeckého parku.

Studie se zaměřuje na zámecký park, který pochází z období baroka. Návrh zohledňuje historickou hodnotu zahrady a jejích mizejících kompozičních os. Ty práce nejen obnovila, ale zároveň byla přidána další kompoziční osa pohledu v zahradě baronesy. Dále byly obnoveny výsadby na terasách zámku. Zámecké nádvoří a parter zámku dostal reprezentativní podobu. Výsledná studie je reakcí na současné problémy zahrady, zohledňuje faktor údržby a požadavků na využívání zámeckého parku.

Jako součást diplomové práce byly navrženy tyto činnosti:

- Kácení nevhodných dřevin a porostů, a to jak pro zakrývání pohledových os, tak pro estetickou nevhodnost či neperspektivní stav a vitalitu
- Vytvoření nové kompoziční osy
- Obnova a vytvoření nové podoby reprezentativní zahrady
- Založení zpevněných mlatových povrchů a vytvoření cestní sítě
- Založení záhonů, výsadby nových ovocných dřevin a vinic na terasách
- Nahrazení významných dřevin na hlavním parteru a tím otevření hlavní pohledové osy
- Doplnění parku o mobiliář a zprovoznění kašny na nádvoří a parteru
- Vytvoření klidného místa pro hnízdění chráněných sov

Vzhledem k plánované rekonstrukci jižního křídla zámku bude vhodné zachovat stávající zeleň v co nejlepším stavu a odstranit nevhodné dřeviny. Při rekonstrukci křídla by mělo být provedeno zapojení obou zámeckých kašen. Další úpravy zeleně by bylo vhodné ponechat až po ukončení stavební činnosti na samotné budově zámku. Přeměna zámeckého parku by se tak stala druhou etapou obnovy zámeckého areálu. Tato práce může být použita jako součást podkladů pro zásahy v parku a okolí s přihlédnutím k plánované rekonstrukci jižního křídla a opravy fasády zámku.

8 Citovaná literatura

Anděl R. 1984. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III - Severní Čechy*. Svoboda, Praha.

Bašeová-Korčáková O. 1991. *Pražské zahrady*. Pragensia (Panorama), Praha.

Benes M, Harris D. 2001. *Villas and gardens in early modern Italy and France*. Cambridge University Press, London.

Boguszak F, Císař J. 1961. *Vývoj mapového zobrazení území Československé socialistické republiky III. - Mapování a měření českých zemí od pol. 18. století do počátku 20. stol.* Ústřední správa geodézie a kartografie, Praha.

Boháč P, Kolář J. 1996. *Vyšší geomorfologické jednotky České republiky*. Praha: Český úřad zeměměřičký a katastrální. Geografické názvoslovné seznamy OSN.

Borský J. 2010. *Barokní aleje v minulosti a za současné plurality názorů*. Urbanismus a územní rozvoj. **Ročník XIII**, 6/2010: 27-35.

Brix M. 2004. *The Baroque Landscape: Andre Le Notre & Vaux-le-Vicomte*. Random House Incorporated, New York, USA.

Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice.

Clarke G. 2005. *Stowe Landscape Gardens*. National Trust Ltd, London.

Connor J. 1998. "Front Matter." *Journal of the Society of Architectural Historians*, vol. 57, no. 3. Available from: www.jstor.org/stable/991343 (accessed 2/2021).

Culek M. 2013. *Biogeografické regiony České republiky*. Masarykova univerzita, Brno.

ČUZK - Český úřad zeměměřičský a katastrální. 2019. *Ústřední archiv zeměměřičství a katastru – Archivní mapy*. Available from <https://ags.cuzk.cz/archiv/> (accessed 1/2021)

Damohorský M. 2003. *Právo životního prostředí - Beckovy právníké učebnice*. C.H. Beck, Praha.

Dlouhý H. 2019. *Zámek Stekník odhalil své krásy například barokní malbu antického chrámu*. Žatecký deník. Available from https://zatecky.denik.cz/zpravy_region/zamek-steknik-odhalil-sve-krasy-napriklad-barokni-malbu-antickeho-chramu-20190720.html (accessed 2/2021)

Dobrilovič M. 2010. *Vegetation elements in baroque gardens (the influence of foreign plants on the baroque programme)*. Acta Horticulturae, University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Landscape Architecture Department, Ljubljana, Slovenia.

Fleurent M. 1996. *Vaux-le-icomte – La Clairiere Enchantée*. Sous Le Vent / Stendhal Diffusion, France.

Foley C. 2017. *Topiary, Knots and Parterres*. Pimpernel Press, London.

Fortuna-Antoszkiewicz B, Łukaszkiewicz J, Roslon-Szeryńska E, Wiśniewski P. 2019. *Fruit Alleys in Rural Landscape - in Poland and Moravia*. Department of Landscape Architecture, Faculty of Horticulture, Biotechnology and Landscape Architecture Warsaw University of Life Sciences, Warsaw, Poland.

Gothein ML, Wright WP. 2014. *A History of Garden Art: From the Earliest Times to the Present Day*. Cambridge University Press, Cambridge.

Hájek O. 2019. *Mostecký kostel a zámek Stekník má propojit značená mariánská stezka*. E-lounsko.cz. Available from http://www.e-lounsko.cz/zpravy/112-zezatecka/204698-mostecky-kostel-a-zamek-steknik-ma-propojit-znacena-marianska-stezka?fbclid=IwAR0pNTc80fGHxBS8vMUSi5YXw7Wkwm8_benUdWWdIFz4Jz4Hih3R3z8MFc (accessed 2/2021)

Heřmanová E. 2009. *Barokní krajina – obecně a na Plzeňsku*. Pod Zelenou Horou – Vlastivědný sborník jižního Plzeňska, Městské úřady Přeštice, Nepomuk, Měčín.

Hieke K. 1984. *České zámecké parky a jejich dřeviny*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

Hughes, JA. 1866. *Garden architecture and landscape gardening: illustrating the architectural embellishment of gardens, with remarks on landscape gardening in its relation to architecture*. Longmans Green, London.

Impelluso L. 2007. *Gardens in art*. J. Paul Getty Museum, Los Angeles.

Kalusok M. 2004. *Zahradní architektura*. Malá encyklopedie (Computer Press), Brno.

Joyce D. 1989. *Garden Styles: An Illustrated History of Design and Tradition*. Pyramid Books, London.

Kluckert E. 2000. *Gartenkunst in Europa: von der Antike bis zur Gegenwart*. Köneman, Köln.

Kolejka J. 2009. *Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic*. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice.

Koreček T, Mašková M. 1989. *Stekník – Památkový pasport obce a návrh památkové rezervace*. Národní památkový ústav, Ústí nad Labem, ECONOMIC SERVICE CPC, Louny.

Kupka J, Vorel I, Líčenkova M, Hendrych J. 2011. *Slavné zahrady a parky Středočeského kraje*. Foibos, Praha.

Laird M. 1992. *The Formal Garden*. Thames and Hudson Inc. New York.

Lehmann I, Rohde M. 2006. *Alleen in Deutschland: Bedeutung, Pflege und Entwicklung*. Edition Leipzig, Leipzig.

Lyons JD. 2018. *The Oxford Handbook of the Baroque*. Oxford University Press, United States of America.

Michel C. 2005. *Baroque Garden Cultures: Emulation, Sublimation, Subversion*. Dumbarton Oaks Research Library and Collection, Washington, DC.

- Mason M, Mason A. 2012. *A History of the Gardens of Versailles*. University of Pennsylvania Press, United States of America.
- Merz JM, Blunt A. 2008. *Pietro da Cortona and Roman Baroque architecture*. Yale University Press, London.
- Ministerstvo kultury České republiky. 2003. *Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2003–2008*. Ministerstvo kultury České republiky, Praha.
- Mosser M, Teyssot G. 1991. *The History of the Garden Design – The Western tradition from the Renaissance to the Present Day*. Thames and Hudson Ltd, London.
- Mukerji CH. 1997. *Territorial Ambitions and the Gardens of Versailles - Illustrated edition*. Cambridge University Press, New York.
- Národní památkový ústav. 2007. *Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví*. Národní památkový ústav, ústřední pracoviště Praha, Praha.
- Národní památkový ústav. *Národní památkový ústav - památkový katalog*. Národní památkový ústav. Available from <https://pamatkovykatalog.cz/> (accessed 2/2021)
- Národní památkový ústav. 2021. *Památky zahradního umění*. Národní památkový ústav. Available from <https://www.npu.cz/zahrady-a-parky> (accessed 12/2020)
- Národní památkový ústav. 2021a. *Památkově chráněná území*. Národní památkový ústav. Available from <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi> (accessed 11/2020)
- Neuhäuslová Z. 1998. *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky: = Map of potential natural vegetation of the Czech Republic : textová část*. Academia, Praha.
- Neuman R. 2012. *Baroque and Rococo Art and Architecture*. Pearson, London.
- Ondruš R. 2005. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Linde, Praha.
- Otruba I. 2002. *Zahradní architektura: tvorba zahrad a parků*. ERA, Šlapanice.
- Pacáková - Hošťálková B. 2004. *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Libri, Praha.
- Pavlačka R. 2017. *Studie obnovy památky zahradního umění - ideová fáze projektové přípravy*. Národní památkový ústav - odborné a metodické publikace, Praha.
- Podzimková J. 1994. *Historické mapy obcí a pozemkové úpravy v českých zemích*. Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha.
- Profous A, Svoboda J. 1957. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny - Díl IV, S-Ž*. Československá akademie věd, Praha.
- Quitt E. 1971. *Klimatické oblasti Československa*. Geografický ústav ČSAV (Studio geographica), Brno.
- Roedl B, Klouček Z, Novák P, Žáková H. 1999. *Okres Louny – průvodce*. FABIO, Louny.
- Růžková J, Škrabal J. 2006. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Český statistický úřad, Praha.
- Scherf M. 2015. *Sanssouci Palace (Königliche Schlösser in Berlin, Potsdam Und Brandenburg)*. Deutscher Kunstverlag, Berlin.
- Schinkel KF, Schönemann H. 2004. *Karl Friedrich Schinkel, Charlottenhof, Potsdam-Sanssouci*. Edition Axel Menges, Berlin.
- Skulová S, Průcha P, Havlan P, Kadečka S. 2005. *Správní právo procesní*. Eurolex Bohemia, Praha.
- Smetana J, Podroužek K. 2000. *Stavebně historický průzkum – Zámek Stekník*. Národní památkový ústav, Česká Lípa. Stav E, Líbal D. 1969. *Zámek Stekník – Stavebně historický průzkum*. Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, Praha. Sváček L. 2017. *Česko barokní: Baroque Czechia = Barock in Tschechien = Čechija barokko*. MCU, Český Krumlov.
- Solař M. 2004. *Teorie památkové péče – neuralgický bod dějin umění Zprávy památkové péče. Ročník 2004/64*: 139.
- Strnadová M. 2014. *Archeologové objevili ve Stekníku odpadní jímky netypické pro ves*. iDNES.cz, Ústí and Labem. Available from https://www.idnes.cz/usti/zpravy/nalezky-archeologu-ve-stekniku-u-zatce.A140905_2096793_usti-zpravy_alh (accessed 2/2021)
- Strnadová M. 2019. iDNES.cz - *Zámek Stekník u Žatce odhalí opravené sály i novou prohlídkovou trasu*. iDNES.cz, Ústí and Labem. Available from https://www.idnes.cz/usti/zpravy/zamek-steknik-u-zatce-oprava-rekonstrukce-sal-alegorie-zivly-zrestaurovany-sal-pamatka.A190204_455434_usti-zpravy_mi (accessed 2/2021)
- Strnadová M. 2021. iDNES.cz - *Léčivý pramen sem lákal procesí, teď se záchranou kaple pomáhá sbírka*. iDNES.cz, Ústí and Labem. Available from https://www.idnes.cz/usti/zpravy/kaple-steknik-ruina-zachrana-oprava-strecha-kaspar-sbirka.A210210_125238_usti-zpravy_grr (accessed 1/2021)
- Strnadová M. 2021a. iDNES.cz - *Žatec posílá druhou žádost o zápis do UNESCO, rozšířil ji o chmelnice*. iDNES.cz, Ústí and Labem. Available from https://www.idnes.cz/usti/zpravy/zatec-unesco-zadost-chmelnice.A210120_084620_usti-zpravy_mendl (accessed 2/2021)
- Symes M. 2011. *The English Rococo Garden*. United Kingdom: Shire Publications, Oxford.
- Thacker CH. 1985. *The History of Gardens*. University of California Press, Berkeley.
- Thompson I. 2006. *The Sun King's Garden: Louis XIV, Andre le Notre and the Creation of the Gardens of Versailles*. Bloomsbury, United States of America.
- Turner T. 2004. *Garden History: Philosophy and Design 2000 BC – 2000 AD*. Routledge, Oxfordshire.
- Turner T. 2011. *European Gardens: History, Philosophy and Design*. Routledge, United States of America.

Tutte K. 1907. *Die Schlösser Neusattl, Stelnitz, Postelberg und Litschkau, Podersam-Jechnitzer Bezirksa.* Boze 18.

UNESCO (UN Educational, Scientific and Cultural Organisation), 1972. *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage.* Available from <https://www.refworld.org/docid/4042287a4.html> (accessed 1/2021)

Varriano J. 1986. *Italian Baroque and Rococco Architecture.* Oxford University Press, New York.

Větvička V. 2019. *Zámecké zelené komnaty.* Vašut, Praha.

Vichrová M. 2006. *Interpretace obsahu map II. vojenského mapování: Aktivita v kartografii. Zborník referátov zo seminára.* Kartografická spoločnosť SR a Geografický ústav SAV, Bratislava.

Vinter V. 1983. *Stručný slovník památkové péče.* Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, Ústí nad Labem.

Vlček P. 1997. *Encyklopedie českých zámků.* Libri, Praha.

Wesch P. 2003. *Sanssouci: The Summer Residence of Frederick the Great.* Prestel Publishing, Germany.

Whalley R. 2007. *Knot Gardens and Parterres.* Barn Elms Publishing, London.

Zákon č. 20/1987 Sb. 1987. *Zákon České národní rady o státní památkové péči 1987, Praha.* Available from <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1987-20> (accessed 1/2021)

Zámek Stekník. 2020. *Státní zámek Stekník.* Available from <https://www.zamek-steknik.cz/cs> (accessed 12/2020)

9 Seznam obrázků

Obrázek 1 – Jan František Kulháněk z Klaudensteinu a Podpusche (Zdroj: Archiv zámku Stekník - přefoceno z expozice)

Obrázek 2 - Náčrty kaple Navštívení Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého (Zdroj: Smetana & Podroužek 2000)

Obrázek 3 - Sala terrena s balkonem (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 4 - Zámek Stekník a terasovitá zahrada (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)

Obrázek 5 - Systém odvodňování západních teras zámecké zahrady (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)

Obrázek 6 - Rytina zobrazující upravený parter před francouzským Versailles (Zdroj: Adam Perelle 1680)

Obrázek 7 - Čínský pavilon v komplexu zahrad Sanssouci (Zdroj: Vlastní foto autorky 2018)

Obrázek 8 - Pohled do nejstarší dochované barokní aleje u Jičina (Zdroj: www.itras.cz)

Obrázek 9 - Vila del Pigneto Sachetti (Zdroj: www.flickr.com)

Obrázek 10 - Historický výhled z terasy zámku na zahrady Vaux-le-Vicomte (Zdroj: www.gardenvisit.com)

Obrázek 11 - Stejný výhled do zahrady v současnosti (Zdroj: www.quintessenceblog.com)

Obrázek 12 - Pohled z vrchu na parter zahrady ve Versailles (Zdroj: www.en.chateauversailles.fr)

Obrázek 13 - Zámek Sansouci s terasami (Zdroj: Vlastní foto autorky 2018)

Obrázek 14 - Pohled na zámek Nové Hrady (Zdroj: Obec Nové Hrady, www.obecnovehrady.cz)

Obrázek 15 – Barokní zahrada s terasami v Zákupcech (Zdroj: www.botany.cz)

Obrázek 16 - Druhá terasa Vrtbovské zahrady (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 17 - Pohled z vyhlídky Vrtbovské zahrady (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 18 - Umístění zahrad pod jižním svahem Pražského hradu (Zdroj: Pacáková-Hošťálková 2004)

Obrázek 19 - Velká Palffyovská zahrada (Zdroj: Antonie Podhradská 2020, www.praguecitytourism.cz)

Obrázek 20 - Vinice na terasách Malé Fürstenberské zahrady (Zdroj: Helena Špůrová, www.mapy.cz)

Obrázek 21 - Revitalizovaná Velká Fürnstenberská zahrada (Zdroj: www.zpravy.aktualne.cz)

Obrázek 22 - Pozůstatky historického protipovodňového valu u vesnice Stekník z roku 1838 (Zdroj: www.mapy.cz 2018)

Obrázek 23 - Pohled na jižní křídlo zámku (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 24 - Pohled na nádvoří zámku (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 25 - Kalous obecný v zahradě (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 26 - Socha sv. Jana Křtitele na nádvoří zámku (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 27 - Kamenná váza na terase (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 28 - Barokní kašna na nádvoří zámku (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 29 - Vypuštěná kašna na spodním parteru (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 30 - Zrestaurovaná socha Neptuna (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)

Obrázek 31 - Bývalá hlavní brána z východu (Zdroj: www.botany.cz 2016)

Obrázek 32 - Současná vstupní brána (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 33 - Kaple na historické fotografii (Zdroj: Archiv zámku Stekník)

Obrázek 34 - Současný stav kaple nad pramenem (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 35 - Řopík v zámeckém areálu (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)

Obrázek 36 - Letecká mapa 1938 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 37 - Letecká mapa 1953 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 38 - Letecká mapa 1959 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 39 - Letecká mapa 1962 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 40 - Letecká mapa 2005 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 41 - Letecká mapa 2013 (Zdroj: Archiv LMS, ags.cuzk.cz)

Obrázek 42 - Současná letecká mapa 2020 (Zdroj: ČÚZK, www.cuzk.cz)

Obrázek 43 - Zámek 1901 (Zdroj: Archiv obce Zálužice, www.zaluzice.cz)

Obrázek 44 - Zámecká zahrada 1901 (Zdroj: Archiv zámku Stekník)

Obrázek 45 - Pohlednice 1906 (Zdroj: Archiv NPÚ, www.npu.cz)
Obrázek 46 - Pohlednice z roku 1906 se zámeckou branou (Zdroj: Archiv zámku Stekník)
Obrázek 47 - Fotografie na hlavní kompoziční osu 1912 (Zdroj: Archiv zámku Stekník)
Obrázek 48 - Pohlednice z roku 1912 (Zdroj: Archiv obce Zálužice, www.zaluzice.cz)
Obrázek 49 - Pohlednice z roku 1915 (Zdroj: Archiv obce Zálužice, www.zaluzice.cz)
Obrázek 50 - Gérold Déteindre s manželkou Hannou 1920 (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)
Obrázek 51 - Jižní terasy 1975 (Zdroj: Archiv NPÚ, www.npu.cz)
Obrázek 52 - Parter a západní terasy 1975 (Zdroj: Archiv NPÚ, www.npu.cz)
Obrázek 53 - Spodní parter (Zdroj: Archiv zámku Stekník)
Obrázek 54 - Lavička na vrchní terase (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)
Obrázek 55 - Nádvoří zámku (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)
Obrázek 56 - Tyčková chmelnice pod zámkem (Zdroj: Zámek Stekník, www.zamek-steknik.cz)
Obrázek 57 - Zasněžený zámek Stekník (Zdroj: Vlastní foto autorky 2021)
Obrázek 58 - Nádvoří zámku Stekník (Zdroj: Vlastní foto autorky 2020)
Obrázek 59 - Vzhled použité trysky vodotrysku (Zdroj: www.der-gartenteich.com)
Obrázek 60 - Budky pro sovy a dravce (Zdroj: www.myslivost.cz)
Obrázek 61 - Lavička Schönbrunn (Zdroj: www.kovtec.cz)
Obrázek 62 - Oblouková lavice (Zdroj: www.mival.cz)
Obrázek 63 - Kruhová lavice (Zdroj: www.mival.cz)
Obrázek 64 - Odpadkový koš (Zdroj: www.mestskymobiliar.com)

10 Seznam mapových podkladů

Mapa 1 - Turistické stezky a zajímavosti v okolí Stekníku (Zdroj: www.mapy.cz 2021)
Mapa 2 - Územní plán obce Zálužice – výřez vesnice Stekník (Zdroj: Územní plán Zálužic, www.zaluzice.cz)
Mapa 3 - Mapa Bohemia in Suas Partes Geograph Distincta (Zdroj: Geoportál, www.geoportal.cz)
Mapa 4 - Müllerova mapa (Zdroj: Oldmaps 2017, www.oldmaps.geolab.cz)
Mapa 5 - Mapa I. vojenského mapování (Zdroj: Oldmaps 2017, www.oldmaps.geolab.cz)
Mapa 6 - Mapa II. vojenského mapování (Zdroj: Oldmaps 2017, www.oldmaps.geolab.cz)
Mapa 7 - Indikační skica stabilního katastru (Zdroj: Archivní mapy)
Mapa 8 - Mapa III. vojenského mapování (Zdroj: Oldmaps 2017, www.oldmaps.geolab.cz)

11 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Kategorie DVP (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 2 - Věková kategorie dřevin (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 3 - Rozvojové stádium dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 4 - Poškození dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 5 - Zdravotní stav dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 6 - Pěstební stav dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 7 - Perspektivita dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 8 - Provozní bezpečnost dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 9 - Stabilita dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 10 - Autentičnost dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 11 - Sadovnická hodnota dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 12 - Sadovnická bonita dřeviny (Zdroj: Bulíř P, Barošová I, Baroš A. 2015. *Evidence a hodnocení vegetačních prvků v památkách zahradního umění: certifikovaná metodika*. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice)

Tabulka 13 - Inventarizace jednotlivých dřevin (Zdroj: Vlastní hodnocení autorky)

Tabulka 14 - Inventarizace keřů a skupin (Zdroj: Vlastní hodnocení autorky)

Tabulka 15 - Nové výsadby dřevin (Zdroj: Vlastní hodnocení autorky)

Tabulka 16 - Nové výsadby keřů a skupin (Zdroj: Vlastní hodnocení autorky)

Tabulka 17 - Finanční ohodnocení výkazu výměr (Zdroj: Vlastní hodnocení autorky)

11 Seznam grafů

Graf 1 - Zastoupení listnatých a jehličnatých dřevin v zámeckém parku (Vlastní hodnocení autorky)

Graf 2 - Zastoupení dřevin dle rozvojového stádia (Vlastní hodnocení autorky)